

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КНЗ «ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: ЗБІРНИК ТЕСТІВ ДЛЯ УЧНІВ 5-ГО КЛАСУ

- } УКРАЇНСЬКА МОВА
- } УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
- } ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА
- } ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
- } МАТЕМАТИКА

Схвалено вченою радою КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».
Протокол № 2 від 16.06. 2022 року.

АВТОРИ-УКЛАДАЧІ:

Лісова Н.І., проректор із питань зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти, кандидат педагогічних наук;

Бондаренко О.А., завідувач лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти;

Лобенко Н.М., Тетьора С.С., Федоренко Т.А., методисти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Заїка О.В., учитель української мови та літератури Черкаської спеціалізованої школи I-III ступенів № 20 Черкаської міської ради Черкаської області;

Козубенко Т.В., заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель зарубіжної літератури Смілянської спеціалізованої школи I-III ступенів №12 Смілянської міської ради Черкаської області;

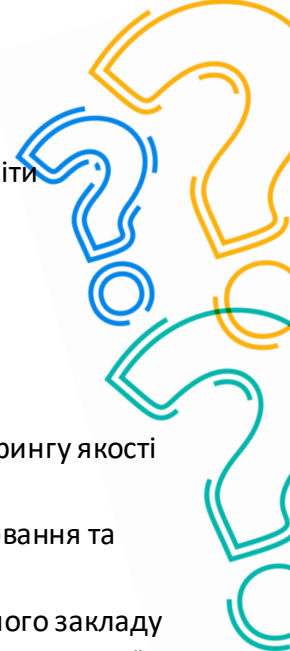
Морозова А.В., учитель математики Смілянської спеціалізованої школи I-III ступенів №12 Смілянської міської ради Черкаської області;

Пушкарська І.В., учитель історії та правознавства Смілянської спеціалізованої школи I-III ступенів №12 Смілянської міської ради Черкаської області.

Нова українська школа : збірник тестів для учнів 5-го класу / Н. І. Лісова та ін. Черкаси : КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2022. 150 с.

У запропонованому авторами збірнику розміщено тести з української мови, української літератури, зарубіжної літератури, історії України та математики для учнів 5 класу. Розроблені педагогічними працівниками завдання мають компетентнісне спрямування та дають можливість з'ясувати рівень опанування учнями тієї чи іншої теми навчальної програми. Тести можна використати з метою оцінювання / самооцінювання учнів. Збірник тестів розрахований на педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та здобувачів освіти, консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників, здобувачів освіти.

© КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022.

Зміст

Українська мова.....	7
Повторення вивченого в початкових класах.....	7
Словосполучення. Види простих речень. Головні й другорядні члени речення.....	13
Однорідні члени речення, звертання, вставні слова. Складне речення. Пряма мова й діалог.....	19
Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.....	28
Орфоепія. Орфографія.....	34
Лексикологія.....	40
Будова слова. Орфографія.....	46
Узагальнення та систематизація вивченого матеріалу.....	53
Українська література.....	60
Світ фантазії та мудрості. Тест для самооцінювання.....	60
Світ фантазії та мудрості. Літературні казки.....	62
Світ фантазії та мудрості. Народні казки.....	64
Рідна Україна. Світ природи (С. Васильченко, Т. Шевченко, П. Тичина, Є. Гуцало).....	66
Рідна Україна. Світ природи (Максим Рильський, Григір Тютюнник, Микола Вінграновський).....	68
Світ фантазії та мудрості. Тест для підсумкового оцінювання.....	70
Світ фантазії та мудрості. Літературні казки. Тест для підсумкового оцінювання.....	73
Світ фантазії та мудрості. Народні казки. Тест для підсумкового оцінювання.....	76
Рідна Україна. Світ природи (С. Васильченко, Т. Шевченко, П. Тичина, Є. Гуцало). Тест для підсумкового оцінювання.....	79
Рідна Україна. Світ природи (Максим Рильський, Григір Тютюнник, Микола Вінграновський). Тест для підсумкового оцінювання.....	82
Зарубіжна література.....	85
Казки народів світу.....	85
Природа і людина.....	89
Світ дитинства.....	94
Сила творчої уяви.....	99
У колі добрих героїв.....	103
Історія України.....	109
Відлік часу в історії. Де відбувається історія.....	109
Джерела до вивчення історії.....	114
Історія України в пам'ятках.....	119

Дослідники історії. Усе має минуле	125
Математика	129
Натуральні числа. Додавання і віднімання натуральних чисел	129
Множення і ділення натуральних чисел	134
Геометричні фігури. Площа прямокутника. Прямокутний паралелепіпед	138
Звичайні дроби. Мішані числа.....	142
Порівняння, додавання та віднімання десяткових дробів	146
Множення і ділення десяткових дробів	150
Середнє арифметичне. Відсотки	154

Вступ

Реформування в Новій українській школі є дотичним і до процесу оцінювання освітніх результатів учнів з дотриманням академічної доброчесності.

Що необхідно розуміти під терміном результати навчання?

Результатами навчання здобувачів освіти є знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів (Закон України «Про освіту»).

Відповідно до Державного стандарту базової освіти учні 5-6 класів (адаптаційного циклу) мають сформувати такі ключові компетентності:

- вільне володіння державною мовою,
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами,
- математична компетентність,
- компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій,
- інноваційність,
- екологічна компетентність,
- інформаційно-комунікаційна компетентність,
- навчання впродовж життя,
- громадянські та соціальні компетентності,
- культурна компетентність,
- підприємливість і фінансова грамотність.

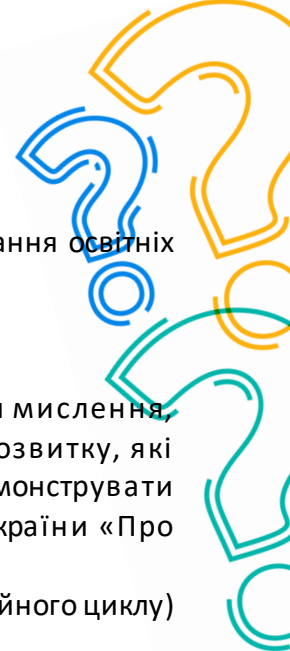
Не менш важливим є перелік наскрізних умінь, якими учні оволодівають на всіх інтегрованих курсах або предметах. Вони є спільними для всіх компетентностей.

подаємо перелік наскрізних умінь:

- читати з розумінням,
- висловлювати власну думку усно і письмово,
- критично та системно мислити,
- діяти творчо,
- виявляти ініціативність,
- здатність логічно обґрунтувати позицію,
- конструктивно керувати емоціями,
- оцінювати ризики,
- приймати рішення,
- розв'язувати проблеми.

Звертаємо увагу, що ці вміння узгоджуються зі стандартом початкової освіти та європейським досвідом (а саме європейською рамкою щодо ключових компетентностей). Таким чином вирішується проблема наступності між циклами навчання на рівнях початкової та базової середньої освіти.

Як оцінити очікувані результати навчання учнів, дотримавшись академічної доброчесності?

На наш погляд, визначені базові знання, предметні та ключові компетентності учнів об'єктивно можна оцінити з дотриманням академічної доброчесності завдяки якісному вимірнику, зокрема тесту з різнорівневими різноформатними завданнями.

Орієнтуючись на компетентнісний потенціал відповідної галузі, автори-укладачі підготували збірку тестів, розроблених відповідно до вимог укладання якісних вимірників сформованих освітніх результатів учнів.

Підібраний авторами інтегрований матеріал ґрунтується на визначених стандартом ціннісних орієнтирах, передбачає формування наскрізних в усіх ключових компетентностях умінь, реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання в освітній галузі та враховує наступність між циклами навчання на рівнях початкової та базової середньої освіти, увівши тести на повторення раніше вивченого матеріалу.

Щоб адаптаційний період не став деадаптаційним, учителям пропонуємо навчати учнів різними методами і формам самооцінювання та долучати їх до процесу розроблення критеріїв оцінювання.

Збірник «Нова українська школа: тести для учнів 5 класів» буде в нагоді як вчителям, так і учням для проведення різних видів оцінювання, зокрема: діагностичного, формувального та підсумкового.

Тести апробовано та розміщено в онлайн-сервісі для створення тестів на сторінці інтернет-школи [«Навчально-методичний супровід внутрішньої системи забезпечення якості освіти»](#) (розділ [«Тести»](#)), до якої відкрито доступ усім, хто має бажання здійснити об'єктивне оцінювання освітніх результатів за трьома галузями: мовно-літературною, математичною, громадянською і історичною.

Мовно-літературна освітня галузь

Тести з української мови, української літератури та зарубіжної літератури, запропоновані в збірнику, ураховують принцип наступності, адже в 5 класі учні не тільки спираються на набуті в початковій школі знання та вміння, а й продовжують розвивати ключові компетентності відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Завдання в тестах спрямовані на вироблення й розвиток умінь діяти творчо, застосовувати досвід в певних умовах, а також на більш глибокий рівень осмислення художніх творів. До тестів укладено завдання компетентнісного змісту, розроблені на основі інтегрованого матеріалу.

Українська мова

Повторення вивченого в початкових класах

ВАРІАНТ 1

1. Укажіть рядок, у якому всі слова – іменники.

- А рух, бігати, радість
- Б життя, дорогий, сміливість
- В сходинка, похід, хода
- Г біль, рухатися, один

2. Віднайдіть рядок, у якому всі іменники належать до назв неістот.

- А птах, листя, дерева
- Б мрія, казка, пісня
- В папуга, царівна, робітник
- Г вишня, лелека, бджола

3. Оберіть рядок, у якому перераховано всі службові частини мови.

- А сполучник, прийменник, частка
- Б займенник, частка, сполучник
- В іменник, сполучник, прикметник
- Г вигук, сполучник, прислівник

4. Визначте рядок, у якому записано лише дієслова.

- А світати, освітлюєш, світляк
- Б наїстися, наїдки, об'ївся
- В крикнути, кричати, крик
- Г чистити, чищу, почистити

5. Укажіть правильне закінчення речення:

Прикметник – це самостійна частина мови, яка...

- А виражає ознаку предмета та відповідає на питання хто? що?
- Б виражає ознаку предмета та відповідає на питання який? яка? яке? які?
- В виражає ознаку предмета та відповідає на питання як? де? куди?
- Г виражає ознаку предмета та відповідає на питання скільки? котрий?

6. Віднайдіть рядок, у якому всі слова – займенники.

- А вам, мені, учора
- Б добре, чий, казна-що

- В себе, цей, якась
Г хтозна-де, я, угору
- 7. Оберіть рядок, у якому всі слова – прикметники.**
А широкий, червона, високо
Б кривий, сердитий, веселий
В зимовий, третій, десятий
Г пісня, літній, морський
- 8. Визначте рядок, у якому всі слова числівники.**
А п'ять, п'ятірка, п'ятий
Б сто, сотня, сотий
В один, перший, одиниця
Г вісім, восьмий, восьмеро
- 9. Укажіть рядок, у якому всі слова – сполучники.**
А і, а, та
Б я, ми, він
В від, перед, що
Г який, ти, а
- 10. Віднайдіть рядок, у якому всі слова з часткою НЕ пишуться окремо.**
А не/привітатися, не/боятися, не/намалювати
Б не/знайти, не/боятися, не/дописати
В не/волити, не/турбуватися, не/дочитати
Г не/навидіти, не/сказати, не/доробити
- 11. Оберіть рядок, у якому всі слова – прислівники.**
А тиша, тихий, голос
Б голосити, голосний, голосно
В тихо, весело, голосно
Г голосно, голосок, веселий
- 12. Визначте рядок, у якому всі слова – прийменники.**
А а, в, під
Б біль, для, доля
В перед, над, скрізь
Г від, на, до
- 13. Укажіть, якою частиною мови є виділене слово в реченні:**
Ніби манять до себе в тінь старі густі ліси.
А іменником
Б прикметником
В числівником
Г займенником
- 14. Визначте, якою частиною мови є виділене слово в реченні:**
*Олень **непомітно** для себе заснув.*
А дієсловом
Б прикметником
В прислівником
Г займенником

15. Установіть відповідність між частиною мови та прикладом.

<i>Частина мови</i>	<i>Приклад</i>
1 іменник	А вона
2 прикметник	Б зимовий
3 дієслово	В вузько
4 прислівник	Г сподівається
	Д старість

16. Установіть відповідність між орфограмою та прикладом.

<i>Орфограма</i>	<i>Приклад</i>
1 написання з апострофом	А духм...яний
2 написання без апострофа	Б т...охкає
3 написання з м'яким знаком	В торф...яний
4 написання без м'якого знака	Г на...весні
	Д хустин...ці

17. Установіть відповідність між орфограмою та прикладом.

<i>Орфограма</i>	<i>Приклад</i>
1 написання окремо	А їдал...ня
2 написання без апострофа	Б різдв...яний
3 написання з м'яким знаком	В в...літку
4 написання без м'якого знака	Г пів...яблука
	Д сторін...ці

18. Слово «здатністю» у реченні найбільш доречно можна замінити синонімом...

Сніг відбиває в космос до 90% сонячного світла. Більше жодне природне тіло не володіє такою відбивною **здатністю**.

- А можливість
- Б спроможністю
- В здібністю
- Г управністю

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2 до нього.

1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.
2. У ядрі нашої планети міститься вп'ятеро більше золота, ніж у всіх інших породах, доступних для розробки, разом узятих. 1. Якби все золото ядра Землі вилилося на поверхні, то покрило б усю Землю шаром завтовшки пів метра. 3. Цікаво, що в кожному літрі води всіх річок, морів і океанів розчинено близько 0,02 міліграма золота.

- А 2, 3, 1
- Б 3, 1, 2
- В 1, 3, 2
- Г 1, 2, 3
- Д 2, 1, 3

2. Віднайдіть просте речення й упишіть його номер.

ВАРІАНТ 2

1. Укажіть рядок, у якому всі слова – іменники.

- А думка, добре, мистецтво
- Б казати, прогрес, болото

- В тема, колода, залізо
Г сонце, його, краса
- 2. Віднайдіть рядок, у якому всі іменники належать до назв неістот.**
А сонце, лелека, Мишко
Б бібліотека, день, стілець
В соняшник, зозуля, тато
Г хмара, півень, яблука
- 3. Оберіть рядок, у якому перераховано всі самостійні частини мови.**
А вигук, сполучник, прислівник
Б сполучник, прийменник, частка
В займенник, частка, сполучник
Г іменник, числівник, прикметник
- 4. Визначте рядок, в якому записано лише дієслова.**
А малюй, гойдає, високо
Б шостий, оспіваємо, танцюй
В горить, зашумів, завантажив
Г змириться, гіркий, осінь
- 5. Укажіть правильне закінчення речення:**
Числівник – це самостійна частина мови, яка...
А виражає ознаку предмета та відповідає на питання хто? що?
Б виражає ознаку предмета та відповідає на питання як? де? куди?
В виражає ознаку предмета та відповідає на питання скільки? котрий?
Г виражає ознаку предмета та відповідає на питання який? яка? яке? які?
- 6. Віднайдіть рядок, у якому всі слова – займенники.**
А ним, будь-хто, усі
Б далекий, голосно, якомсь
В чотириста, мій, котрий
Г я, себе, швидко
- 7. Оберіть рядок, у якому всі слова – прикметники.**
А сучасний, чесний, дідусь
Б насіння, довгий, чіткий
В холодний, швидко, вуж
Г молочний, річковий, хитрий
- 8. Визначте рядок, у якому всі слова – числівники.**
А два, двоє, другий
Б три, третій, третина
В десять, десяток, десятий
Г четверо, чверть, четвертий
- 9. Укажіть рядок, у якому всі слова – сполучники.**
А він, ти, я
Б але, а, чи
В до, у, як
Г бо, і, ось

10. Віднайдіть рядок, у якому всі слова з часткою *не* пишуться окремо.

- А не/гативний, не/навидіти, не/дописати
- Б не/бачити, не/думати, не /сумувати
- В не/сказати, не/дочути, не/працювати
- Г не/вміти, не/забути, не/здужати

11. Оберіть рядок, у якому всі слова – прислівники.

- А гора, гірський, швидко
- Б цікаво, довго, щедрий
- В угору, тепло, улітку
- Г літо, літній, щедро

12. Визначте рядок, у якому всі слова – прийменники.

- А для, серед, до
- Б перед, за, ой
- В над, для, але
- Г ми, в, за

13. Укажіть частину мови, якою є виділене слово в реченні:

*Сама **пишна**, як у саду вишня, а тиха, неначе вода в криниці.*

- А іменник
- Б прикметник
- В числівник
- Г займенник

14. Визначте частину мови, якою є виділене слово в реченні:

*Олесь **сердито** сопів у нього над вухом і відбирав руку.*

- А дієслово
- Б прикметник
- В займенник
- Г прислівник

15. Установіть відповідність між частиною мови та прикладом.

Частина мови	Приклад
1 іменник	А солодко
2 прикметник	Б зима
3 дієслово	В шостий
4 прислівник	Г чарівний
	Д малюють

16. Установіть відповідність між орфограмою та прикладом.

Орфограма	Приклад
1 написання з апострофом	А ател...є
2 написання без апострофа	Б грав...юра
3 написання з м'яким знаком	В напам...ять
4 написання без м'якого знака	Г чес...ний
	Д дивиш...ся

17. Установіть відповідність між орфограмою та прикладом.

Орфограма	Приклад
1 написання з апострофом	А барел...єф

2	написання без апострофа	Б	щас...ливий
3	написання з м'яким знаком	В	св...ято
4	написання без м'якого знака	Г	смієш...ся
		Д	пуп...янок

18. Слово «приблизно» у реченні найбільш доречно можна замінити синонімом...

Температура типової блискавки може перевищувати 30,000 градусів за Цельсієм – це **приблизно** в'ятеро більше, ніж температура поверхні Сонця.

- А більш-менш
- Б близько
- В майже
- Г мабуть

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2 до нього.

1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.
 3. У Болівії є незвичайна рівнина Salar de Uyuni, яка покрита товстим шаром солі. 1. Її площа становить понад 12 000 км², і в певні моменти часу вона покривається тонким шаром вологи, перетворюючись у величезне дзеркало. 2. Цю її властивість використовують для налаштування оптичного устаткування на супутниках Землі

- А 2, 3, 1
- Б 3, 1, 2
- В 1, 3, 2
- Г 1, 2, 3
- Д 2, 1, 3

2. Віднайдіть просте речення й упишіть його номер.

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Вар. 1	В	Б	А	Г	Б	В	Б	Г	А	А	В	Г	Г	В	1-Д 2-Б 3-Г 4-В	1-В 2-А 3-Б 4-Д	1-Г 2-Б 3-А 4-Д	Б	Д №2
Вар. 2	В	Б	Г	В	В	А	Г	А	Б	Б	В	А	Б	Г	1-Б 2-Г 3-Д 4-А	1-В 2-Б 3-А 4-Д	1-Д 2-В 3-А 4-Г	В	Б №2

ВАРІАНТ 1

1. Визначте рядок із дієслівними словосполученнями.

- А українська мова, слухати уважно, дуже високо
- Б читати книжку, махнути косою, помилився у сподіваннях
- В маленька помічниця, покласти торбинку, у шість годин
- Г давні пригоди, боронять од шкоди, до сьомої ранку

2. Укажіть слово, яке є підметом у реченні:

Щоранку я ходжу до Зеленої Гори.

- А щоранку
- Б Зеленої
- В я
- Г Гори

3. Віднайдіть рядок, у якому поєднання слів НЕ є словосполученням.

- А батьки і діти, п'ятами наківати, ви спостерігаєте
- Б цілий день, весняна ніч, творчість поетеси
- В витрушує душу, літні канікули, я і ти
- Г сонячний день, історичні пісні, задача з математики

4. Укажіть слово, яке є присудком у реченні:

Люблю цей парк за свіже повітря й затишок.

- А затишок
- Б цей
- В свіже
- Г люблю

5. Укажіть види речень за емоційним забарвленням.

- А прості та складні
- Б окличні та неокличні
- В розповідні й окличні
- Г поширені та непоширені

6. Оберіть питальне речення (розділові знаки в кінці речення пропущено).

- А Слава тим, хто прагне волі
- Б О степ! Ти ще із вечора в росі
- В Літо пахло городиною і садовоною
- Г Хіба наш батько любив гроші

7. Укажіть слово, яке є означенням у реченні:

На мальовничих берегах Дніпра розкинувся Київ.

- А мальовничих
- Б берегах
- В Київ
- Г розкинувся

8. Віднайдіть речення, у якому граматична основа складається з двох членів.

- А Лунають гучно та далеко-далеко.

- Б Бити байдики.
- В Чується одвічна розбурхана пісня.
- Г Від добра добра не шукають.

9. Визначте спонукальне речення.

- А Не родись у платтячку, а родись у щастячку.
- Б Піймав куцого за хвіст!
- В Ускочив по самі вуха.
- Г Комусь ніяково, а мені однаково.

10. Оберіть рядок, у якому правильно побудоване словосполучення.

- А пливти по течії
- Б у шість годин
- В лекція по фізиці
- Г вишивати по шовку

11. Визначте рядок, де поєднання слів є словосполученням.

- А природа і людина, білі хмарки, рожеве сяйво
- Б точити лясина, лікті кусати, служити народу
- В казковий ранок, цілий день, читати книжки
- Г мати владу, я і ти, на сонці

12. Укажіть слово, яке є обставиною в реченні:

Коні шалено мчали полем.

- А коні
- Б шалено
- В мчали
- Г полем

13. Укажіть член речення, яким є виділене слово:

Осінь зачаровує мене завжди.

- А підметом
- Б означенням
- В обставиною
- Г додатком

14. Визначте, яким членом речення є виділене слово:

Довго стояла вода весняна.

- А підметом
- Б означенням
- В обставиною
- Г додатком

15. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.

Член речення

- 1 підмет
- 2 додаток
- 3 обставина
- 4 присудок

Приклад

- А **Настала** весна.
- Б Рибальський човен просувався **між очеретами**.
- В У кожному з нас живе **мандрівник**.
- Г **Давні** звичаї ніколи не заговкали.
- Д Води Тиси малюють на землі витончений **візерунок**.

16. Установіть відповідність між реченням та його характеристикою.

Характеристика речення

- 1 розповідне
- 2 питальне
- 3 спонукальне
- 4 окличне

Речення (розділові знаки в кінці речення пропущено)

- А Ура, я піймав куцога за хвіст
- Б Розкажи мені казку теплим голосом ночі, срібним променем дня
- В Яка ж людина не любить рідну Батьківщину
- Г Крізь виноградне листя веранди сонце проглядає червоно
- Д Вишнева гілочка

17. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.

Член речення

- 1 означення
- 2 присудок
- 3 обставина
- 4 додаток

Приклад

- А **Дорога** була зіпсована до кінця.
- Б Залишившись наодинці, він довго **міркував** про життя.
- В Кобзар тужив за **рідним** краєм.
- Г **Угорі** висіла лампа під абажуром.
- Д З хлібом у нас зустрічають **гостей**...

18. Укажіть речення з одним головним членом.

- 1 При ударі блискавки пісок перетворюється на скло.
- 2 Після грози можна виявити скляні смуги в піску.

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2 до нього.

1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.

1. На щастя, енергетична воронка в місці попадання блискавки існує тільки в перебігу декількох хвилин. 2. Це зона високої напруги, що виникає після потрапляння в землю грозового розряду. 3. Існує явище під назвою «громова лисина». 4. Намагаючись пройти в цьому місці, людина може загинути.

- А 2, 3, 1, 4
- Б 3, 1, 2, 4
- В 3, 2, 4, 1
- Г 1, 2, 3, 4
- Д 2, 1, 3, 4

2. Віднайдіть складне речення й упишіть його номер.

ВАРІАНТ 2

1. Визначте рядок із дієслівними словосполученнями.

- А сильний характер, повернутися з відпочинку, о десятій годині
- Б дарувати квіти, шукати вихід, дотримати слова
- В давні друзі, турбуватися про брата, швидко прочитати
- Г упродовж години, березовий гай, наступає ніч

2. Укажіть слово, яке є підметом у реченні:

Шипшина людям віддає плоди.

- А шипшина
- Б людям
- В віддає
- Г плоди

- 3. Віднайдіть рядок, у якому поєднання слів НЕ є словосполученнями.**
А знайдена книжка, легка перемога, дуже швидко
Б яскрава зірка, варити чай, запобігти хворобі
В квіти і дерева, уже переміг, випав сніг
Г далекий Сибір, кава з молоком, побувати в горах
- 4. Укажіть слово, яке є присудком у реченні:**
Хвилию зеленою здіймається навесні Батиева гора.
А хвилию
Б зеленою
В навесні
Г здіймається
- 5. Укажіть види речень за будовою.**
А прості та складні
Б окличні та неокличні
В розповідні й окличні
Г поширені та непоширені
- 6. Оберіть питальне речення (розділові знаки в кінці речення пропущено).**
А Тут ми з Піратом кинулися до моркви
Б Усі ми прагнемо красу природи осягти
В Зайшли ми до двору – ніде нікого не видно
Г Чому ти до нас в село ніколи не приходиш
- 7. Укажіть слово, яке є означенням у реченні:**
Рожеві мальви цвітуть поміж хатою і грушею.
А рожеві
Б мальви
В поміж хатою
Г цвітуть
- 8. Віднайдіть речення, у якому граматична основа складається з двох членів.**
А Вийшов зранку з будинку на поріг та й застиг від подиву.
Б Природа остерігає людину від злих помислів.
В Поїхали на прогулянку.
Г Піти до голови по розум.
- 9. Визначте спонукальне речення.**
А Одні тільки бджоли гудуть
Б Вставай, хто живий, в кого думка повстала!
В Хто ж од нас у світі дужчий?
Г Не говорив ніяких слів
- 10. Оберіть рядок, у якому правильно побудоване словосполучення.**
А по власному бажанню
Б дякувати вас
В на протязі місяця
Г розійтися по класах
- 11. Визначте рядок, де поєднання слів є словосполученнями.**
А дерева струшували, іти по траві, прокидається сонце

- Б птахи і звірі, навколо озера, читати книгу
- В господар землі, ішов вуличкою, під стінами стояли
- Г пекти раків, прості люди, чумацький віз

12. Укажіть слово, яке є додатком у реченні:

Старі люди по дідовому кашлю вгадували погоду.

- А старі
- Б люди
- В дідовому
- Г погоду

13. Визначте, яким членом речення є виділене слово:

Ласкаве слово – що весняний день.

- А означенням
- Б підметом
- В обставиною
- Г додатком

14. Визначте, яким членом речення є виділене слово:

Віз тихо репів піді мною.

- А підметом
- Б означенням
- В обставиною
- Г додатком

15. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.

<i>Член речення</i>	<i>Приклад</i>
1 підмет	А Батько здивовано глянув на матір.
2 додаток	Б Земля обзивалася до мене тихим шарудінням.
3 обставина	В Любив він гарну бесіду і добре слово.
4 присудок	Г Улітку дід частенько лежав на погребі.
	Д Далекий , невідомий степ не радував мою душу.

16. Установіть відповідність між реченням та його характеристикою.

<i>Характеристика</i>	<i>Речення (розділові знаки в кінці речення пропущено)</i>
1 окличне	А Додому я приїхав пізно
2 розповідне	Б Ти любиш дивитися на небо
3 спонукальне	В Погляньте, яка краса
4 питальне	Г Вишитий рушник
	Д Знай, бережи, збагачуй рідну українську мову

17. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.

<i>Член речення</i>	<i>Приклад</i>
1 означення	А Він знову щось швидко записував.
2 підмет	Б Дмитро поводив себе як мудрий наставник.
3 обставина	В Дівчина говорила майже як доросла.
4 додаток	Г Крізь рожеві хмарки іноді пробивається сонячний промінь .
	Д Грудочки першого снігу блищать на горах.

18. Укажіть просте речення.

- 1 У кубічному метрі морської води міститься 1,5 грама білка і немало інших поживних речовин.
- 2 Учені підраховали, що Атлантичний океан «за поживністю» оцінюється в 20 тисяч урожаїв, які збираються на рік на всій суші.

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2 до нього.

1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.
1. Людина може прожити до 6 тижнів без їжі, але тільки один – без води. 2. Потреба людини у воді стоїть на другому місці після кисню. 3. Вода необхідна нам для життя! 4. Фахівці стверджують: досить випити дві склянки чистої води, щоб подолати депресію і втому.

- А 2, 1, 3, 4
- Б 3, 1, 2, 4
- В 3, 2, 4, 1
- Г 1, 2, 3, 4
- Д 2, 3, 1, 4

2. Віднайдіть складне речення з трьома граматичними основами й упишіть його номер.

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Вар. 1	Б	В	А	Г	Б	Г	А	В	А	Г	В	Б	Г	В	1-В 2-Д 3-Б 4-А	1-Г 2-В 3-Б 4-А	1-В 2-Б 3-Г 4-Д	Б	В	2
Вар. 2	Б	А	В	Г	А	Г	А	Б	Б	Г	В	Г	А	В	1-Б 2-В 3-А 4-Г	1-В 2-А 3-Д 4-Б	1-Б 2-Г 3-А 4-Д	А	Д	4

Однорідні члени речення, звертання, вставні слова. Складне речення. Пряма мова й діалог

ВАРІАНТ 1

1. Укажіть правильний варіант закінчення визначення:

Однорідні члени речення – це...

- А члени речення, що становлять його граматичну основу.
- Б усі члени речення, крім головних.
- В члени речення, які відповідають на одне й те питання та відносяться до одного й того самого члена речення.
- Г слова, що називають того, до кого звертаються.

2. Позначте речення з однорідними членами.

- А По дорозі торохтить зима на возі.
- Б Стали білі всі доріжки, вулиці, дахи, сади.
- В Умостився Морозенко на столітнім дубі.
- Г Сніговик Морквяний ніс вгору віника підніс.

3. Оберіть розділовий знак, який ставиться після узагальнювального слова перед однорідними членами.

- А двокрапка
- Б крапка з комою
- В тире
- Г кома

4. Укажіть, яку синтаксичну роль звертання і вставні слова виконують у реченні.

- А є головними членами речення.
- Б є другорядними членами речення.
- В не є членами речення.
- Г можуть бути й головними, і другорядними членами речення.

5. Укажіть правильний варіант закінчення визначення:

Діалог – це...

- А різновид прямої мови, що передає розмову двох осіб.
- Б приблизно передане висловлювання певної особи.
- В складне речення.
- Г точно відтворене висловлювання певної особи.

6. Оберіть правильне твердження.

- А Пряма мова береться в лапки.
- Б Пряма мова з обох боків виділяється тире.
- В Пряма мова виділяється комами з обох боків.
- Г Пряма мова береться в дужки.

7. Позначте речення, у якому однорідні члени з'єднуються між собою інтонацією переліку.

- А Стерня не завжди золота, але колюча для всіх і завжди.
- Б Свіжа зелень розгойдалась, розгулялась, поплила.
- В Не тіло, а душа є людиною.
- Г Маки там не цвітуть, а горять.

- 8. Укажіть речення зі вставним словом.**
А Усе навколо казкою здається.
Б То як вам земляки живеться?
В Крізь ці кущі, здається, ніхто не пробереться.
Г Будьте з рідними ніжні й ласкаві.
- 9. Віднайдіть речення зі звертанням.**
А А на чому ми спинились, дорогий ти мій козаче?
Б На горбочку мак у шапці, як козак.
В Місяць – козацьке сонце.
Г Коли стелиться доріжка, козакові не до ліжка.
- 10. Оберіть речення, у якому правильно розставлені розділові знаки при однорідних членах.**
А Вона кинулася в комірчину до скрині, і внесла цілу купу вишитих рушників.
Б Був гарний, літній день, і все навколишнє здавалось прекрасним.
В Засинаючи я ще чув, як увійшла мати, як укропом, соняшником, і росою запахли її руки.
Г Луки, гори, пишні сади – все зелене й припишкле.
- 11. Визначте рядок, у якому записане складне речення.**
А Стара черемха заздро поглядала на молоду черешню.
Б Народилося літо з снігів і дощів, наполохано сіло в садочку.
В Я дивлюся у вікно: чудовий вечір запалює зорі.
Г Візьми мене, природо, у свої обійми.
- 12. Укажіть речення з прямою мовою.**
А «Не кидайте хлібом, він святий!» – в суворості ласкавій, бувало, каже дід старий малечі кучерявій.
Б Сахно запитав, як здоров'я Степаниди Петрівни.
В Василь сказав батькові, що в новій школі дуже цікаво.
Г Золота рибка запитала дідуся, чого йому треба.
- 13. Віднайдіть складне сполучникове речення.**
А Синє небо братається із веселою землею, розгортає над нею шатро.
Б Вітерець легенький дихнув, поблизу у траві засюрчав коник.
В Ідеш через ліс, і зачарування його красою не полишає тебе.
Г Ця секунда була вирвана з його дитинства і перенесена сюди.
- 14. Оберіть складне речення, у якому допущено пунктуаційну помилку.**
А Сичі в гаю перекликалились, та ясен раз у раз скрипів.
Б Зненацька за одну ніч упав сніг, і тепер пущі лежали під холодним небом.
В Кінь вийшов на піщану косу, а вода стікала по його стрункому тілу.
Г Шептало молотив копитами теплуваті хвилі і бризки смачно лоскотали губи.
- 15. Установіть відповідність між вставним словом та його значенням.**

Вставне слово

- 1 отже
2 на жаль
3 без сумніву
4 здається

Значення

- А упевненість
Б невпевненість
В ставлення до висловлюваного
Г привернення уваги

Д порядок викладу думок

16. Установіть відповідність між поняттями та словом, яке виділене в реченні великими літерами (деякі розділові знаки пропущено).

Поняття

- 1 звертання
- 2 вставне слово
- 3 пряма мова
- 4 узагальнювальне слово

Речення

- А Казав сліпий: **ПОБАЧИМО!**
- Б **УСЕ** змішалось в одну мить і залилось докупти і земля, і море.
- В **ПОСАДИЛИ** при дорозі явір та калину.
- Г **ТАТУ** наш лелека прилетів!
- Д І райдуга стоїть **ПОВІРТЕ** на півсвіта.

17. Установіть відповідність між реченням та розділовим знаком, пропущеним у ньому.

Розділовий знак

- 1 кома
- 2 тире
- 3 двокрака
- 4 лапки

Речення

- А Хто ж се я? – поет питає.
- Б Будь сміливим не язиком а ділом.
- В Маки, ромашки, волошки усі квіти тягнуться до сонця.
- Г Синє море озера, річка, у синяві намоклий ліс.
- Д Кругом лежав сніг у принишклих полях і на луках.

18. Віднайдіть складні речення.

1. Найдовша печера в Україні – Оптимістична, яка знаходиться в гіпсах Поділля (Тернопільська область).
2. У ній розвідано й закартографовано 175 км ходів на глибині 20 м.
3. Це одна з найдовших печер у світі.
4. Поруч, теж у Тернопільській області, розташована друга за довжиною печера Озерна, довжина її лабіринту 114 км.

Фото з сайту: <https://we.org.ua/malovnychi-kutochky-ukrayiny/ternopilaska-oblast/najdovsha-v-ukrayini-pechera-optymistychna/>

Фото з сайту: <https://img.zik.ua/original/2021/01/06/266095.jpg?timestamp=1609931598>

- А 1
- Б 1, 2
- В 1, 4
- Г 3, 4

Д 4

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

1. Більшість печер утворились сотні тисяч, а то й мільйони років тому. Тоді, коли народжувались самі Карпати. Їхні стіни відшліфовані хвилями давнього Сарматського моря.
2. Печери не дарують легковажності. Не один раз у кам'яних ложах знаходили скелети тих, хто невідомо, скільки років тому заблукав між підземних доріг.
3. Учені кажуть, що на Тернопільщині поки що відкрито лише одну п'яту всіх печер. Тож величезне кам'яне царство досі залишається таємним підземним світом, закритим для людини.

1. Упишіть номер абзацу тексту, який мотивує до досліджень українських печер.

2. Слово *ЛЕГКОВАЖНОСТІ* в абзаці №2 використано в значеннях...

- А непостійності
- Б нерозсудливості
- В поверховості
- Г необачності
- Д бездумності
- Ж беззмістовності
- З безвідповідальності

3. Туристичне агенство запропонувало вам укласти листівку з техніки безпеки для подорожуючих у печерах. Сформуйте за допомогою перелічених заходів цю листівку за шаблоном (у довільній послідовності).

- А Відповідально поставитись до підготовки спорядження згідно з рекомендованим списком.
- Б Вносити будь-що з печери, окрім сміття.
- В Виконувати вимоги інструктора.
- Г Відриватись від групи.
- Д Своїми діями не створювати ситуацій, які можуть становити небезпеку для оточуючих чи самого учасника.
- Е Чинити інші дії, що порушують екологію печери.
- Ж Повідомити інструктора, у разі необхідності тимчасово залишити групу.
- З Бігати, стрибати, галасувати.
- К Залишати будь-яке сміття.
- Л При поганому самопочутті, травмі негайно сповістити про це інструктора.
- М Торкатись кристалів, сталактитів та сталагмітів чи інших печерних утворень.
- Н Дотримуватись правил пожежної безпеки та дорожнього руху.

Учасник зобов'язаний	У печері заборонено

ВАРІАНТ 2

1. Укажіть правильний варіант закінчення визначення:

Звертання – це...

- А слова, що називають того, до кого звертаються.
- Б члени речення, що становлять його граматичну основу.
- В усі члени речення, крім головних.
- Г члени речення, які відповідають на одне й те питання та відносяться до одного й того самого члена речення.

2. Позначте речення з однорідними членами.

- А Нам усім час повертатися додому.
- Б Вітер був хоч холодний, але приємний.
- В Його полонило багатство наявних рослин.
- Г Ми почали збиратися додому.

3. Оберіть розділовий знак, який ставиться після однорідних членів перед узагальнювальним словом.

- А кома
- Б двокрапка
- В крапка з комою
- Г тире

4. Укажіть синтаксичну роль, яку виконують однорідні члени речення.

- А Не є членами речення.
- Б Є головними членами речення.
- В Є другорядними членами речення.
- Г Можуть бути й головними, і другорядними членами речення.

5. Визначте правильний варіант закінчення визначення:

Пряма мова – це...

- А складне речення.
- Б різновид прямої мови, що передає розмову двох осіб.
- В точно відтворене висловлювання певної особи.
- Г висловлювання, передається не дослівно, а зі збереженням лише основного змісту.

6. Оберіть правильне твердження.

- А Кожна репліка діалогу береться в дужки.
- Б Кожна репліка діалогу береться в лапки.
- В Кожна репліка діалогу пишеться з нового рядка.
- Г Кожна репліка діалогу виділяється комами.

7. Позначте речення, в якому однорідні члени з'єднуються між собою інтонацією переліку.

- А Я маю великий, чорний, шкіряний портфель.
- Б Споконвіку люди вважали землю матір'ю, яка завжди зігріє своєю ласкою.
- В День був сонячний, але прохолодний.
- Г У лісі не було ані ягід, ані грибів.

8. Укажіть речення зі вставним словом.

- А Дай мені крила, Україно!
- Б Ягня, здається, веселилось...

- В Приємно й хороше було кататись.
Г Козак не без долі, дівка не без щастя.
- 9. Віднайдіть речення зі звертанням.**
А Народі мій, до тебе я ще верну...
Б Літня ніч крилом одним пів світу обняла.
В Чужа душа – то, кажуть, темний ліс.
Г Мар'яна невдоволено махнула головою.
- 10. Оберіть речення, в якому правильно розставлені розділові знаки при однорідних членах.**
А Вона в сльозах і в печалі чекала синів.
Б День, і ніч стережуть, чекають слухної хвилини...
В Люди з пароплава привезли на берег великі бочки, залишили їх тут, і повернулись назад.
Г Від річки чулися парубочі дзвінки розгонисті й гарячі голоси.
- 11. Визначте складне речення.**
А Молоді серця вибирають слова повні мудрості й доброти.
Б Синиці та зозулі розгойдують серпневий світанок.
В Дивлячись на жовте поле, бачу кінець літа.
Г Почалося літо, і з-під батьківської опіки виходять випускники.
- 12. Укажіть речення з прямою мовою.**
А Бабуся попросила онука, щоб він сходив до аптеки за ліками.
Б «Боже, яка краса!» – обізвалась, ні до кого не звертаючись, тіточка Олена.
В Варвара запитала у начальника, чи можна послати телеграму в Москву.
Г Вітер з гаєм розмовляє, шепче з осокою.
- 13. Віднайдіть складне сполучникове речення.**
А Заграли сонячні мечі за лісом, небо стало вищим.
Б Соснове гілля колело голками в щоки й чіпляло павутинку на лоб.
В І вицвітали писані тарелі, і плакав батько, і пливли роки.
Г Дивлюся: біла хмаринка в небі пливе.
- 14. Оберіть складне речення, у якому допущена пунктуаційна помилка.**
А Озеро вкрилося тонким льодом, а птахи, на диво, ще не відлітають у вирій.
Б Срібно-холодні роси слалися і дикі кози, струнки й полохливі, виходили пастись на полянку.
В Поїзд затримувався на станції, бо колія була зайнята.
Г Минає літо, осінь вже бреде.
- 15. Установіть відповідність між вставним словом та його значенням.**
<i>Вставне слово</i>	<i>Значення</i>
1 дивна річ	А упевненість
2 знаєте	Б невпевненість
3 очевидно	В ставлення до висловлюваного
4 безперечно	Г привернення уваги
	Д увічливість
- 16. Установіть відповідність між поняттями та словом, яке виділене в реченні великими літерами (деякі розділові знаки пропущено).**

Поняття

- 1 звертання
- 2 вставне слово
- 3 пряма мова
- 4 узагальнювальне слово

Речення

- А Уже почалось **МАБУТЬ** майбутнє.
- Б **ЧОМУ ЗАЖУРИВСЯ?** – дівчина питає молода.
- В Сьогодні зібралася вся наша **РОДИНА** мама, тато, братик, сестричка і бабуся.
- Г Діти **ДОТОРКАЛИСЯ** до колосків руками **ГЛАДИЛИ ЦІЛУВАЛИ** їх.
- Д **МАМО** іде вже зима.

17. Установіть відповідність між реченням та розділовим знаком, пропущеним в ньому.

Розділовий знак

- 1 кома
- 2 двокрака
- 3 лапки
- 4 тире

Речення

- А На вершечку стрілецької гори, на горах і долинах скрізь уже запанувала тиша.
- Б Питає дика рожка: Чи я хороша?
- В Усяке птаство деркачів, перепілок, куликів, курочок – можна було викосити косою з трав або впіймати.
- Г На жаль донька не повернулась.
- Д Степ щовесни оновлюється, як після чорної бурі.

18. Віднайдіть складні речення.

1. Льодовики – це справжній витвір мистецтва, створений природою.
2. Вони розташовані в різних частинах нашої величезної планети: у Мексиці, Гімалаях, Східній Африці, Норвегії, Ісландії та в багатьох інших місцях.
3. Це диво природи має різні форми, крижані шапки, щити й потоки всіх відтінків синього.
4. Через швидке танення вже незабаром льодовики можуть зникнути, тому встигніть помилуватися цією неземною красою, поки вона ще жива!

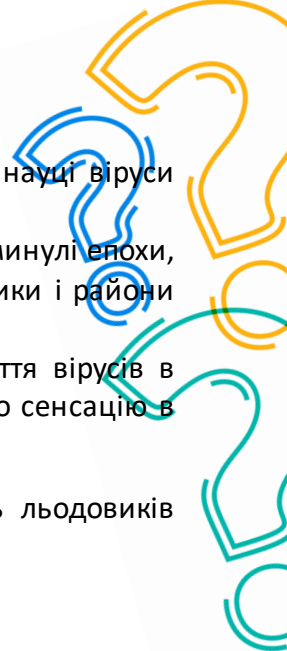
Фото з сайту: <https://tsikaviy-svit.com/>

Фото з сайту: <http://mapme.club/poradi/1055-30-najvidomishix-lodovikiv-svitu.html>

- А 1
- Б 1, 2
- В 1, 3
- Г 2, 3
- Д 3

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

1. Останки давно вимерлих тварин, стародавню зброю людей, невідомі наuzzi віруси вдалося знайти вченим у результаті відступу льодовиків.
  2. Глобальне потепління подарувало унікальну можливість досліджувати минулі епохи, не вдаючись до дорогих пошуків, а просто вивчаючи відступаючі льодовики і райони танення вічної мерзлоти.
  3. Усі знахідки представляють великий інтерес для фахівців, але відкриття вірусів в древніх льодовиках Тибету змусило науковий світ заговорити не тільки про сенсацію в галузі мікробіології, а й про реальну загрозу людству.
1. Упишіть номер абзацу тексту, який підтверджує значимість досліджень льодовиків планети.
  2. Слово ГЛОБАЛЬНЕ в абзаці 2 використано в значеннях...
    - А глибинне
    - Б універсальне
    - В значне
    - Г незвичайне
    - Д широкомасштабне
    - Ж всесвітнє
    - З широке
  3. Всесвітня організація охорони здоров'я запропонувала вам укласти інформаційну листівку про заходи щодо запобігання поширенню захворювання на вірус COVID-19 та його симптоми. Сформуйте за допомогою перелічених заходів цю листівку за шаблоном (у довільній послідовності).
    - А Біль у горлі.
    - Б Нежить. Закладеність носа.
    - В Переконайтеся, що ви та довколишні люди дотримуються правил респіраторної гігієни. Це означає, під час кашлю або чхання потрібно прикривати рот та ніс зігнутим ліктем або серветкою. Після використання негайно позбудьтеся серветки та вимийте руки.
    - Г Сухий кашель.
    - Д Якщо у вас підвищена температура, ускладнене дихання – зверніться за медичною допомогою, заздалегідь зателефонувавши.
    - Е Підвищена температура.
    - Ж Регулярно та ретельно обробляйте руки засобами дезінфекції на основі спирту або мийте їх з милом та теплою водою мінімально 20 секунд.
    - З Дотримуйтеся дистанції принаймні 1,5 метра між собою та будь-ким, хто кашляє або чхає.
    - К Діарея.
    - Л Ломота в тілі. Утома.
    - М Залишайся дома, якщо погано почувається.
    - Н Уникайте торкання очей, носу та роту.

Заходи щодо запобігання поширенню захворювання на вірус COVID-19	Симптоми

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
Вар. 1	В	Б	А	В	А	А	Б	В	А	Г	В	А	В	Г	1-Д 2-В 3-А 4-Б	1-Г 2-Д 3-А 4-Б	1-Б 2-В 3-Д 4-А	1,4	3	Б Г Д З	Таблиця
Вар. 2	А	Б	Г	Г	В	В	А	Б	А	А	Г	Б	В	Б	1-В 2-Г 3-Б 4-А	1-Д 2-А 3-Б 4-В	1-Г 2-В 3-Б 4-А	4	3	В Д Ж З	Таблиця

I варіант		II варіант	
Учасник зобов'язаний	У печері заборонено	Заходи щодо запобігання поширенню захворювання на вірус COVID-19	Симптоми
А	Б	В	А
В	Г	Д	Б
Д	Е	Ж	Г
Ж	З	З	Е
Л	К	М	К
Н	М	Н	Л

ВАРІАНТ 1

1. **Позначте звуки, які є спільними для слів: яблучко, щасливий, листячко.**
  - А [а], [ч], [й]
  - Б [а], [ч], [л]
  - В [а], [ч], [о]
  - Г [а], [к], [ч]
2. **Укажіть рядок, у якому слова записано за алфавітом.**
  - А Європа, євробачення, єнот
  - Б джерельний, пейзаж, рельєф
  - В дочка, сяйво, земля
  - Г рибка, радість, сонцепоклонник
3. **Позначте рядок слів, у яких наголошений перший склад.**
  - А книжки, бички, доріжки
  - Б мати, ліки, ознака
  - В босий, срібло, легко
  - Г синій, зелений, диво
4. **Укажіть рядок, у якому в усіх словах другий склад наголошений.**
  - А кілометр, соломинка, рукопис
  - Б ознака, знаменник, живопис
  - В оцет, донька, подруга
  - Г відгомін, павич, каучук
5. **Віднайдіть рядок, у якому всі слова правильно поділені для переносу.**
  - А мі-сто, зем-ля, ліс-ок
  - Б о-рел, кри-латий, до-звілля
  - В буль-йон, ку-ку-руд-за, міль-йон
  - Г хо-джу, під-жак, від-дзвеніти
6. **Позначте рядок слів, у яких кількість звуків і букв однакова.**
  - А ясність, щедрість, святковий
  - Б яблуко, парта, їдальня
  - В ліжко, джерельний, здоров'я
  - Г олень, читання, джаз
7. **Віднайдіть рядок, у якому всі слова не можна переносити з рядка в рядок.**
  - А їжа, єнот, явір
  - Б ялина, тиша, шаль
  - В рояль, баян, ясний
  - Г ясен, єгер, доля
8. **Позначте рядок слів, у якому фонетичний запис відображає правильну вимову.**
  - А просьба [прос'ба]
  - Б береговий [береговий]
  - В пісня [п'іс'н'а]
  - Г учишся [учес'а]

- 9. Оберіть рядок, у якому букви я, ю, є позначають два звуки.**
А краєзнавчий, боєць, буря
Б малювати, п'єса, куля
В юрта, в'язати, лялька
Г їдальня, м'ясо, заєць
- 10. Віднайдіть слово, у якому кількість звуків і букв НЕ збігається.**
А щавель
Б зв'язок
В паунок
Г надземний
- 11. Укажіть рядок слів, у яких пишеться літера ґ.**
А ...речний, ...уцул, я...ідка
Б ...ава, ...руша, ...арно
В ...атунок, дзи...а, а...рус
Г ...уля, ...овірка, а...роном
- 12. Віднайдіть слово, у якому звуків стільки ж, скільки букв.**
А джерельце
Б мелодія
В вугілля
Г зав'язь
- 13. Визначте слово, яке має чотири склади.**
А недорогий
Б ялтинський
В лимонний
Г недільний
- 14. Оберіть рядок, у якому в усіх словах буквосполучення дж позначає один звук.**
А переджнивний, віджати, джерело
Б піджимати, підживити, джура
В джміль, заджеркотіти, бджола
Г піджарка, джем, джунглі

15. Установіть відповідність між початком прислів'я та його кінцівкою.

<i>Початок прислів'я</i>	<i>Кінцівка</i>
1 Зимою деньок, ...	А ... стежка втоптана.
2 Коли не пиріг, то не пирожилося,...	Б ... не пройдеш, щоб ноги не поколоти.
3 До доброї криниці ...	В ... коли не тямиш, то й не берися.
4 Життя, як терниста нива - ...	Г ... як комарів носок.
	Д ... як не вмієш слова держати.

16. Установіть відповідність між випадком наголошення та словом.

<i>Наголос</i>	<i>Приклад</i>
1 наголос на першому складі	А доспівати
2 наголос на другому складі	Б колесо
3 наголос на третьому складі	В бондарювати
4 наголос на четвертому складі	Г машинобудування
	Д переказ

17. Установіть відповідність між словами та правилами переносу їх із рядка в рядок.

Слово	Правило переносу
1 мрія	А не можна розривати буквосполучення йо, ьо
2 АТС	Б не можна розривати буквосполучення дз, дж , що позначають один звук
3 подзвонити	В не можна розривати ініціали й прізвища, цифри, скорочені назви, міри
4 батальйон	Г склад з однієї букви не залишається і не переноситься Д не можна відривати першу букву від кореня

18. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.

Цікаві факти про корисні копалини

1. Існує безліч корисних копалин, що видобувають з надр Землі. 2. Якщо аналогічний шар мертвої рослинності залягає на глибині 6 км, то пласт вугілля буде мати всього 1,5 м. 3. Усі вони вкрай важливі, оскільки дозволяють отримати необхідні для комфортного життя речі. 4. Мало хто знає, що з 20-метрового шару торфу під тиском утворюється всього лише 2-х метровий пласт вугілля. 5. Вугілля – найпоширеніша копалина, яка використовується у вигляді палива.

- А 2, 3, 1, 4, 5
- Б 3, 5, 1, 2, 4
- В 1, 3, 5, 4, 2
- Г 4, 2, 3, 1, 5
- Д 5, 2, 4, 3, 1

2. Віднайдіть у реченні за №1 слово, у якому кількість букв і звуків НЕ однакова (слово впишіть з малої літери без пробілів).

3. Віднайдіть у реченні за №2 слово, у якому 7 букв і 6 звуків (слово впишіть з малої літери без пробілів).

ВАРІАНТ 2

1. Позначте звуки, які є спільними для слів: *ялиночка, прощальний, прочитай*.

- А [а], [ч], [л]
- Б [а], [ч], [о]
- В [а], [к], [ч]
- Г [а], [ч], [щ]

2. Укажіть рядок, у якому слова записано за алфавітом.

- А радість ранок, розум,
- Б тарілка, талант, тривога
- В програма, проба, праска
- Г молодь, місяць, морква

3. Позначте рядок слів, у яких наголошений перший склад.

- А ознака, спина, середина
- Б перепел, донька, виголосити
- В шовковий, документ, павич
- Г цемент, подруга, живопис

-
4. **Укажіть рядок, у якому в усіх словах другий склад наголошений.**
А черговий, вірші, начинка
Б дочка, чорнослив, засуха
В котрий, решето, ознака
Г колесо, перепис, фартух
5. **Віднайдіть рядок, у якому всі слова правильно поділені для переносу.**
А сид-жу, ра-нок, баталь-йон
Б міль-ярд, і-м'я, ма-єток
В під-їзд, бджо-ла, юві-лей
Г дзер-кало, ро-з'єдна-ти, я-рлик
6. **Позначте рядок, у словах якого кількість звуків і букв однакова.**
А усміхаєшся, сюрприз, якийсь
Б будівля, майбутнє, щем
В футбол, сад, дискусія
Г адреса, дзеркало, дріт
7. **Віднайдіть рядок, у якому всі слова НЕ можна переносити з рядка в рядок.**
А мрія, диво, легко
Б ярус, б'ють, щит
В кіт, цілий, джаз
Г іній, кальцій, поет
8. **Позначте рядок слів, у якому фонетичний запис відображає правильну вимову.**
А щирість [шчи`р'іс'т']
Б тітчин [т'і`ч:ен]
В зшиток [зши`ток]
Г шістсот [ш'істсо`т]
9. **Оберіть рядок, у якому букви я, ю, є позначають два звуки.**
А юний, нюанс, ересь
Б зграя, черв'як, мільярд
В ялина, бюджет, боєць
Г різьбяр, зв'язок, ярлик
10. **Віднайдіть слово, у якому кількість звуків і букв НЕ збігається.**
А щирість
Б шиють
В дзвін
Г радіти
11. **Укажіть рядок слів, у яких пишеться буква г.**
А ...ава, ...рунтовниця, на...ребти
Б дзи...а, ...анчірка, ...рек
В ...анж, ...анковий, ...ренджоли
Г ...уля, ва...омий, ...ромоподібни
12. **Віднайдіть слово з однаковою кількістю звуків і букв.**
А колись
Б двіночок
В верб'я

Г співають

13. Визначте слово, яке має чотири склади.

- А Єгипет
- Б запорожці
- В допомагають
- Г олівець

14. Оберіть рядок, у якому в усіх словах буквосполучення дз позначає один звук.

- А надзоряний, дзьобати, дзенькає
- Б підземний, дзеркало, дзюрчати
- В гудзик, дзенькає, дзьоб
- Г дзвоник, дзиґа, підзолочений

15. Установіть відповідність між початком прислів'я та його кінцівкою.

Початок прислів'я

Кінцівка

1	Де руки й охота...	А	... день роком стає.
2	Будь господарем...	Б	...що в пісні співають.
3	Чисте небо не боїться ...	В	...ні блискавки ні грому.
4	Не все то правда...	Г	...там скоро робота.
		Д	...своєму слову.

16. Установіть відповідність між випадком наголошення та словом.

Наголос

Приклад

1	наголос на першому складі	А	переробити
2	наголос на другому складі	Б	решето
3	наголос на третьому складі	В	народногосподарський
4	наголос на четвертому складі	Г	видання
		Д	віднести

17. Установіть відповідність між словами та правилами переносу їх із рядка в рядок.

Слово

Правило переносу

1	45 км	А	не можна розривати буквосполучення йо,ьо
2	павільйон	Б	не можна розривати буквосполучення дз,дж , що позначають один звук
3	родзинка	В	не можна розривати ініціали й прізвища, цифри, скорочені назви мір
4	орел	Г	склад з однієї букви не залишається і не переноситься
		Д	не можна відривати першу букву від кореня

18. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.

1. Надзвичайно складна геологічна будова України визначає багатство і різноманіття її корисних копалин. 2. За останні роки відкриті великі родовища міді, бокситів, нафти й газу на шельфі Чорного моря. 3. Україна володіє від 10 до 16% розвіданих запасів заліза та від 20 до 40% марганцю, а в її надрах, за прогнозами, зосереджена 1/5 світових ресурсів графіту – понад 1 млрд. т. 4. Загалом в Україні розвідано понад 90 їх видів, розробляється понад 8000 родовищ. 5. Світове значення мають запаси марганцевих, залізних і титанових руд, сірки, каоліну, графіту, вогнетривких глин.

- А 2, 3, 1, 4, 5

- Б 3, 5, 1, 2, 4
- В 4, 2, 3, 1, 5
- Г 1, 4, 2, 3, 5
- Д 5, 2, 4, 3, 1

2. Віднайдіть у реченні за №5 слово, у якому кількість букв і звуків НЕ однакова (слово впишіть з малої літери без пробілів).

3. Віднайдіть у реченні за №1 слово, у якому 9 букв і 8 звуків (слово впишіть з малої літери без пробілів).

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Вар. 1	Б	Б	В	Б	Г	А	А	В	Г	Б	В	Г	А	В	1-Г 2-В 3-А 4-Б	1-Б 2-Д 3-А 4-В	1-Г 2-В 3-Б 4-А	1. В 2. існує 3. вугілля
Вар. 2	Б	А	Б	Б	В	А	Б	А	Б	В	В	Г	Б	В	1-Г 2-Д 3-В 4-Б	1-Б 2-Г 3-Д 4-А	1-В 2-А 3-Б 4-Г	1. Г 2. значення 3. багатство

ВАРІАНТ 1

1. Оберіть правильний варіант закінчення речення:

Правильне написання слів вивчає розділ науки про мову, що називається...

- А графікою
- Б орфоепією
- В орфографією
- Г фонетикою

2. Укажіть, як називається заміна звуків при зміні слова або його творенні.

- А чергування
- Б спрощення
- В подвоєння
- Г уподібнення

3. Позначте рядок, у якому в усіх словах можливе чергування приголосних звуків.

- А пастух, стіл, язик
- Б бік, вухо, каша
- В пече, сова, бігає
- Г друг, вік, дух

4. Оберіть рядок, у якому в усіх словах можливе чергування голосних звуків.

- А пекти, село, вільний
- Б брати, відкривати, сон
- В брехати, гора, зеленіти
- Г казка, вести, могли

5. Укажіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення, що позначається на письмі.

- А захис..ний, балас..ний, жаліс..ний
- Б проїз..ний, радіс..ний, кіс..лявий
- В чес..ний, корис..ний, якіс..ний
- Г тиж..невий, контраст..ний, шіс..надцять

6. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом.

- А сузір..я, св..ятковий, здоров..я
- Б надбрів..я, любов..ю, пред..явити
- В моркв..яний, пів..ягоди, Лук..яненко
- Г в..юн, м..ята, медв..яний

7. Віднайдіть рядок слів, від яких можна утворити прикметники з -нн-.

- А чавун, пташина, туман
- Б лимон, калина, вдячність
- В година, буква, закон
- Г кінь, осінь, день

8. Оберіть рядок слів із подвоєнням літер, яке відбулося внаслідок подовження пом'якшених приголосних.

- А волосся, лимонний, вугілля

- Б бездоріжжя, обличчя, узбережжя
- В життя, суддя, беззубий
- Г знання, питання, винний

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з літерою и.

- А д..ректор, т..тан, ж..рафа
- Б ц..стерна, арх..в, р..тм
- В с..стема, д..плом, каб..нет
- Г пр..нтер, д..скета, мон..тор

10. Позначте рядок, у якому в усіх іншомовних словах пишуться подвоєні літери.

- А Марок..о, гол..андець, ван..а
- Б лібрет..о, іл..юстрація, ал..ея
- В пан..о, пен..і, груп..а
- Г тон..а, телеграм..а, кор..еспондент

11. Позначте рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з апострофом.

- А П..ємонт, п..юпітр, вар..ете
- Б прем..ера, інтерв..ю, кар..ера
- В п..єдестал, бар..ер, б..юрократ
- Г п..еса, В..етнам, він..етка

12. Оберіть рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з м'яким знаком.

- А б..юджет, модел..ер, горел..єф
- Б бракон..ер, Н..ютон, Севіл..я
- В конференс..є, ател..є, н..юанс
- Г порт..ера, міл..ярд, с..юїта

13. Укажіть рядок слів з подвоєнням приголосних унаслідок збігу.

- А насін...я, дозвіл...я, жит...я
- Б листян...ий, спец...ех, від...ати
- В об...ігти, щоден...ик, давнин...а
- Г погодин...ий, об...ігти, розріс...я

14. Віднайдіть рядок, у якому слід писати прийменник У.

- А квітник ... саду, покласти ... узголів'я
- Б написати ... зошиті, помилки ... диктанті
- В перебував ... Ватикані, експонат ... музеї
- Г поїхати ... відрядження, купити ... аптеці

15. Установіть відповідність між словом-прикладом та орфограмою (на місці орфограм у словах пропущені літери).

Слово – приклад

- 1 пол...овий
- 2 с...вина
- 3 без...оряний
- 4 сім...я

Орфограма

- А ненаголошений голосний в корені слова
- Б апостроф
- В м'який знак
- Г буквосполучення йо, ьо
- Д подвоєні букви на позначення збігу однакових приголосних

16. Установіть відповідність між запозиченим словом та його українським відповідником.

Запозичене слово

- 1 конкурс
- 2 шхуна
- 3 маг
- 4 лазарет

Власне українське слово

- А чарівник
- Б лікарня
- В змагання
- Г човен
- Д заборона

17. Установіть відповідність між видами чергування приголосних при словозміні чи словотворенні та словами.

Вид чергування приголосних

- 1 г-ж-з
- 2 х-ш-с
- 3 к-ч-ц
- 4 з-ж

Приклад

- А стріха
- Б бік
- В лазити
- Г твердити
- Д нога

18. Охорона природи – сукупність заходів зі збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів Землі. Це етика, наука та дії, спрямовані на захист довкілля від забруднення, надмірної експлуатації й іншого шкідливого впливу життєдіяльності людини.

Прочитайте текст. Уявіть себе працівником Державного нагляду (контролю) у природоохоронній сфері. Виберіть речення, які допоможуть вам розробити візитівку щодо охорони гідросфери.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

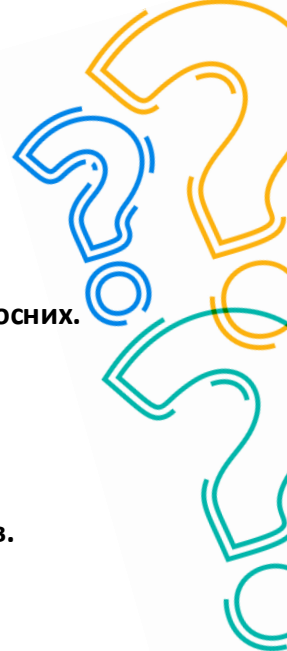
1. У нашому житті охорона природи має надзвичайно важливе значення. 2. Залежність людини від стану навколишнього середовища стає дедалі очевиднішою, коли йдеться про охорону природи. 3. Берегти потрібно не тільки рослинний і тваринний світ, а й процеси, що відбуваються в кругообігу енергії, води, вуглецю, в атмосфері, гідросфері, ґрунті та організмі людини. 4. Забруднення атмосферного повітря спричинює підвищення середньої температури повітря біля поверхні Землі. 5. Забруднення промисловими відходами, сільськогосподарськими добривами й пестицидами стало реальною загрозою для всієї гідрографічної системи Землі та існування людини: призвело до підвищення смертності живих організмів водного середовища тощо. 6. Ліси окрім свого естетичного значення відіграють роль регенератора кисню повітря, крім того вони забезпечують рівновагу кругообігу води, збереження лісового фонду в Україні. 7. Задихаються від промислових і транспортних забруднень міста, знищуються ліси, виснажуються орні землі. 8. Екологічна криза, яка спричинила багато шкоди: загибель сотень малих річок, забруднення Чорного й Азовського морів, перетворення на стічні брудні «відстійники» дніпровські та інші водосховища, ставки й озера, перетворилася на світову екологічну катастрофу. 9. Ми мусимо активно рятувати природне середовище, зберігати й «ремонтувати» свій дім, колись прекрасний, який почав розвалюватися з нашої ж вини.

ВАРІАНТ 2

1. Оберіть правильний варіант закінчення речення.

Правильну вимову слів вивчає розділ науки про мову, що називається...

- А фонетикою

- Б графікою
В орфоепією
Г орфографією
2. **Укажіть, як називається позначення на письмі подовженої вимови приголосних.**
А уподібнення
Б чергування
В спрощення
Г подвоєння
3. **Позначте рядок, у якому в усіх словах можливе чергування голосних звуків.**
А гребти, сапати, гриміти
Б пекти, везти, плести
В дряпати, допомагати, летіти
Г сидіти, тиснути, дрижати
4. **Оберіть рядок, у якому в усіх словах можливе чергування приголосних звуків.**
А ворог, косити, берег
Б рука, вухо, шовк
В козак, брат, полотно
Г грек, Вінниця, туман
5. **Укажіть рядок, у якому в усіх словах відбувається спрощення, що позначається на письмі.**
А зап'яс...ний, тис...нути, злощас...ний
Б кореспонден...ський, швидкіс...ний, аванпос...ний
В дріж...жовий, жаліс...ний, форпос...ний
Г проїз...ний, свис...нути, чес...ний
6. **Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з апострофом.**
А Примор..я, подвір..я, пор..ядок
Б в..юнитись, зап..ясний, арф..яр
В Р..єпін, кр..якати, солом..яний
Г трав..яний, багр..яний, Лук...ян
7. **Віднайдіть рядок слів, від яких можна утворити прикметники з -нн-.**
А день, сон, весна
Б стіна, глибина, глина
В льон, корінь, рослина
Г осінь, вікно, лимон
8. **Оберіть рядок слів із подвоєнням літер, яке відбулося внаслідок подовження пом'якшених приголосних.**
А суддя, колосся, кінний
Б беззубий, здоровенний, пасса
В життя, сіллю, навмання
Г стаття, рілля, безземельний
9. **Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з літерою и.**
А зуп..нівся, кр..вий, с..нюватий
Б в..сняний, мар..во, вир..нає
В к...шеня, в..личезний, п..ріг

Г сон..чко, еш..лон, вкр..вається

10. Позначте рядок, у якому в усіх іншомовних словах пишуться подвоєні літери.

- А програм...а, терас...а бон...а
- Б ван...а, віл...а, мадон...а
- В нет...о, трас...а, мас...а
- Г тон...а, мул...а, ал...ея

11. Позначте рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з апострофом.

- А інтерв...ю, прем...єр, миш...як
- Б грав...юра, кап...юшон, кур...єр
- В краков...як, інтер...єр, б...юро
- Г ф...юзеляж, п...єдестал, ж...юрі

12. Віднайдіть рядок, у якому всі іншомовні слова пишуться з м'яким знаком.

- А конферанс...є, ал...янс, він...єтка
- Б вол...єр, ж...юрі, параш...ут
- В брош...ура, бракон...єр, павіл...йон
- Г батал...йон, ател...є, т...юбик

13. Укажіть рядок, у якому в усіх словах є подвоєння приголосних унаслідок збігу.

- А старанно, сонний, роззутися
- Б беззахисний, туманний, юннат
- В військкомат, страшенний, пасся
- Г осінній, беззбройний, незрівнянно

14. Віднайдіть рядок, у якому слід писати прийменник У.

- А була ... Італії, плавав ... озері
- Б жила ... Одесі, служив ... армії
- В сидіти ... атобусі, працювати ... аптеці
- Г погляд ... майбутнє, відніс .... хату

15. Установіть відповідність між словом-прикладом та орфограмою (на місці орфограм у словах пропущені літери).

Слово – приклад

- 1 жаліс...ливий
- 2 вуз...кий
- 3 пів...яблука
- 4 в...ликий

Орфограма

- А ненаголошений голосний в корені слова
- Б написання складних слів
- В м'який знак
- Г буквосполучення **йо,ьо**
- Д спрощення в групах приголосних

16. Установіть відповідність між запозиченим словом та його українським відповідником.

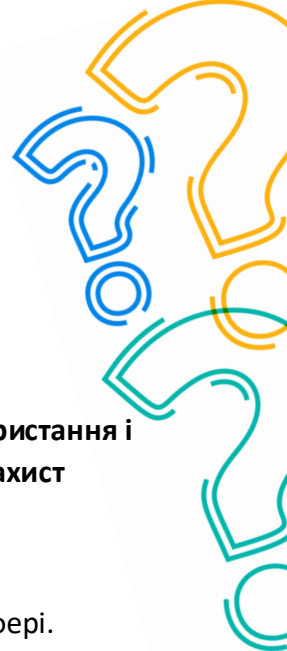
Запозичене слово

- 1 абзац
- 2 дамба
- 3 колекція
- 4 бібліотека

Власне українське слово

- А книгозбірня
- Б відступ
- В наступ
- Г збиранця
- Д гребля

17. Установіть відповідність між видами чергування приголосних при словозміні чи словотворенні та словами.

Вид чергування

- 1 г-ж-з
- 2 х-ш-с
- 3 к-ч-ц
- 4 з-ж

Приклад

- А дух
- Б рік
- В мазати
- Г водити
- Д дорога

18. Охорона природи – сукупність заходів зі збереження, раціонального використання і відновлення природних ресурсів Землі. Це етика, наука та дії, спрямовані на захист довкілля від забруднення, надмірної експлуатації й іншого шкідливого впливу життєдіяльності людини.

Уявіть себе працівником Державного нагляду (контролю) у природоохоронній сфері. Виберіть речення, які допоможуть вам розробити візитівку щодо охорони атмосфери.

1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. У нашому житті охорона природи має надзвичайно важливе значення. 2. Залежність людини від стану навколишнього середовища стає дедалі очевиднішою, коли йдеться про охорону природи. 3. Берегти потрібно не тільки рослинний і тваринний світ, а й процеси, що відбуваються в кругообігу енергії, води, вуглецю, в атмосфері, гідросфері, ґрунті та організмі людини. 4. Забруднення атмосферного повітря спричинює підвищення середньої температури повітря біля поверхні Землі. 5. Забруднення промисловими відходами, сільськогосподарськими добривами й пестицидами стало реальною загрозою для всієї гідрографічної системи Землі та існування людини: призвело до підвищення смертності живих організмів водного середовища тощо. 6. Ліси окрім свого естетичного значення відіграють роль регенератора кисню повітря, крім того вони забезпечують рівновагу кругообігу води, збереження лісового фонду в Україні. 7. Задихаються від промислових і транспортних забруднень міста, знищуються ліси, виснажуються орні землі. 8. Екологічна криза, яка спричинила багато шкоди: загибель сотень малих річок, забруднення Чорного й Азовського морів, перетворення на стічні брудні «відстійники» дніпровські та інші водосховища, ставки й озера, перетворилася на світову екологічну катастрофу. 9. Ми мусимо активно рятувати природне середовище, зберігати й «ремонтувати» свій дім, колись прекрасний, який почав розвалюватися з нашої ж вини.

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Вар. 1	В	А	Г	А	В	Б	Г	Б	А	А	Б	Б	Г	В	1-В 2-А 3-Д 4-Б	1-В 2-Г 3-А 4-Б	1-Д 2-А 3-Б 4-В	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9
Вар. 2	В	Г	Б	А	Г	Б	Г	В	А	Б	А	А	Б	Г	1-Д 2-В 3-Б 4-А	1-Б 2-Д 3-Г 4-А	1-Д 2-А 3-Б 4-В	1, 2, 3, 4, 6, 7, 9

ВАРІАНТ 1

1. **Укажіть групу слів, що становлять основу лексики української мови.**
  - А неологізми
  - Б запозичені
  - В історизми
  - Г загальноновживані
2. **Оберіть групу слів, які вживають тільки жителі певної місцевості.**
  - А професійні
  - Б неологізми
  - В діалектні
  - Г запозичені
3. **Оберіть рядок, у якому всі слова належать до офіційно-ділової лексики.**
  - А інструкція, заява, розписка
  - Б протокол, звіт, діаметр
  - В договір, приватизація, наказ
  - Г процесор, кодекс, поліс
4. **З'ясуйте, у якому рядку всі слова є історизмами.**
  - А життя, князь, піїт
  - Б гетьман, отаман, хорунжий
  - В комір, суддя, бунчук
  - Г ткач, лицар, десниця
5. **Укажіть речення, у якому є діалектизми.**
  - А Дощ пройшов шовковою ходою і лишив на місці краплі сліз.
  - Б Десь курився синій димок до ватри.
  - В Тіні від дерев покоротшали – полудень.
  - Г Я саяв, і вони посміхались мені з розумним смутком.
6. **Віднайдіть рядок зі словами-термінами.**
  - А координатія, синтаксис, бароко
  - Б кенгуру, біологія, катет
  - В істина, лінгвістика, синус
  - Г гіпербола, пісняр, легенда
7. **З'ясуйте, у якому рядку всі слова є запозиченими.**
  - А стельмах, швець, тесля
  - Б магістраль, футбол, акція
  - В драма, роман, легенда
  - Г бузок, фіалка, настурція
8. **Позначте пару слів, що є антонімами.**
  - А велетень, карлик
  - Б велетень, гігант
  - В мужній, сміливий
  - Г велетень, силач

9. Позначте рядок, у якому словосполучення є омонімами.

- А крило літака – крило лелеки
- Б радісний погляд – сумний настрій
- В палаючий степ – палаюче сонце
- Г моторний хлопець – моторний цех

10. Позначте рядок, у якому всі слова є багатозначними.

- А абрикос, балет, голос
- Б азбука, бігти, говорити
- В голова, дружина, міст
- Г артист, кипіти, важкий

11. Віднайдіть рядок, у якому всі виділені слова у словосполученнях вживаються в прямому значенні.

- А *солодкий* сон, *солодка* пісня
- Б *черствий* хліб, *черства* душа
- В *золотий* годинник, *золоте* серце
- Г *медовий* напій, *медова* пахлава

12. Укажіть рядок із синонімічними парами слів.

- А м'яко – твердо, радість – смуток
- Б верхівка – маківка, гречний – чемний
- В літо – осінь, теплий – холодний
- Г зимовий – весняний, привітний – працелюбний

13. Оберіть рядок, в якому допущено лексичну помилку.

- А блінчики з капустою
- Б вірно кохати
- В завдати шкоди
- Г перелік запитань

14. Укажіть рядок із антонімічними парами слів.

- А сміятися – реготати, холодно – жарко
- Б стояти – йти, думати – рахувати
- В високий – низький, рано – пізно
- Г швидко – довго, смачний – гіркий

15. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово	Лексичне значення
1 брунька	А напис, стовп, стрілка, що допомагає визначити напрямку куди-небудь
2 гостинець	Б виражена у грошах ціна чого-небудь
3 дороговказ	В великий битий шлях; шосе, велика дорога
4 вартість	Г ще не розвинений пагін рослини, зачаток квітки або стебла з листям
	Д ґрунт над верхнім шаром землі

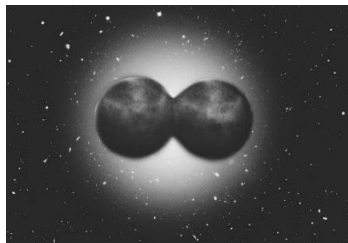
16. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово	Лексичне значення
1 гармидер	А старовинний верхній чоловічий одяг
2 двійник	Б виріб, виплетений із лози, який використовують у побуті

3	жупан	В	безладний галас, метушня
4	кошик	Г	річ, що має високу вартість, цінність
		Д	особа, що має цілковиту зовнішню схожість з іншою

17. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

Цікаво про космос!

Джерело: <https://futurenow.com.ua/tsikavi-fakty-pro-kosmos-12-rechej-v-yaki-vazhko-poviryty/>

1. Якщо два шматки одного типу металу доторкнуться в космосі, вони склеються. 2. Цей дивовижний ефект називають холодним зварюванням, тому що атоми окремих шматочків металу не можуть знати, що вони різні, і через це з'єднуються. 3. На Землі цього не відбудеться, оскільки повітря й вода розділяють шматки металу. 4. Цей ефект має велике значення для створення космічних кораблів та майбутнього будівництва металевих конструкцій у вакуумі.

1. Визначте (за поданою характеристикою), пряме чи переносне значення має слово вакуум.

Вакуум – це відсутність, недостача чого-небудь; порожнеча.

2. Слово *вакуум* має декілька значень. Віднайдіть відповідну назву для кожного із значень.

<i>Значення</i>	<i>Назва</i>
1 Відсутність інформації	А Технічний вакуум
2 Простір повністю позбавлений маси	Б Фізичний вакуум
3 Стан газу з низьким тиском	В Інформаційний вакуум

3. Укажіть речення, яке передбачає суттєве значення використання вакууму.

ВАРІАНТ 2

1. Укажіть групу слів, що ввійшли в нашу мову з інших мов.

- А історизми
- Б загальноживані
- В неологізми
- Г запозичені

2. Оберіть групу слів, які вживають тільки працівники певної сфери діяльності.

- А запозичені
- Б діалектні
- В професійні
- Г неологізми

3. Оберіть рядок, у якому всі слова належать до офіційно-ділової лексики.

- А покликання, вакансія, південь
- Б стиль, текст, стіл
- В циркуляр, документ, адміністрація

- Г берег, поріг, синок
4. **З'ясуйте, у якому рядку всі слова є історизмами.**
А князь, бояри, гайдамаки
Б седмиця, собор, повітря
В лада, воєвода, перст
Г жупан, часопис, рать
5. **Укажіть речення, у якому є діалектизми.**
А Я сумую, мила, за тобою.
Б Отож-бо ти файно наговорив.
В Тут стояла Січ, тут димилися козацькі курені.
Г У дощову днину хмари звисають сивими пасмами.
6. **Віднайдіть рядок зі словами-термінами.**
А репортаж, інтерв'ю, стаття
Б крейда, зошит, сонце,
В шитво, спеціаліст, вишиванка
Г допомога, мова, літера
7. **З'ясуйте, у якому рядку всі слова є запозиченими.**
А діалектика, синод, брат
Б митрополит, мати, вівця
В перепел, терен, дощ
Г журнал, телефон, кава
8. **Позначте пару слів, що є антонімами.**
А угору, догори
Б ранній, пізній
В руки, ноги
Г дбати, мати
9. **Позначте рядок, у якому словосполучення є омонімами.**
А широка дорога – широке поле
Б темна ніч – ясний день
В красива жінка – красива картина
Г хвіст у собаки – хвіст пилу
10. **Позначте рядок, у якому всі вказані слова є багатозначними.**
А білет, запрягати, будинок
Б місяць, мама, абажур
В лінія, трагедія, гора
Г поле, брати, суфікс
11. **Віднайдіть рядок, у якому всі виділені слова у словосполученнях вживаються в прямому значенні.**
А *срібна* ложка, *срібний* перстень
Б *сумні* дерева, *сумна* дівчинка
В *тепла* зустріч, *тепла* ковдра
Г *пшеничне* поле, *пшеничне* волосся
12. **Укажіть рядок із синонімічними парами слів.**

- А трудитися – відпочивати, думати – читати
- Б брести – їти, холодний – морозний
- В разом – окремо, швидкий – бистрий
- Г видимий – зримий, чистий – малий

13. Оберіть рядок, у якому допущено лексичну помилку.

- А екзаменаційний білет
- Б впадати у вічі
- В відвідувати лікаря
- Г мебельна фабрика

14. Укажіть рядок з антонімічними парами слів.

- А ніч – день, широкий – вузький
- Б багатий – убогий, мудрий – розумний
- В печальний – сумний, веселий – сумний
- Г чистий – брудний, глибока – бездонна

15. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово	Лексичне значення
1 книга	А почуття задоволення, приємність
2 радість	Б велика площа землі, заросла деревами й кущами
3 ліс	В будівля, призначена для житла
4 олівець	Г друкована праця у вигляді зшитих оправлених аркушів паперу з якимсь текстом
	Д тоненька паличка графіту в дерев'яній оправі, якою пишуть

16. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово	Лексичне значення
1 айсберг	А висока вузька споруда
2 галоп	Б березовий гай
3 вежа	В пливуча льодова гора, що відколюється від материкового льодовика
4 березняк	Г швидкий біг коня навскач
	Д тонкий металевий стрижень із гострим кінцем

17. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

Цікаво про сонячну енергію!

Джерело: <https://futurenow.com.ua/tsikavi-fakty-pro-kosmos-12-rechej-v-yaki-vazhko-poviryty/>

1. Від сонця на Землю потрапляє щогодини більше енергії, ніж планета споживає за рік.
2. За останні 15 років використання сонячної енергії зростає зі швидкістю 20 відсотків щороку.
3. Згідно з даними *Yale Environment 360*, світ додав на 30 відсотків більше потужності сонячної енергії у 2017 році (тобто було вироблено 98,9 гігават сонячної енергії).
4. Незважаючи на, здавалося б, велику кількість енергії, вона становить лише 0,7 відсотка щорічного споживання електроенергії у світі.

1. Визначте (за поданою характеристикою), фізичне чи філософське значення має слово *енергія*.

Енергія – це сукупність коливань (електричних, електромагнітних, теплових), які перетворюються у світло, тепло, електрику або використовуються як рушійна сила машин, механізмів.

2. Слово *енергія* має декілька видів. Віднайдіть відповідний вид для кожного зі значень.

Значення	Вид
1 Енергія, зосереджена у природних ресурсах (наприклад, вугілля, сира нафта, сонячне світло, уран), яку не піддавали ніяким штучним змінам чи перетворенням	А Сонячна
2 Енергія руху атомів, молекул або інших частинок, з яких складається тіло	Б Первинна
3 Енергія, отримана у вигляді тепла та світла. Ця енергія значною мірою керує кліматом і погодою, та є основою життя	В Теплова

3. Укажіть речення, які можуть стати мотивацією для людства щодо використання більшої кількості сонячної енергії в житті (більше однієї відповіді).

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Вар. 1	Г	В	А	Б	Б	А	Б	А	Г	В	Г	Б	А	В	1-Г 2-В 3-А 4-Б	1-В 2-Д 3-А 4-Б	1.переносне 2. 1-В 2-Б 3-А 3. №4
Вар. 2	Г	В	В	А	Б	А	Г	Б	Г	В	А	Б	Г	А	1-Г 2-А 3-Б 4-Д	1-В 2-Г 3-А 4-Б	1.фізичне 2. 1-Б 2-В 3-А 3. №1, 4

ВАРІАНТ 1

1. Укажіть правильний варіант закінчення визначення:

Лексичне значення слова містить...

- А основа слова
- Б закінчення слова
- В префікс
- Г суфікс

2. Віднайдіть правильне твердження.

- А корінь слова – це змінна значуща частина слова, що виражає його граматичне значення
- Б корінь слова – це частина слова без закінчення
- В корінь слова – це головна значуща частина слова, що містить спільне значення споріднених слів
- Г корінь слова – це значуща частина слова, що служить для творення слів з новим лексичним значенням або новим відтінком у значенні

3. Позначте рядок, у якому всі слова є спільнокореневими.

- А носити, принести, безносий
- Б водити, приводити, вода
- В укусити, куснути, прикушений
- Г в'язкий, прив'язнути, без'язикий

4. Оберіть правильне продовження речення:

Слова радість – радісний це...

- А різні форми одного слова
- Б спільнокореневі слова
- В синоніми
- Г омоніми

5. Віднайдіть рядок, у якому подано спільнокореневі антоніми.

- А чужина – батьківщина
- Б честь – безчестя
- В юність – старість
- Г чистосердечність – лицемірство

6. Позначте рядок, у якому всі слова мають нульове закінчення.

- А голуб, радість, збори
- Б день, воля, зріст
- В гараж, журі, дощовий
- Г лист, звіт, джміль

7. Оберіть рядок слів без закінчення.

- А поні, швидко, учора
- Б таксі, щирість, здавна
- В шоу, вар'єте, бокс
- Г леді, міксер, парі

8. Укажіть правильне закінчення речення:

У словах *читати, співати* значуща частина *ти* – це...

- А закінчення
- Б суфікс
- В частина кореня
- Г корінь

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом *с-*.

- А ...попелити, ...чіпляти, ...погад
- Б ...причинити, ...піткнутися, ...сувати
- В ...пробувати, ...тислий, ...сідатись
- Г ...повістити, ...ходи, ...печений

10. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом *пре-*.

- А пр..чепурити, пр..гарний, пр..кислий
- Б пр..милий, пр..старий, пр..старкуватий
- В пр..глосьно, пр..смільвий, пр..міський
- Г пр..чіткий, пр..мудрий, пр..міцно

11. Віднайдіть правильне твердження.

- А префікс *при-* надає словам значення збільшеної ознаки
- Б префікс *при-* надає словам значення наближення або приєднання
- В префікс *при-* надає словам значення пестливості або зменшеності
- Г префікс *при-* надає словам значення збільшеності або згрубілості

12. Укажіть рядок, у якому наведено спільнокореневі слова.

- А порох, порохнява, порошинка
- Б сталевий, настав, ставати
- В стіл, настільний, столовий
- Г сильний, сильного, сильні

13. Оберіть рядок слів, будова яких відповідає схемі "*преф. + кор. + суф. + закінч.*"

- А по-сільському, посильний, безстрашний
- Б прибережний, щасливий, безслівний
- В підсудний, приморський, земний
- Г надмірний, безробітний, затишний

14. Укажіть рядок слів, будова яких відповідає схемі "*кор. + суф. + закінч.*"

- А піщанистий, синівський, підлікувати
- Б вітамінка, трав'яний, дівчинка
- В приземлитися, дрібніший, добриво
- Г зернинка, піддубник, квіточка

15. Установіть відповідність між прикметником та іменником за значенням.

Прикметник

- 1 братній
- 2 братський
- 3 братерський
- 4 братів

Іменник

- А зошит
- Б народ
- В могила
- Г єднання
- Д місяць

16. Установіть відповідність між характеристикою суфіксів та прикладами.

<i>Суфікс</i>		<i>Приклад</i>
1	суфікс на позначення людини за родом діяльності	А дідуган
2	суфікс на позначення особи жіночої статі	Б перукар
3	зменшено-пестливий суфікс	В малуватий
4	суфікс, що виражає частковий вияв ознаки	Г вчителька
		Д хитрунчик

17. Установіть відповідність між словами та характеристикою.

<i>Слова</i>	<i>Характеристика</i>
1 переробка	А слово, без закінчення
2 примара	Б слово, утворене за допомогою префікса
3 працюй	В слово, утворене за допомогою префікса і суфікса
4 вічно	Г слово, утворене за допомогою суфікса
	Д слово, утворене складанням основ

18. Ви редактор дитячого журналу. Перед вами поставлено завдання: написати статтю «Цікаві факти про тварин». Використайте запропоновані речення, розташувавши їх так, щоб утворився зв'язний текст.

<https://futurenow.com.ua/tsikavi-fakty-pro-tvaryn/>

1. Розповімо вам про білочок, які відповідають за посадку тисяч дерев у всьому світі. 2. Ці маленькі пухнасті друзі щороку садять тисячі дерев у всьому світі, завдяки простому забуванню, де вони заховали жолуді. 3. Тваринне царство налічує мільйони величних, загадкових та чудових видів, які набагато розумніші, ніж ви думаєте. 4. Вони за розміром невеличкі, але відіграють ключову роль у нашому середовищі так, як ви не уявляли.

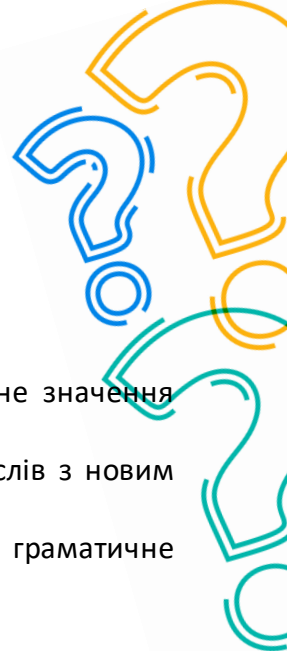
- А 2, 3, 1, 4
- Б 3, 1, 2, 4
- В 4, 2, 3, 1
- Г 1, 4, 2, 3
- Д 3, 1, 4, 2

Укажіть номери речень, у яких використано прикметники, утворені за допомогою зменшено-пестливих суфіксів (більше однієї відповіді).

ВАРІАНТ 2

1. Укажіть правильний варіант закінчення визначення:
Граматичне значення слова містить...

- А корінь слова
- Б закінчення слова або закінчення і прийменник
- В префікс і суфікс
- Г основа слова

2. Віднайдіть правильне твердження.

- А основа слова – це головна значуща частина слова, що містить спільне значення споріднених слів
- Б основа слова – це значуща частина слова, що служить для творення слів з новим лексичним значенням або новим відтінком у значенні
- В основа слова – це змінна значуща частина слова, що виражає його граматичне значення
- Г основа слова – це частина слова без закінчення

3. Позначте рядок, у якому всі слова – спільнокореневі.

- А лисуватий, лисий, лисина
- Б перелік, лічити, лікувати
- В уранці, ранковий, поранити
- Г м'ята, м'який, пом'якшений

4. Оберіть правильне продовження речення:

Слова *вода - водянистий* це...

- А синоніми
- Б спільнокореневі слова
- В омоніми
- Г різні форми одного слова

5. Віднайдіть рядок, у якому подано спільнокореневі антоніми.

- А багатий – бідний
- Б забув – пригадав
- В веселий – невеселий
- Г вгорі - внизу

6. Позначте рядок, у якому всі слова мають нульове закінчення.

- А згадай, багрець, приходь
- Б стіл, свято, синій
- В весело, гарно, день
- Г палець, син, мирно

7. Оберіть рядок слів без закінчення.

- А кенгуру, друг, балет
- Б щедро, міцно, кімоно
- В журі, поволі, рід
- Г мрія, день, восени

8. Укажіть правильне закінчення речення:

У словах *рахувати, передавати* значуща частина *ти* – це...

- А частина кореня
- Б корінь
- В закінчення
- Г суфікс

- 9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом *с-*:**
А ...причинити, ...піткнутися, ...сувати
Б ...пробувати, ...тислий, ...сідатись
В ...повістити, ...ходи, ...печений
Г ...попелити, ...чіпляти, ...погад
- 10. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з префіксом *при-*.**
А пр..чіткий, пр..мудрий, пр..міцно
Б пр..глосьно, пр..сміливий, пр..міський
В пр..чепурити, пр..міський, пр..білений
Г пр..милий, пр..старий, пр..старкуватий
- 11. Віднайдіть правильне твердження.**
А префікс *пре-* надає словам значення збільшеної ознаки
Б префікс *пре-* надає словам значення пестливості або зменшеності
В префікс *пре-* надає словам значення збільшеності або згрубілості
Г префікс *пре-* надає словам значення наближення або приєднання
- 12. Укажіть рядок, у якому наведено спільнокореневі слова.**
А дуб, дубовий, жолудь
Б зеленіти, зелень, зелений
В друг, товариш, однокласник
Г уночі, ночувати, ночви
- 13. Оберіть рядок слів, будова яких відповідає схемі "*преф. + кор. + суф. + закінч.*"**
А беззоряний, Закарпаття, бездітний
Б безсонний, шкільний, підземний
В заморський, доповнений, робітник
Г безробітний, обідній, закулісний.
- 14. Оберіть рядок слів, будова яких відповідає схемі "*кор. + суф. + закінч.*"**
А малярство, телятко, розписка
Б мандрівний, прибережний, холодніший
В щасливий, службовий, лісок
Г зміцнений, пташина, юнацький
- 15. Установіть відповідність між прикметником та іменником за значенням.**
Прикметник	Іменник
1 старий	А світ
2 давній	Б будинок
3 старовинний	В друг
4 стародавній	Г випадок
	Д лицар
- 16. Установіть відповідність між характеристикою суфіксів та прикладами.**
Суфікс	Приклад
1 суфікс на позначення людини за національністю	А снігур
2 суфікс на позначення назв тварин, птахів, риб, комах	Б рушник
3 суфікси згрубілості	В пір'ячко

- 4 суфікс на позначення назв конкретних предметів   Г американець
Д вітрище

17. Установіть відповідність між словами та характеристикою.

Слова

- 1 найширший
2 тихо
3 посадити
4 радість

Характеристика

- А слово, без закінчення
Б слово, утворене за допомогою префікса
В слово, утворене за допомогою префікса і суфікса
Г слово, утворене за допомогою суфікса
Д слово, утворене складанням основ

18. Ви редактор дитячого журналу. Перед вами поставлено завдання: написати статтю «Цікаві факти про тварин». Використайте запропоновані речення, розташувавши їх так, щоб утворився зв'язний текст.

<https://futurenow.com.ua/tsikavi-fakty-pro-tvaryn/>

1. Вони вибирають пару так само, як і люди. 2. Молодята пропонують один одному кільця, обмінюючись ними. 3. Пінгвіни використовують той же метод, але з камінчиком. 4. Коли птах уподобав іншого пінгвіна, то приносить йому в дзьобі маленький камінь, який вказує на прихильність, і вони залишаються разом на все життя.

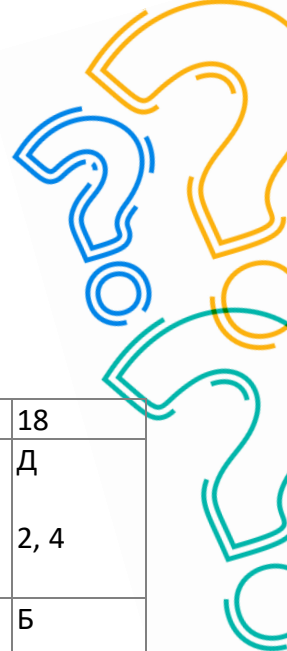
- А 2, 3, 1, 4
Б 3, 1, 2, 4
В 4, 2, 3, 1
Г 1, 4, 2, 3
Д 3, 1, 4, 2

Укажіть номери речень, у яких використано іменники, утворені за допомогою зменшено-пестливих суфіксів (більше однієї відповіді).

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Вар. 1	А	В	В	Б	Б	Г	А	Б	Г	Г	Б	А	Г	Б	1-Б 2-В 3-Г 4-А	1-Б 2-Г 3-Д 4-В	1-В 2-Б 3-Г 4-А	Д 2, 4
Вар. 2	Б	Г	А	Б	В	А	Б	Г	В	В	А	Б	А	В	1-В 2-Г 3-Б 4-А	1-Г 2-А 3-Д 4-Б	1-В 2-А 3-Б 4-Г	Б 2, 3

ВАРІАНТ 1

1. Визначте рядок з правильно побудованим словосполученням.

- А учитель по інформатиці
- Б дякувати товаришеві
- В не звертати увагу
- Г робота по геометрії

2. Віднайдіть рядок, у якому є лише тверді приголосні в усіх словах.

- А порожнина, кулак, попереду
- Б дорога, доріжка, добро
- В підбадьорювати, молоко, сніжок
- Г йогурт, порада, допомога

3. Оберіть правильний варіант закінчення речення:

Слова з протилежним значенням називаємо...

- А фразеологізмами
- Б синонімами
- В антонімами
- Г омонімами

4. Позначте рядок слів, у яких замість пропусків слід писати літеру г.

- А ...удзик, ...речаний, з...уртувати
- Б ...речний, за...артувати, ле...кий
- В ...едзь, ...лузувати, ...атунок
- Г ...рунт, ...азда, ...анок

5. Укажіть групу за значенням слів *приятель, товариш, друг*.

- А антоніми
- Б омоніми
- В діалектизми
- Г синоніми

6. Віднайдіть речення, у якому правильно розставлено розділові знаки при звертанні.

- А Ластівочко сизокрила, звідкіля ти прилетіла?
- Б Прощай дівчинонько, серце коханеє, прощайте кучері, личко рум'яне.
- В Мир тобі, сива, Вкраїно, вірю твоєму прозрінню.
- Г Ой, вишенько-черешенько чом рясно не родиш?

7. Укажіть рядок, у якому м'який знак на місці пропусків уживаємо в усіх словах.

- А Гор...кий, Хар...ків, тр...ох
- Б пал...чик, міл...ярд, чотир...ох
- В україн...ський, нен...ці, гір...кий
- Г тр...ох, мен...ший, уман...ський

8. Визначте сполуки слів, що НЕ є словосполученнями.

- А відповідальна робота, на іспиті, привітна людина
- Б щасливі дні, власне бажання, подих вечора
- В слухати промову, батько й мати, підмет і присудок

Г будні і свята, за бажанням, вечір затихає

9. Віднайдіть правильний варіант продовження речення:

Звертання і вставні слова в реченні...

А є головними членами речення

Б є другорядними членами речення

В не є членами речення

Г можуть бути й головними, і другорядними членами речення

10. Укажіть слово, у якому буква ю позначає два звуки.

А п'ю

Б пюре

В капелюх

Г бюро

11. Віднайдіть речення, ускладнене однорідними членами.

А Як парость виноградної лози, плекайте мову.

Б Над широкими сіножатами, над зеленими ярами встав легесенький туман.

В Життя людське коротке, а світ такий чарівний.

Г Праця чоловіка годує, а лінь марнує.

12. Оберіть непоширене речення.

А Сьогодні відбудуться збори.

Б Тихо надходить весна.

В Хлопці накивали п'ятами.

Г Тут спокійно.

13. Віднайдіть рядок, у якому на місці пропусків в усіх словах треба писати літеру з.

А ...питати, ро...чесати, бе...межний

Б ...хитрувати, ро...біжність, ро...слабитися

В ...чесати, ро...хитати, ро...межувати

Г ро...пис, ...фотографувати, ...няти.

14. Позначте речення, у якому правильно розставлено розділові знаки.

А Увесь двір, садок, хата: усе було залите червоним світлом...

Б Усе поволі зникає – море, скелі, земля.

В Нам треба іншого бажать – живого слова, правди і просвіти.

Г І земля, і поля, і повітря – усе послуло.

15. Установіть відповідність між частиною мови та прикладом.

Частина мови

Приклад

1 іменник

А вона

2 прикметник

Б зимовий

3 дієслово

В вузько

4 прислівник

Г сподівається

Д старість

16. Установіть відповідність між членом речення та визначенням.

Член речення

Визначення

1 означення

А указує на ознаку предмета, відповідає на питання *який? чий? котрий?*

2 присудок

Б означає предмет або дійову особу, відповідає на

3	обставина	В	питання <i>хто? що?</i> означає предмет, відповідає на питання непрямих відмінків
4	додаток	Г	означає дію або стан предмета, відповідає на питання <i>що робить предмет? який він є? що він таке?</i>
		Д	указує на різні ознаки дії, відповідає на питання <i>де? куди? звідки? чому? як?</i>

17. Установіть відповідність між поняттям та виділеним словом у реченні (деякі розділові знаки пропущено).

Поняття	Речення
1 звертання	А Казав сліпий: Побачимо!
2 вставне слово	Б Все змішалось в одну мить і залилось докупити і земля, і море.
3 пряма мова	В І райдуга стоїть повірте на півсвіта.
4 узагальнювальне слово	Г Посадили при дорозі явір та калину.
	Д Тату наш лелека прилетів!

18. Установіть відповідність між словом та його характеристикою.

Слово	Характеристика
1 довоєнний	А слово без закінчення
2 тихо	Б слово, утворене за допомогою префікса
3 перегнати	В слово, утворене за допомогою префікса і суфікса
4 хоробрість	Г слово, утворене за допомогою суфікса
	Д слово, утворене складанням основ

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання до нього. Інформуємо, що вірус, який потрапив до комп'ютера, сплутав у Пам'ятці 2 тексти. Віднайдіть речення, які, на ваш погляд, є доречними для правил поведінки на воді.

Ось і розпочинаються літні канікули. Як завжди, кожен з нас проведе їх по-різному. Подорожі, екскурсії, море, гори, походи, багато друзів – усе це чекає на вас улітку. Бажаємо всім гарного відпочинку, яскравих вражень, незабутніх зустрічей, захоплюючих мандрівок! Але також закликаємо Вас завжди пам'ятати елементарні правила безпеки, щоб літній відпочинок не був зіпсований!

Пам'ятка безпечної поведінки під час літніх канікул для учнів

1. Завжди прагніть бути культурною людиною.
2. Гуляти й гратися можна в місцях, які призначені для цього.
3. Небезпечними для ігор можуть бути сходи, підвали, горища, будівельні майданчики, ліфти.
4. Під час відпочинку на узбережжі слід обов'язково дотримуватися правил поведінки на воді й поблизу неї: купатися можна в сонячну безвітряну погоду при температурі повітря не нижче 20 – 25⁰ С і води – не менш ніж 18 – 20⁰С і тільки в спеціально відведених місцях.
5. Грубі ігри та пустощі у воді небезпечні для життя.
6. Під час ігор у небезпечних місцях можна одержати травми й каліцтва різного ступеня тяжкості.

- А Уклін земний, Вам, сіячі!
Б Широкий, Дніпре мій, з тобою ми в розлуці.
В Йди в тисячоліття, рідна мово, до сердець і душ людський доходить.
Г На волоссі твоєму кохана, діадема з проміння цвіте.
- 7. Укажіть рядок, у якому м'який знак на місці пропусків уживаємо в усіх словах.**
А шампін.. йон, т..мяний, спіл...ний
Б яблун..ці, дівчин..ці, пан..ство
В хустин..ці, фал..ш, молот..ба
Г кін..ця, бал..зам, дон..чин
- 8. Визначте сполуки слів, що НЕ є словосполученнями.**
А він допоміг, до школи, байдики бити
Б захоплююся літературою, малювати фарбами, книги і зошити
В добре відомий, улюблене заняття, свіжі овочі
Г нехай слухає, утричі вищий, підметена підлога
- 9. Віднайдіть правильний варіант продовження речення:**
Однорідні члени речення...
А є головними членами речення
Б є другорядними членами речення
В не є членами речення
Г можуть бути і головними, і другорядними членами речення
- 10. Укажіть слово, у якому буква ю позначає два звуки.**
А Юрій
Б люлька
В бюст
Г сюди
- 11. Віднайдіть речення, ускладнене однорідними членами.**
А До берега наближався Тихон із рябим мисливським собакою.
Б І ранкові, й вечірні дороги таять у собі таємницю.
В Без коня навіть шовкова дорога муляє.
Г Сидіти без діла – також важкий труд.
- 12. Оберіть непоширене речення.**
А Щебетали пташки.
Б Долиною повилася річечка.
В Холоднуватий ранок обвіяв Олесине лице.
Г На обрії стояла важка сива хмара.
- 13. Віднайдіть рядок, у якому на місці пропусків в усіх словах треба писати літеру с.**
А ро...повістити, ...ходи, ...фотографувати
Б ...причинити, ро...сувати, ...казати
В ...попелити, ...хитрити, ...погад
Г ...пробувати, ...хвально, ...чорніти
- 14. Позначте речення, у якому правильно розставлено розділові знаки.**
А Ти, напевно знаєш, що у ніч перед Різдрвом трапляється щось таємниче.
Б Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
В І птахам і звірятам цікаво дивитися на людей.

Г Летить нестримні журавлі через усі держави, і кордони.

15. Установіть відповідність між частиною мови та прикладом.

<i>Частина мови</i>	<i>Приклад</i>
1 іменник	А солодко
2 прикметник	Б зима
3 дієслово	В шостий
4 прислівник	Г чарівний
	Д малюють

16. Установіть відповідність між поняттям та його визначенням.

<i>Поняття</i>	<i>Визначення</i>
1 звертання	А слово або сполучення слів, за допомогою яких мовець висловлює ставлення до повідомлюваного
2 вставне слово	Б слово або сполучення слів, що називає того, до кого звертаються
3 однорідні члени речення	В висловлювання якоїсь особи, передане дослівно без змін
4 узагальнювальне слово	Г слово із загальним значенням щодо перелічувальних членів речення
	Д члени речення, які відносяться до одного й того самого члена речення і відповідають на одне й те саме питання

17. Установіть відповідність між виділеним членом речення та прикладом.

<i>Член речення</i>	<i>Приклад</i>
1 підмет	А Прилетіли журавлі.
2 додаток	Б Бджоли кружляли між квітами .
3 обставина	В У кожному з нас живе мандрівник .
4 присудок	Г Справжні почуття ніколи ніколи не вмирають.
	Д Мороз малює на вікні витончений візерунок .

18. Установіть відповідність між словом та його характеристикою.

<i>Слово</i>	<i>Характеристика</i>
1 переробка	А слово, без закінчення
2 сон-трава	Б слово, утворене за допомогою префікса
3 працювати	В слово, утворене за допомогою префікса й суфікса
4 правічний	Г слово, утворене за допомогою суфікса
	Д слово, утворене складанням основ

19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання до нього.

Інформуємо, що вірус, який потрапив до комп'ютера, сплутав у Пам'ятці 2 тексти.

Віднайдіть речення, які, на ваш погляд, є доречними для правил дорожнього руху.

Ось і розпочинаються літні канікули. Як завжди, кожен з нас проведе їх по-різному. Подорожі, екскурсії, море, гори, походи, багато друзів – усе це чекає на вас улітку. Бажаємо всім гарного відпочинку, яскравих вражень, незабутніх зустрічей, захоплюючих мандрівок! Але також закликаємо Вас завжди пам'ятати елементарні правила безпеки, щоб літній відпочинок не був зіпсований!

Пам'ятка безпечної поведінки під час літніх канікул для учнів

1. Гуляти й гратися можна в місцях, які призначені для цього.
2. Небезпечними для ігор можуть бути сходи, підвали, горища, будівельні майданчики, ліфти.
3. Під час ігор у небезпечних місцях можна одержати травми й каліцтва різного ступеня тяжкості.
4. Ходити треба тільки по правій стороні тротуару.
5. Під час ігор не варто демонструвати свою хоробрість одноліткам, стрибаючи з великої висоти, пірнаючи з крутих схилів на велику глибину, здираючись якнайвище на дерева.
6. Дорогу переходити не поспішаючи.
7. Під час літнього відпочинку слід поводитися так, щоб не мати дорікань із боку дорослих.
8. Не можна переходити дорогу навскіс.
9. Коли переходиш дорогу, слід подивитися наліво, дійшовши до середини, зупинись і подивись направо.
10. Під час канікул слід, як і раніше, дотримуватися правил техніки пожежної безпеки.
11. Не можна брати в руки незнайомі предмети, кидати їх у вогонь, гратися ними. Найкраще повідомити про місце їхнього знаходження дорослим.
12. Якщо не встиг перейти вулицю і рух транспорту почався, слід зупинитися на середині вулиці й зачекати, поки рух припиниться.
13. Під час відпочинку на узбережжі слід обов'язково дотримуватися правил поведінки на воді й поблизу неї.
14. Одяг та взуття для відпочинку слід вибрати згідно із сезоном.
15. Після контакту зі свійськими тваринами слід добре вимити руки з милом.
16. Якщо немає тротуарів, слід триматися лівого боку дороги, тобто йти назустріч транспорту, що рухається.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Вар. 1	Б	А	В	Г	Г	А	Б	Г	В	А	Б	В	В	Г	1-Д 2-Б 3-Г 4-В	1-А 2-Г 3-Д 4-В	1-Д 2-В 3-А 4-Б	1-В 2-А 3-Б 4-Г
Вар. 2	Г	Б	В	Б	А	В	А	А	Г	А	Б	А	В	Б	1-Б 2-Г 3-Д 4-А	1-Б 2-А 3-Д 4-Г	1-В 2-Д 3-Б 4-А	1-В 2-Д 3-Г 4-Б

19. Компетентнісне тестове завдання

Вар. 1	4	5	7	8	10	13	14
Вар. 2	4	6	8	9	12	16	

Українська література

Світ фантазії та мудрості. Тест для самооцінювання

«Про зоряний Віз»

- 1. Згадайте за легендою, що трапилося дуже давно на землі.**
  - А потоп
  - Б землетрус
  - В велика посуха
  - Г виверження вулкану
- 2. Укажіть, що сталося з людьми.**
  - А переселялися на інші землі
  - Б почали хворіти та мерти
  - В розпочали будувати вежу
  - Г розпочали копати печери
- 3. Згадайте, скільки дочок було у вдови.**
  - А одна
  - Б дві
  - В три
  - Г чотири
- 4. Укажіть, у що дівчинка набрала воду.**
  - А у відро
  - Б у глек
  - В у кухлик
  - Г у макітру
- 5. Визначте, із скількох зірок на небі складається сузір'я «Віз».**
  - А трьох великих і двох маленьких
  - Б чотирьох великих і двох маленьких
  - В семи великих і однієї маленької
  - Г восьми великих
- 6. Згадайте, кого чи що Бог послав на землю за доброту дівчинки.**
  - А ангелів
  - Б фею
  - В веселку
  - Г дощ

«Чому пес живе коло людини?»

- 7. Визначте, чому пес вирішив знайти собі товариша.**
  - А розсердився на всіх звірів
  - Б разом легше полювати
  - В боявся сам жити в хащах
  - Г надокучило самому блукати в лісі
- 8. Укажіть правильну послідовність істот, з якими пес хотів товаришувати.**
  - А вовк, ведмідь, лев, людина
  - Б ведмідь, лев, людина, вовк

- В вовк, лев, ведмідь, людина
- Г вовк, лев, людина, ведмідь

9. Обґрунтуйте, чому пес обрав за друга людину.

- А бо вона живе в будинку
- Б бо вона найсильніша
- В бо нагодувала пса
- Г бо хотіла комусь служити

«Неопалима купина»

10. Згадайте за легендою, що пропонували королі жителям міста.

- А оборонятися
- Б покинути місто назавжди
- В здатися в полон
- Г спалити місто, щоб ворогові не досталось

11. Укажіть, де росте зілля купини.

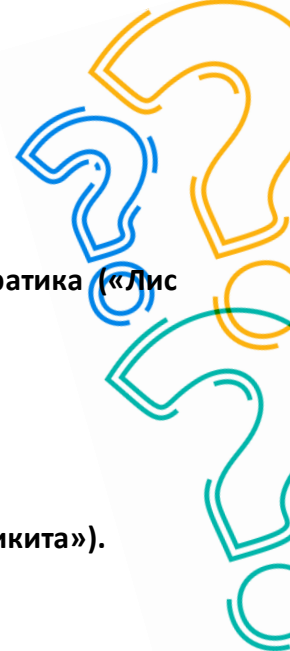
- А високо в горах
- Б біля болота
- В на берегах річок
- Г довкола на пагорбах

12. Визначте, що символізують квіти купини.

- А незнищенність української землі
- Б красу рідного краю
- В багатство рослинного світу
- Г силу народного духу

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	Б	А	Б	В	Г	Г	А	Б	В	Г	А

1. **Згадайте, що зробила мавпа Фрузя, аби розвіяти переляк Вовчика-Братика («Лис Микита»).**
  - А відрізала кінчик його хвоста й спалила
  - Б примусила його тричі обійти довкола пенька
  - В вистригла йому три жменьки волосся й пустила на вітер
  - Г дала випити відвар із шишок
2. **Укажіть, що написали звірі на роковини царювання Лиса Микити («Лис Микита»).**
  - А оду
  - Б кантату
  - В арію
  - Г гімн
3. **Згадайте, хто спочатку зустрічає фарбованого Лиса, коли він повернувся до лісу.**
  - А Вовчик-Братик
  - Б Вовчиця
  - В Ведмедиця
  - Г Мавпа Фрузя
4. **Укажіть, про що мріяла і вдень, і вночі Хуха («Хуха-Моховинка»).**
  - А нову теплу оселю
  - Б повернення на батьківщину
  - В подружитися з дітьми
  - Г помститися дідові, який зруйнував її хатинку
5. **Визначте, хто доглядав за бором, у якому жила Моховинка («Хуха-Моховинка»).**
  - А дід
  - Б лісник
  - В лісоруб
  - Г Хо-Суховик
6. **Згадайте, через що Моховинка врятувала діда.**
  - А бо стало шкода старого
  - Б бо той пообіцяв побудувати їй нову домівку
  - В бо той пообіцяв винагороду
  - Г бо хотіла прославитись серед інших Хух
7. **Визначте, що було вишито на подарунковому рушничку для бабусі («Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»).**
  - А одна квіточка
  - Б одна мережка
  - В один хрестик
  - Г один червоний півень
8. **Укажіть, у кого в домі була інструкція «Як перенестися з країни Недоладії» («Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»).**
  - А Недочеревика
  - Б Першого Недорадника
  - В Недороля Десятого

Г Неодладька

9. Згадайте, що насамперед зробила Аля, повернувшись додому («Незвичайні пригоди Алі в країні Неодладії»).

- А попросила вибачення в бабусі
- Б розповіла про свої пригоди друзям
- В написала листа недоладянам
- Г домалювала голову Першому Недораднику

10. Обґрунтуйте, чому цар Плаксій любив, коли плачуть діти («Цар Плаксій та Лоскотон»).

- А бо поливав троянди сльозами
- Б бо наповнював ними ванну
- В бо любив пити сльози дітей
- Г бо використовував їх як ліки

11. Укажіть, як називалася країна Плаксія («Цар Плаксій та Лоскотон»).

- А Горелій
- Б Сльозолій
- В Плачолий
- Г Плаксолий

12. Згадайте ім'я дівчинки, з якою мав одружитися капітан Макака («Цар Плаксій та Лоскотон»).

- А Вай-Вай
- Б Плакота
- В Нудота
- Г Сльозолия

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
В	Б	А	Б	Б	А	Г	А	Г	В	Б	В

Світ фантазії та мудрості. Народні казки

- 1. Згадайте, чію таємницю дізнався хлопець у лісі («Про правду і кривду»).**
  - А чортів
  - Б дядька
  - В померлого батька
  - Г короля
- 2. Визначте, ким наприкінці твору став хлопець («Про правду і кривду»).**
  - А королем
  - Б жебраком
  - В паном
  - Г хазяїном чортів
- 3. Згадайте, нащо пан дав дівчині стеблину льону («Мудра дівчина»).**
  - А щоб вона виростила ціле поле льону
  - Б щоб вона пошила йому з неї гарну сорочку
  - В щоб вона знайшла ще одну, таку саму стеблину
  - Г щоб вона виткала йому сто ліктів полотна
- 4. Укажіть, кого запрягла Маруся у свої санчата, щоб дістатися до пана («Мудра дівчина»).**
  - А корову
  - Б півня
  - В цапа
  - Г кішку
- 5. Визначте, між ким почалася війна («Яйце-райце»).**
  - А мишами та орлами
  - Б птахами та звірами
  - В людьми й тваринами
  - Г птахами та мишами
- 6. Згадайте, яке випробування влаштував орел чоловікові («Яйце-райце»).**
  - А змусив важко працювати
  - Б скидав з неба і ловив коло землі
  - В змусив розгадувати загадки
  - Г примушував стрибати з дерева
- 7. Визначте, хто нагадав чоловікові про наречену («Яйце-райце»).**
  - А голуби
  - Б змія
  - В орел
  - Г кішка
- 8. Укажіть, до кого батьки не віддавали свого сина вчитися («Ох»).**
  - А кравця
  - Б шевця
  - В коваля
  - Г стельмаха

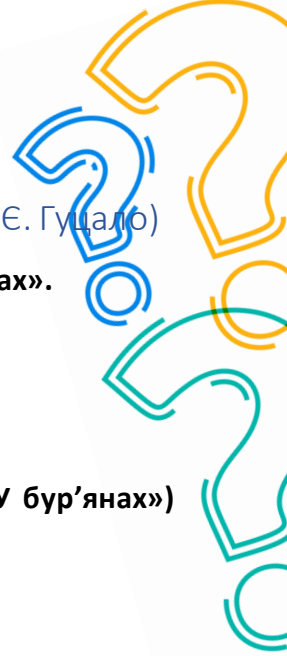

9. Згадайте, чим був нагороджений хлопець за роботу в лісового царя («Ох»).
- А невеликими грошима
  - Б одруженням із царівною
  - В пошаною односельців
  - Г власним маєтком
10. Визначте, що робив син, поки будувався корабель («Летючий корабель»).
- А вчився
  - Б дивився, як будували корабель
  - В брав участь у будівництві
  - Г спав
11. Пригадайте, що сказали батьки на прощання третьому синові («Летючий корабель»).
- А слова прощення
  - Б слова благословення
  - В щоб уже й не вертався й щоб не признався, що ти наш син
  - Г щоб швидше повертався додому
12. Визначте, що наказав дурневі зробити цар перед весіллям («Летючий корабель»).
- А побудувати палац
  - Б сходити в лазню
  - В насадити квітів
  - Г випасти худобу

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	А	Г	В	Б	Б	А	Г	Б	Г	В	Б

1. **Згадайте, з ким повернувся Тарас додому у творі С. Васильченка «У бур'янах».**
  - А чумаками
  - Б косарями
  - В пастухами
  - Г москалями

2. **Укажіть, кому належить думка про те, що з Тараса (С. Васильченко «У бур'янах») вийде щось добряще.**
  - А його батькові
  - Б його матері
  - В сусідові
  - Г братові Микиті

3. **Згадайте, чому протиставляється сонце у вірші «За сонцем хмаронька пливе».**
  - А хмарці
  - Б морю
  - В полю
  - Г туману

4. **Укажіть, з якого твору Т. Шевченка взято рядки «Сім'я вечерея коло хати, Вечірня зіронька встає».**
  - А За сонцем хмаронька пливе»
  - Б «Тече вода з-під явора»
  - В «Мені тринадцятий минало»
  - Г «Садок вишневий коло хати»

5. **Визначте, про якого ліричного героя, котрий від почуття любові до рідної землі сміється й ридає, ідеться у творі.**
  - А Тараса Шевченка «За сонцем хмаронька пливе»
  - Б Павла Тичини «Не бував ти у наших краях»
  - В Павла Тичини «Гаї шумлять...»
  - Г Павла Тичини «Блакить мою душу обвіяла»

6. **Згадайте, у якому творі небокрай порівнюється із золотом.**
  - А Павла Тичини «Гаї шумлять...»
  - Б Павла Тичини «Не бував ти у наших краях»
  - В Тараса Шевченка «Садок вишневий коло хати...»
  - Г Павла Тичини «Блакить мою душу обвіяла»

7. **Визначте, у якому творі йдеться про ліричного героя, який щиро вітається з усім світом.**
  - А П. Тичини «Гаї шумлять»
  - Б Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати»
  - В П. Тичини «Блакить мою душу обвіяла»
  - Г П. Тичини «Не бував ти у наших краях»

8. **Укажіть, хто передбачив долю новонародженому Тарасу (С. Васильченко «У бур'янах»).**
  - А мати немовляти
  - Б бабуся хлопчика

- В баба-повитуха
- Г рідна сестра

9. **Визначте, в якому рядку подано початок твору «Лось» Є. Гуцала.**

- А Лось був старий і бувалий самець.
- Б Два хлопчики вийшли на берег і спинилися.
- В Це був великий звір з широкими грудьми, які легко здіймались од дихання.
- Г Він прокинувся й нащулив вуха: у вогкому струмені вітру долинав сухий, різкуватий звук.

10. **Згадайте, за чим старший хлопчик майнув до саней (твір «Лось»), щоб урятувати тварину.**

- А мотузкою
- Б молотком
- В сіном
- Г сокирою

11. **Укажіть, звідки лось (твір «Лось») потрапив до заповідника.**

- А із зоопарку
- Б із тайги
- В із сусіднього байраку
- Г із Біловезької пущі

12. **Визначте, з ким або чим автор твору «Лось» порівнює хлопчиків.**

- А соняшниками
- Б підберезниками
- В зайченятами
- Г лошатами

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А	В	Г	Г	Б	А	В	В	Г	Г	Б	Б

Рідна Україна. Світ природи (Максим Рильський, Григор Тютюнник, Микола
Вінграновський)

1. **Згадайте, ким постає земля в поезії Максима Рильського «Дощ».**
  - А бабусею
  - Б матір'ю
  - В гостем
  - Г сестрою
2. **Укажіть, яку дію НЕ ВИКОНУЄ Осінь-маляр у поезії «Осінь-маляр із палітрою пишною...» Максима Рильського.**
  - А ніжно сміється до вітру
  - Б тихо в небі кружляє
  - В білі села звеселяє
  - Г ліс одягає у шати барвисті
3. **Згадайте, до кого звертається автор у вірші «Люби природу не як символ...».**
  - А до душі
  - Б до людей
  - В до природи
  - Г до картини
4. **Укажіть, що найбільше за все любив Олесь з твору «Дивак» Г. Тютюнника.**
  - А ходити до школи
  - Б малювати
  - В гнути подушки на льоду
  - Г спостерігати за природою
5. **Визначте, з ким порівняв дід Прокіп Олеся у творі Г. Тютюнника «Дивак».**
  - А зав'яззю на дереві
  - Б деревцем у пагоні
  - В жовторотим пташеням
  - Г кленовим листочком
6. **Згадайте, що Олесь подарував Федькові у творі «Дивак» Г. Тютюнника.**
  - А вершки хмелю
  - Б ремезове гніздо
  - В мерзлу калину
  - Г осикові трухляки
7. **Визначте пору року, яку найбільше любив Олесь із твору «Дивак» Г. Тютюнника.**
  - А зиму
  - Б весну
  - В літо
  - Г осінь
8. **Укажіть, як Сашко називав Сіроманця у творі М. Вінграновського «Сіроманець».**
  - А лизунчик
  - Б братик
  - В сіромаха
  - Г дружок

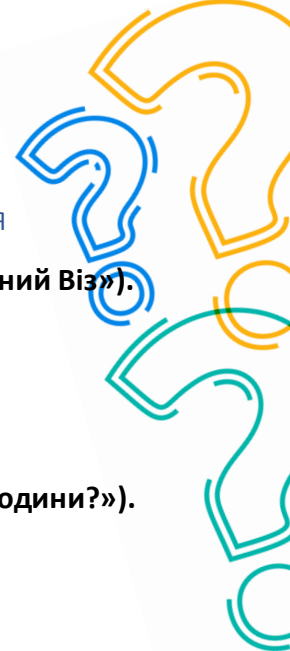
9. Згадайте, що Чепіжний з твору «Сіроманець» робив ночами.
А крав капусту на полі
Б крав соломку
В крав яблука в колгоспному саду
Г крав телят на фермі
10. Визначте, де льотчики облаштували дім Сіроманцю.
А у гаражі
Б у коридорі
В у ямі під лісосмугою
Г у ямі на полігоні
11. Укажіть, хто назвав Сіроманця *піратом польових просторів*.
А кореспондент газети
Б Чепіжний
В Сашко
Г Петро Лях
12. Згадайте, ким хотів стати Сашко з твору М. Вінграновського «Сіроманець».
А льотчиком
Б учителем
В міліціонером
Г лісником

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Б	В	Б	Г	Б	Б	А	А	Б	В	А	Г

Світ фантазії та мудрості. Тест для підсумкового оцінювання

- 1. Згадайте, кого чи що Бог послав на землю за доброту дівчинки («Про зоряний Віз»).**
  - А ангелів
  - Б фею
  - В веселку
  - Г дощ

- 2. Визначте, чому пес вирішив знайти собі товариша («Чому пес живе коло людини?»).**
  - А розсердився на всіх звірів
  - Б разом легше полювати
  - В боявся сам жити в хащах
  - Г надокучило самому блукати в лісі

- 3. Згадайте за легендою, що пропонували королі жителям міста («Неопалима купина»).**
  - А оборонятися
  - Б покинути місто назавжди
  - В здатися в полон
  - Г спалити місто, щоб ворогові не досталось

- 4. Визначте, що символізують квіти купини («Неопалима купина»).**
  - А незнищенність української землі
  - Б красу рідного краю
  - В багатство рослинного світу
  - Г силу народного духу

- 5. Визначте за характеристикою жанр:**

«Розповідь казкового чи фантастичного характеру про незвичайну подію або життя й діяльність якоїсь особи»

  - А казка
  - Б легенда
  - В міф
  - Г оповідання

- 6. Визначте за характеристикою жанр:**

«Оповідання про минуле, навколишній світ, яке описує події за участю богів, демонів і героїв та історії про походження світу, богів і людства».

  - А казка
  - Б легенда
  - В міф
  - Г байка

- 7. Упізнайте за характеристикою героя твору:**

«За найдавніших часів це бог Сонця, світла й добра, жнив. Він син Сварога, чоловік богині місяця. Відомий як один із перших царів та законодавців, що поклав початок літочисленню зі сонячним календарем».

- 8. Упізнайте за характеристикою героя твору:** «У давньослов'янській релігії вона є матір'ю всього живого, первісне божество-захисник людини, богиня родючості, природи та добра. Вона здатна оберігати оселю, усю родину, а разом і весь родовід від чорного мороку зла».

- 9. Відгадайте за ребусом героя твору.**

10. Відгадайте за ребусом героя твору.

11. Визначте, символом чого НЕ є Зоря («Про зоряний Віз»).

- А животворної й родючої природи
- Б дівчини-красуні й кохання
- В нового щасливого життя
- Г віри в перемогу
- Д світлого духу
- Е оборонця людей
- Ж очей Бога

12. У збірці українських приказок і прислів'їв зібрано майже двісті висловів про собаку. Яка з наведених нижче приказок (прислів'їв) найближча за змістом до легенди «Чому пес живе коло людини»?

- А Бійся не того собаки, що бреше, а того, що ластиться.
- Б Вивченого пса нічим не підкупиш.
- В Пес держиться чоловіка, а кіт – хати.
- Г Добрий собака і на хазяїна бреше.
- Д Лихого собаку господар шанує.
- Е Кожний собака гавкає, але не кожен кусає.

13. Визначте твір за його ідеєю: уславлення людської мудрості, сили, могутності.

- А «Про зоряний Віз»
- Б «Чому пес живе коло людини»
- В «Неопалима купина»
- Г «Берегиня»

14. Визначте твір за його основною думкою: життя – це завжди рух, боротьба та праця. Лише в боротьбі переможе той, хто захищає добро, світло, справедливість і волю.

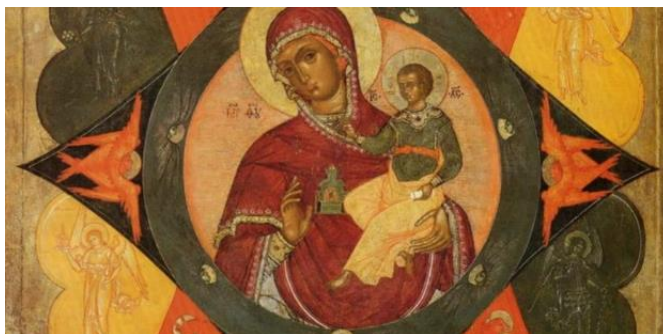
- А «Про зоряний Віз»
- Б «Чому пес живе коло людини»
- В «Неопалима купина»
- Г «Берегиня»

15. Визначте твір за його ідеєю та основною думкою: призначення людини – жити на землі, творити добро, допомагати ближньому та уславлення щирої людини, яка здатна на милосердя й хороші вчинки в ім'я порятунку інших людей.

- А «Про зоряний Віз»

- Б «Чому пес живе коло людини»
- В «Неопалима купина»
- Г «Берегиня»

16. Купина – це лісова трав'яниста рослина з білими квітами, схожа на конвалію.

На іконі зображено Богородицю із Сином на руках, а над ними восьмикутна зірка, яка складається з двох чотирикутників: червоного й зеленого. Зелений колір означає кущ купини, червоний – полум'я, яке охопило рослину.

Як ви вважаєте, від чого оберігає ця ікона, за віруванням людей?

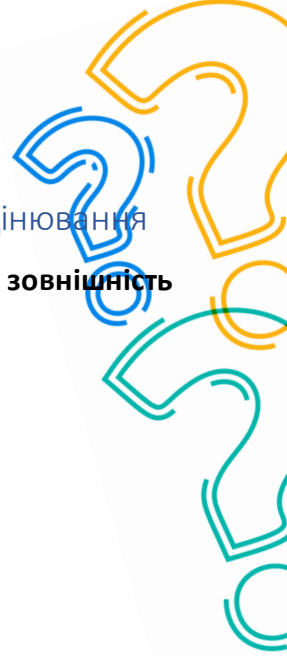
- А від знищення врожаю
- Б від знищення природних ресурсів
- В від пожежі та блискавки
- Г від помсти природи

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Г	Г	В	А	Б	В	Дажбог	Берегиня	Чорнобог	Мара	Г	В	Б	Г	А	В

1. Обґрунтуйте, чому Лис Микита не міг повернути свою звичайну зовнішність («Фарбований Лис»).

- А бо фарба міцно засохла
- Б бо йому сподобалась нова зовнішність
- В бо він не хотів, щоб його впізнали
- Г бо мав переконання, що так йому більше щаститиме

2. Визначте, що нагадує плач Хух («Хуха-Моховинка»).

- А писк мишей у полі
- Б вовче виття в лісі
- В свиняче рохкання в хліві
- Г котяче муркотіння біля печі

3. Згадайте, що пообіцяв цар Плаксій тому, хто схопить Лоскотона («Цар Плаксій та Лоскотон»).

- А назначити царським міністром
- Б віддати одну з дочок за нього
- В нагородити коштовностями
- Г власноруч залоскотати Лоскотона

4. Визначте, кому дошкуляли постійний кашель, нежить, бронхіт і радикуліт («Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»).

- А Недоквартирці
- Б Недовусові
- В Недобороді
- Г Недопопелющі

5. Установіть відповідність між назвою казки та її автором.

<i>Автор</i>	<i>Назва казки</i>
1 В. Симоненко	А «Фарбований Лис»
2 І. Франко	Б «Хуха-Моховинка»
3 Г. Малик	В «Цар Плаксій та Лоскотон»
4 В. Королів-Старий	Г «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»

6. Упізнайте за реплікою героя твору: «Коли б мені врятуватися на цей раз, то запрягаюся, що до смерті вже не зроблю жодного лихого вчинку...».

7. Упізнайте за реплікою персонажа твору: «...От такий компот! Скільки живу, ще ніколи не зустрічав у нашій країні справжньої дівчинки!...».

8. Відгадайте за ребусом героя твору.

9. Відгадайте за ребусом героя твору.

- 10. Визначте, у чому полягає основна відмінність літературної казки від народної.**
- А літературна казка написана віршованою мовою
  - Б у літературній казці є головні й другорядні персонажі
  - В літературну казку склала одна людина – письменник
  - Г у літературній казці є описи зовнішності персонажів
- 11. Укажіть, який твір є повістю-казкою.**
- А «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»
  - Б «Фарбований Лис»
  - В «Цар Плаксій та Лоскотон»
  - Г «Хуха-Моховинка»
- 12. Визначте казку, яку написано віршованою мовою.**
- А «Фарбований Лис»
  - Б «Цар Плаксій та Лоскотон»
  - В «Хуха-Моховинка»
  - Г «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»
- 13. Визначте слова, які є мовою автора в казці «Хуха-Моховинка».**
- А По тому, як той дід поспішає та оглядається, я бачу, що він робить не по правді.
  - Б То вві сні часом таке ввижається. В житті такого не буває. Їжте, дітки, кулешик.
  - В Колись на Масляній тато й мама поїхали до другого села в гостину до бабусі.
  - Г Не крастиму, не лятимусь, нікого, нікого, навіть мухи не скривджу.
- 14. Укажіть, як називається співзвучне закінчення рядків у вірші.**
- А ритмом
  - Б римою
  - В паузою
  - Г строфою
- 15. Визначте твір за його основною думкою: не будь переможений злом, але перемагай зло добром.**
- А «Хуха-Моховинка»
  - Б «Цар Плаксій та Лоскотон»
  - В «Фарбований Лис»
  - Г «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»
- 16. Визначте твір за його ідеєю: уславлення працьовитості та старанності, дружби, взаємодопомоги, засудження лінощів, боягузтва та байдужості.**
- А «Фарбований Лис»
  - Б «Хуха-Моховинка»
  - В «Цар Плаксій та Лоскотон»
  - Г «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії»

17. Коли ви гортаєте сторінки книги з казками, то бачите багато красивих, яскравих малюнків. Ці малюнки називають ілюстраціями, а виконують їх художники-ілюстратори. Для того щоб створити цікаву ілюстрацію, яка передаватиме зміст тексту, художники дуже уважно читають той твір, який згодом ілюструватимуть, уявляють тих героїв, які там діють, та події й пригоди, що трапляються з героями твору. Потім вони накреслюють невеличкі малюночки, щоб визначитися із зображенням персонажів твору, і вже після цього починають працювати над ілюстраціями. Це дуже копітка, складна, але водночас цікава робота.

Катерина Штанко. Ілюстрація до казки «Івасик-Телесик»

Якщо розглянути ілюстрації різних художників-ілюстраторів до того самого твору, то можна побачити, що вони дуже різняться. Як ви вважаєте, чому?

- А щоб звернути особливу увагу на головного героя твору
- Б щоб ілюстрація вийшла гарною
- В тому що в уяві кожного художника персонажі твору виглядають по-своєму
- Г щоб зацікавити читача

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
А	А	Б	А	1-В 2-А 3-Г 4-Б	Лис Микита	Недоладько	Аля	Лоскотон	В	А	Б	В	Б	А	Г	В

1. **Згадайте, якими словами розпочинається зачин у казці «Мудра дівчина».**
  - А от вам казка, а мені бубликів в'язка
  - Б тут король і признався, що він його небіж
  - В було собі два брати – один убогий, а другий багатий
  - Г бідний прийшов додому, думав, думав та й зажурився
2. **Визначте, хто був царем у казці «Яйце-райце».**
  - А соловей
  - Б журавель
  - В жайворонок
  - Г орел
3. **Згадайте, чию таємницю дізнався хлопець із казки «Про правду і кривду».**
  - А чортів
  - Б дядька
  - В померлого батька
  - Г короля
4. **Визначте, у кого спочатку перетворився син у казці «Ох», щоб батько зміг його продати.**
  - А сокола
  - Б хорта
  - В коня
  - Г голуба
5. **Пригадайте, хто став останнім на корабель («Летючий корабель»).**
  - А Морозко
  - Б Дроворуб
  - В Обпивайло
  - Г Скороход
6. **Укажіть, які казки є одними з найдавніших.**
  - А соціально-побутові
  - Б казки про тварин
  - В чарівні або фантастичні
  - Г казки про природу
7. **Упізнайте за реплікою персонажа твору:** «Я забуваю все те, що ти мені робив. Бери собі оці два кораблі з усім добром. А як приїдеш у свій город, розкажуй усім, що краще жити правдою, аніж кривдою».
8. **Упізнайте за реплікою персонажа твору:** «Як це? Я такий розумний, а вона проста собі дівка та мої загадки повідгадувала. Стривай же!».
9. **Відгадайте за ребусом героя твору.**

10. Відгадайте за ребусом героя твору.

 1 = 4

11. Визначте, якого епізоду НЕМАЄ у казці «Ох».

- А Утеча від кравця, шевця та коваля.
- Б Три чарівні перетворення дівчини-красуні й кохання.
- В Порада дідуся.
- Г Перетворення в сокола та вигідний продаж.
- Д Дорога до міста без води та зустріч з бабусею.
- Е Перстень розсипається на зернини.
- Ж Пишне весілля.

12. Укажіть, яка ознака НЕ притаманна народній казці як жанру літератури.

- А казкові зачин і кінцівка
- Б казкові слова
- В повторення слів
- Г чарівні предмети
- Д магичні числа
- Е історичні події
- Ж використання загадок

13. Укажіть правильну послідовність розгортання подій у казці «Летючий корабель».

- А зустріч зі Слухалом, зустріч зі Скороходом, зустріч зі Стрільцем, зустріч з Об'їдайлом
- Б зустріч зі Слухалом, зустріч зі Скороходом, зустріч з Об'їдайлом, зустріч зі Стрільцем
- В зустріч зі Стрільцем, зустріч зі Слухалом, зустріч зі Скороходом, зустріч з Об'їдайлом
- Г зустріч зі Скороходом, зустріч зі Стрільцем, зустріч зі Слухалом, зустріч з Об'їдайлом

14. Визначте твір за його основною думкою: від зла всі негаразди, тільки добро дає гармонію.

- А «Ох»
- Б «Летючий корабель»
- В «Мудра дівчина»
- Г «Яйце-райце»

15. Установіть відповідність між героєм та його дією (казка «Летючий корабель»).

Герой

- 1 Стрілець
- 2 Морозко

Дія

- А допомагає другові не спаритися в бані
- Б дає торбину з чорним черствим хлібом й спроваджує

- 3 баба В з дому
будить товариша, який заснув під час виконання завдання
- 4 дурень Г з'їдає за обідом шість пар волів жарених і сорок пичок хліба
- Д буде летючий корабель та летить до царя

16. Визначте твір за його ідеєю: уславлення перемоги правди та засудження кривди.

- А «Яйце-райце»
Б «Про правду і кривду»
В «Летючий корабель»
Г «Мудра дівчина»

17. Визначте за характеристикою художніх засіб: надмірне перебільшення властивостей предметів чи явищ у художньому творі.

- А гіпербола
Б метафора
В епітет
Г персоніфікація

18. В Україні до культу родючості з давніх часів належить звичай розмальовувати курячі або декоративні яйця – писанки.

Писанка багата символічними образами. Кожний регіон України має свої особливості у визначенні кольорів та орнаментів, тобто свою власну символіку. У християнську добу всі ці символічні мотиви пов'язувалися з Великоднем. З яйцем зв'язана віра про те, що ним можна начарувати добрий урожай.

Як ви вважаєте, символом чого є писанка, за віруванням людей?

- А багатства
Б молодості
В вічного життя
Г чесного життя

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
В	В	А	Б	Б	В	небіж	пан	Маруся	Чорт	Д	Е	А	Г	1-В 2-А 3-Б 4-Д	Б	А	В

Рідна Україна. Світ природи (С. Васильченко, Т. Шевченко, П. Тичина, Є. Гуцало).

Тест для підсумкового оцінювання

- 1. Згадайте, чому Шевченкова родина (С. Васильченко «У бур'янах») якось слухала сусіда без охоти.**
  - А бо всі були дуже стомлені після робочого дня
  - Б бо всі були надзвичайно стурбовані відсутністю Тараса
  - В бо всі були байдужі до чужих балачок
  - Г бо всі були зайняті хатніми справами

- 2. Визначте, який художній засіб Т. Шевченко застосував у заголовку поезії «За сонцем хмаронька пливе...».**
  - А порівняння
  - Б метафору
  - В епітет
  - Г гіперболу

- 3. Згадайте, яка пора року описана в поезії Т. Шевченка «Садок вишневий коло хати...».**
  - А зима
  - Б весна
  - В літо
  - Г осінь

- 4. Визначте, яке слово пропущене в рядку «Струмок серед гаю як ... » (П. Тичини «Блакить мою душу обвіяла...».**
  - А стрічечка
  - Б свічечка
  - В квіточка
  - Г річечка

- 5. Визначте художній засіб, який використав П. Тичина у рядку «Щось мріє гай над річкою».**
  - А порівняння
  - Б гіперболу
  - В персоніфікацію
  - Г епітет

- 6. Визначте рядок, у якому всі слова можна використати для характеристики настрою поезії П. Тичини «Не бував ти у наших краях!»**
  - А життєрадісність, упевненість
  - Б стриманість, спокій
  - В байдужість, неухважність
  - Г жаль, смуток

- 7. Укажіть, коли відбуваються події у творі «Лось».**
  - А ранньою весною
  - Б узимку
  - В у травні
  - Г наприкінці осені

8. **Визначте за характеристикою жанр: «Невеликий прозовий твір, у якому зображено переважно один епізод із життя одного або кількох персонажів».**

- А легенда
- Б повість
- В літопис
- Г оповідання

9. **Визначте за характеристикою художній засіб: «Художній засіб, за допомогою якого предмет або явище зображують як живу істоту».**

- А епітет
- Б метафора
- В персоніфікація
- Г гіпербола

10. **Упізнайте за характеристикою героя твору: «Сама ще дитина, якій хочеться погратися, посадить малого в бур'яні в ямку й біжить до подруг, запевняючи себе, що з братиком нічого не трапиться».**

11. **Відгадайте за ребусом героя твору.**

12. **Установіть відповідність між персонажем та його дією.**

Персонаж	Дія
1 Лось	А давно вистежував лося
2 старший брат	Б зняли стрілянину по вовчій зграї
3 Шпичак	В узявся рубати лід, прокладаючи хід до берега
4 мисливці	Г одвернувся, приховуючи сльози
	Д обтрушував із себе воду й скалки льоду

13. **Визначте твір за його темою: розповідь ліричного героя про красу рідного краю, козацьку славу, працьовитість та співучість земляків.**

- А «Гаї шумлять...»
- Б «Не бував ти у наших краях»
- В «Блакить мою душу обвіяла»
- Г «Садок вишневий коло хати...»

14. **Визначте твір за його ідеєю: туга за рідним краєм, його чарівною природою.**

- А «За сонце хмаронька пливе»
- Б «Не бував ти у наших краях»
- В «Гаї шумлять...»
- Г «Блакить мою душу обвіяла»

15. **Визначте твір за його ідеєю та основною думкою: уславлення мужності, хоробрості, співчуття, бажання допомагати іншим та охороняти дику природу; засудження безжального ставлення до тварин.**

- А «У бур'янах»
- Б «Садок вишневий коло хати»
- В «Таємниця козацької шаблі»
- Г «Лось»

16. Визначте, якого епізоду немає у творі С. Васильченка «У бур'янах».

- А народження Тараса
- Б пророцтво баби-повитухи
- В Катря за няньку
- Г бур'ян та творча уява Тараса
- Д чумаки приводять дитину додому
- Е Тарас розказує про гостини у пана
- Ж З вашого Тараса, мабуть, щось добряще вийде»

17. Перед вами відома картина Тараса Шевченка «Селянська родина».

Золоте світло надвечір'я спадає на родину українських селян, які – чи то у свято, чи в неділю зібралися під своєю хатою і пестять любе дитя. Постаті батька й матері витворюють коло. Руки батьків зведені в трикутник довкола голівки допитливого хлопчика.

Визначте настрій полотна.

- А піднесений, позитивний
- Б спокійний, нейтральний
- В печаль, смуток
- Г грайливий, веселий

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Б	Б	Б	А	В	А	А	Г	В	Катря	Лось	1-Д, 2-В, 3-А, 4-Б	Б	А	Г	Е	В

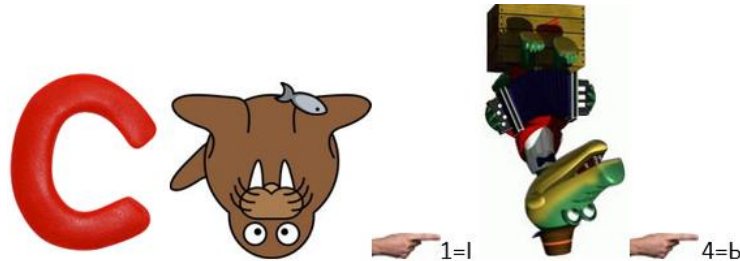
Рідна Україна. Світ природи (Максим Рильський, Григор Тютюнник, Микола Вінграновський). Тест для підсумкового оцінювання

- 1. Згадайте, який епітет використовує М. Рильський для змалювання дощу в однойменній поезії.**
  - А довгожданий
  - Б весняний
  - В свіжий
  - Г літній
- 2. Обґрунтуйте, за що Федько вдарив Олеся («Дивак»).**
  - А бо утрамбував сніг під сосною
  - Б бо забороняв ламати лід
  - В бо втік з уроку
  - Г бо не дав пиріжка
- 3. Визначте, які почуття переповнюють ліричного героя вірша М. Рильського «Осінь-малюар із палітрою пишною...».**
  - А захоплення майстерністю художників
  - Б любові до природи, захоплення її красою
  - В щирого, чистого, величного кохання
  - Г любові до людини, яка працею прикрашає землю
- 4. Згадайте, чому Чепіжний ненавидів вовка («Сіроманець»).**
  - А бо той з'їв його козу
  - Б бо той з'їв його корову
  - В бо той з'їв його теля
  - Г бо той загнав його по шию в озеро
- 5. Визначте жанр твору «Сіроманець» М. Вінграновського.**
  - А оповідання
  - Б легенда
  - В повість
  - Г казка
- 6. Визначте жанр твору «Дивак» Г. Тютюнника.**
  - А казка
  - Б повість
  - В легенда
  - Г оповідання
- 7. Упізнайте за характеристикою героя твору:** «Він ще малий, головою ледь до клямки дістає. Очі в нього чорні, глибокі, як вода в затінку, дивляться широко, немов одразу хочуть збагнути увесь світ».
- 8. Упізнайте за характеристикою героя твору:** «Допитливий, непогано вчиться, не забуває виконувати домашнє завдання. Має світлу душу, співчуває та допомагає беззахисним».
- 9. Відгадайте за ребусом героя твору.**

10. Відгадайте за ребусом героя твору.

11. Визначте, якого епізоду НЕМАЄ у творі «Дивак» Г. Тютюнника.

- А Олень милується природою, розкриває її таємниці
- Б непорозуміння на уроці малювання між учителькою та учнем
- В розмова з дідом
- Г примирення з Федьком
- Д дід, мати та Олень вечеряють
- Е Олень захищає від діда кобилу
- Ж конфлікт з Федьком Тойкалом

12. У збірці українських приказок і прислів'їв зібрано майже двісті висловів про вовка. Яка з наведених нижче приказок (прислів'їв) найближча за змістом до повісті «Сіроманець» М. Вінграновського?

- А Вовк прийшов у овечій шкурі.
- Б Вовка пастухом не ставлять.
- В У кого серце вовче, той їсть кого хоче.
- Г Скільки вовка не годуй, а він усе в ліс дивиться.
- Д З вовком дружи, а камінь за пазухою держи.
- Е Пожалів вовк кобилу: залишив тільки хвіст та гриву.
- Ж Вовк старіє, але не добріє.

13. Визначте твір за його ідеєю: оспівування краси осінніх перетворень.

- А «Доць»
- Б «Осінь-маляр із палітрою пишною...»
- В «Люби природу не як символ...»
- Г «Гаї шумлять»

14. Визначте твір за його основною думкою: необхідно жити в гармонії з природою, бережливо, з повагою ставитися до матінки-природи, частинкою якої є й людина; розрізняти добро і зло; бути милосердними й співчутливими; цінувати дружбу та взаємодопомогу.

- А «Дивак»
- Б «Люби природу не як символ»
- В «Сіроманець»
- Г «В бур'янах»

15. Визначте твір за його ідеєю та основною думкою: оспівування людей з неповторним внутрішнім світом, заклик любити та берегти природу; тільки добра та милосердна людина може тонко відчувати природу.

- А «Сіроманець»
- Б «Лось»
- В «Дивак»
- Г «Доц»

16. Укажіть, яка риса НЕ притаманна оповіданню як жанру літератури.

- А невеликий обсяг
- Б зображено переважно один епізод
- В події відбуваються протягом короткого часу
- Г написане віршовою мовою

17. Визначте, який художній засіб використано у поданому описі: «Дивлюсь, а він стоїть переді мною, як грім. Зуби не зуби, а метрові кілки затесані, язичище горить, як черинь, і пахне від нього кров'ю».

- А метафора
- Б епітет
- В персоніфікація
- Г гіпербола

18. Дивак – це той, хто своєю поведінкою та вчинками викликає здивування.

На малюнку зображений Олесь – маленький сільський хлопчик, худорлявий й слабосилий, допитливий і вдумливий. Хлопчик тонко відчуває природу, чутливий до краси, його серце відкрите для добра й справедливості. Усе лихе в житті він сприймає болісно. Не всі розуміють його почуття, навіть учителька і рідний дід, тому вважають його диваком, людиною, не пристосованою до життя. Але Олесь не зважав на інших, тому що мав власні переконання. На його формування, як особистості, дуже вплинули казки, які читала йому мати, та безупинний інтерес до світу природи.

Як ви вважаєте, який з наведених нижче фразеологізмів влучно характеризує головного героя твору «Дивак»?

- А біла ворона
- Б ні риба ні м'ясо
- В вільний птах
- Г бити байдики

ВІДПОВІДІ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
А	Б	Б	А	В	Г	Олесь	Сашко	Доц	Сіроманець	Д	Г	Б	В	В	Г	Г	А

Зарубіжна література

Казки народів світу

ВАРІАНТ 1

1. Яке з наведених нижче українських прислів'їв може бути головною думкою індійської народної казки «Фарбований шакал»?

- А Засип правду золотом, затопчи її в бруд, а вона все одно вийде назовні.
- Б Від теплого слова і лід розмерзається.
- В Дружба та братство – найбільше багатство.

2. Латинська мова одна з найстаріших мов Європи. Завдяки розростанню Римської імперії стала панівною мовою Італії, потім стає універсальною мовою для науки, освіти та мистецтва. Визнач, що означає слово «література» у перекладі з латини.

- А Побачене.
- Б Прочитане.
- В Написане.

3. Українське народне прислів'я «Немає добра, коли між своїми ворожнеча» повчає, що в родині завжди має бути злагода.

Обери з-поміж запропонованих висловів прислів'я такого ж змісту.

- А Сестра з сестрою як річка з водою.
- Б У сім'ю, де лад, щастя дорогу не забуває.
- В Людина без сім'ї – що дерево без плодів.

4. Відомий англійський письменник Алан Мілн першу збірку казок «Вінні-Пух та всі-всі» віддав до друку в 1968 році (видавництво «Муффін»).

Перші книги розходились тиражем у півмільйона, популярність цікавої історії щороку зростала. Іграшки з прототипами героїв зберігаються в Нью-Йоркській публічній бібліотеці, сам Вінні-Пух зображений навіть на поштових марках щонайменше 18 держав. Пригадай ознаки літературної казки та обери з-поміж запропонованих ту, яка відрізняє її від фольклорної.

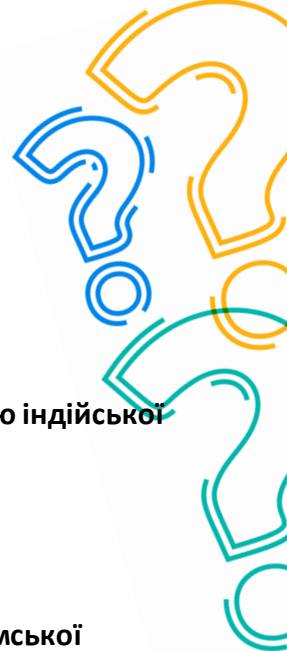
- А Існує в різних варіантах в усній народній творчості.
- Б Створена народом, відображає народні уявлення та ідеали.
- В Існує в одному незмінному варіанті, якого до публікації не було в усній народній творчості.

5. Прочитай текст і продовж відповідно до змісту.

У Китаї каліграфія (від грец. «гарне письмо» – досконала форма рукописного шрифту) стала одним з перших видів мистецтв. Головною умовою є написання тексту від руки з використанням туші й пензлів. У китайській народній казці «Пензлик Маляна» герой мав чарівного пензлика та туш, за допомогою яких надавав життя намальованим речам. Через неприємності Маляну довелося залишити рідне село, перебратися в далеке місто й продавати людям свої картини. На цих картинах звірі та птахи не оживали, тому що...

- А Були не схожі на справжніх.
- Б Він ніколи не домальовував їх до кінця.
- В Їм заборонялось оживати.

6. «Швидко казка мовиться, та не швидко діло робиться», – мовить народна мудрість. У кожній народній казці відображено моральні цінності та спосіб життя певного народу.

Казкові персонажі схожі за характером, сюжети зазвичай присвячені боротьбі добра і зла, причому зло нещадно покарано.

Розглянь зображення та співвіднеси «казка – народ».

1. «Іссумбосі або Хлопчик-мізинчик».

А. Німеччина.

2. «Пані метелиця».

Б. Франція.

3. «Кіт у чоботях».

В. Японія.

7. У казковій історії «Як приборкати дракона» (американський повнометражний анімаційний фільм, знятий за мотивами однойменної серії книг К.Ковел) головний герой Іккінг зміг потоваришувати з драконом Беззубиком, який став для нього справжнім помічником у боротьбі зі злом.

У більшості героїв казок є чудові «помічники»: чарівна паличка, меч-самобранець, килим-літак. Розглянь уважно завдання та визнач, кому з персонажів прочитаних історій належать речі, що допомогли їм подолати сили зла.

- 1 Пензлик.
- 2 Килим-літак.
- 3 Брама.
- 4 Меч-голка.

- А Іссумбосі.
- Б Малян.
- В Синдбад-мореплавець.
- Г Пані Метелиця.

8. Українська родина будувала своє життя на основі народних цінностей. Любов до Батьківщини, до рідної землі, до віри пронизувала всі ділянки родинного життя. Через колискову пісню, народну думу, легенду, притчу чи дитячу молитву за Україну входило в душу дитини й дорослого почуття патріотизму, любові до рідного краю. Це об'єднувало батьків, дітей, увесь рід...

Виконавши наступне завдання, довідаєшся ще про одну цінність свого народу!

Прочитай тексти, розглянь фото, виконай завдання.

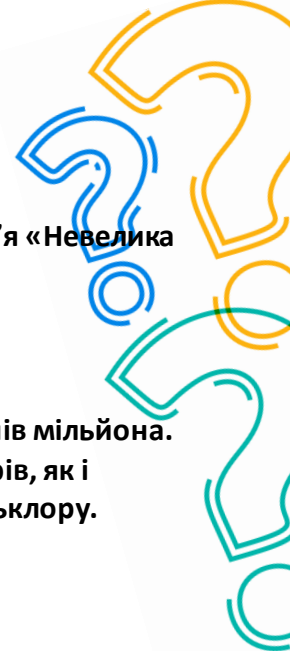
16 жовтня 2018 року в місті Коростишів Житомирської області встановлено пам'ятник братам _____, які є чемпіонами світу з боксу у важкій вазі.

Цей пам'ятник розташований у Ханау (Німеччина), ушановує братів _____, які є збирачами німецьких народних казок, фольклору. Герої їхніх творів: Бременські музиканти, Кіт у чоботях, Рапунцель, Попелюшка, пані Метелиця.

Напиши власне висловлення, пояснивши переносне значення українського народного прислів'я «Братня любов краще кам'яної стіни».

ВАРІАНТ 2

1. Кого з героїв казок народів світу характеризує українське народне прислів'я «Невелика пташка, та кігтик гострий»?

- А Синдбад-мореплавець (арабська народна казка).
- Б Іссумбосі (японська народна казка).
- В Малян (китайська народна казка).

2. Українські фольклористи підрахували, що народних пісень існує близько пів мільйона. У них відображено побут, традиції та культуру багатьох поколінь. Цей вид творів, як і загадки, прислів'я та приказки, відносять до усної народної творчості або фольклору. Визнач, що означає слово «фольклор» у перекладі з англійської мови.

- А Усні фантазії.
- Б Народна мудрість.
- В Давні легенди.

3. У прислів'ї «Свого доправляйся, від роду не відмовляйся» іде мова про те, що завжди необхідно пам'ятати своє коріння, свій рід.

Серед запропонованих прислів'їв обери те, яке містить таку ж думку.

- А Як мати рідненька, то й сорочка біленька.
- Б Людина без братів і сестер – самотнє дерево.
- В Дерево тримається корінням, а людина – сім'єю.

4. Розглянь малюнок, на якому зображено епізод з мультиплікаційного фільму

«Попелюшка» (студія «Дісней», 1950 рік, режисери Вілфред Джексон, Гамільтон Ласки) за мотивами казки Ш.Перро.

Кожні сім – вісім років фільм допрацьовувався і виходив у прокат оновленим. Пригадай головні типи фольклорних казок і визнач, до якого типу належить ця казка.

- А. Соціально-побутова.
- Б. Про тварин.
- В. Чарівна.

5. Іван Франко, відомий український письменник, про цю історію повідомляє: «Ся віршована казка, яку ви, дорогі браття, певно вже читали, над котрою дехто, може, тільки сміявся, а дехто, може, й глибше задумався, міркуючи, що в нас, між хрещеними людьми не одно таке діється, про яке тут у казці розказано, — се не моя видумка, а має свою історію...». Адже головним персонажем збірки І.Франка «Коли ще звірі говорили» є Лис Микита, прототипом якого став Чандарава, герой народної казки «Фарбований шакал» (давньоіндійська збірка «Панчатантра»).

Пригадай ознаки народної казки та обери з-поміж запропонованих ту, яка відрізняє її від літературної.

- А Існує в різних варіантах в усній народній творчості.
- Б Створена конкретним письменником.
- В Існує в одному незмінному варіанті, якого до публікації не було в усній народній творчості.

6. Хасі – палички з бамбука, які використовують в Японії під час вживання їжі. Вони для японця не лише щоденна особиста річ (їх не прийнято давати для користування іншим), а й священний символ (японці шанобливо називають їх о-хасі, яп. お箸). За переказами

вони приносять власникові удачу та довге життя, тож хасі вважаються хорошим святковим подарунком.

Пригадай японську народну казку «Іссумбосі, або Хлопчик-мізинчик» та визнач, з якою метою головний герой їх використовує.

- А Драбина.
- Б Весла.
- В Зброя.

7. Найвідомішими збирачами народних казок вважають Шарля Перро, братів Грімм, які не просто записували, а ще й піддавали літературній обробці фольклорні твори. Наприклад, історія всім відомої Попелюшки має понад тисячу втілень у казках різних народів світу, а тфелька її то з кришталю, то з золота, то з хутра.

Розглянь зображення та співвіднеси «казка-народ»:

1. «Червона Шапочка».

А. Китай.

2. «Пензлик Маляна».

Б. Німеччина.

3. «Бременські музиканти».

В. Франція.

8. У мультиплікаційному фільмі «Крижане серце» (режисери Кріс Бак, Дженніфер Лі) Ельза має надзвичайні здібності – перетворювати в лід усе навколо. Її історія схожа на історію Снігової Королеви, героїні казки Г.К.Андерсена. Такі спільні риси сюжетів зустрічаються в багатьох казках народів світу. Їх називають «мандрівними».

Розглянь уважно завдання та співвіднеси запропоновані твори за схожістю сюжетів:

1	«Фарбований шакал».	А	«Бабина дочка і дідова дочка»
2	«Пані Метелиця».	Б	«Котигорошко»
3	«Іссумбосі або Хлопчик – мізинчик».	В	«Лис Микита»

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8
Вар. 1	А	В	Б	В	Б	1В, 2А, 3Б	1Б, 2В, 3Г, 4А	Кличкам Грімм
Вар. 2	Б	Б	В	А	А	Б	1В, 2А, 3Б	1В, 2А, 3Б

ВАРІАНТ 1

1. Відомий український поет Тарас Шевченко в дитинстві дуже любив малювати, а славетний датський казкар Г.К.Андерсен полюбляв гратися ляльками та шити їм одяг. Батько популярного канадського письменника, ученого-натураліста Е.Сетона-Томпсона, щоб заощадити кожен зароблений копійку, на розваги синів не витрачався. Майбутній автор оповідання «Лобо – володар Курумпо» навчився виготовляти іграшки в домашній майстерні.

Що це були за іграшки і з чого вони зроблені?

- А Іграшки з паперу у вигляді автомобілів.
- Б Іграшки з глини у вигляді риб і плазунів.
- В Іграшки з дерева у вигляді птахів і звірів.

2. Це картина відомої української художниці Катерини Білокур «Хата в Богданівці» (1955 рік).

Визнач, якому з відомих тобі поетичних творів вона могла би слугувати репродукцією.

- А Й.В. Гете «Нічна пісня мандрівника».
- Б Генріх Гейне «Задзвени із глибини».
- В Д.Кітс «Про коника і цвіркуна».

3. Вірш «Нічна пісня мандрівника» Й.В. Гете написав у 1780 році в мисливській хатинці на вершині гори, де він зупинився на нічліг під час далекої подорожі.

Пригадай його зміст та визнач головну думку вірша.

- А Потрібно більше подорожувати.
- Б Потрібно жити в гармонії з природою.
- В Потрібно бути обережним, подорожуючи вночі.
- Г Потрібно подорожувати разом з рідними та друзями.

4. Якось Дж. Кітс зауважив: «Краса – це правда, правда – це краса». У вірші «Про коника та цвіркуна» він використовує словосполучення «Поезія землі».

Що воно означає?

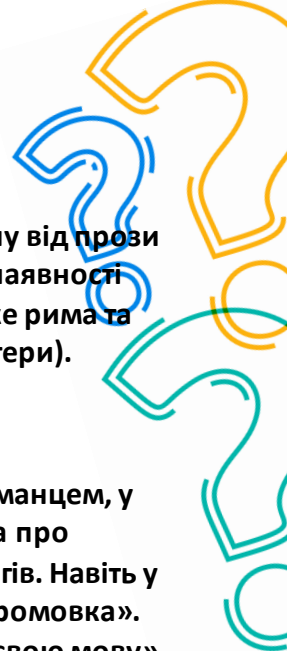
- А Красу природи.
- Б Назву книги.
- В Красу слова.
- Г Невтомну працю хлібороба.

5. На фото зображено Свято-Благовіщенський кафедральний собор у місті Харкові. Зображення не досить чітке, адже тут зафіксовано атмосферне явище – імлу. Це відбувається в результаті скаламучення повітря через присутність водяної пари, частинок пилу та диму. Гете у своєму вірші «Нічна пісня мандрівника» згадує це явище: «Вітрець не лине в імлі нічній».

Який художній засіб використав поет у виділеному курсивом словосполученні?

- А Метафора.
- Б Порівняння.

В Епітет.

6. Не кожен віршований текст можна назвати справжньою поезією. На відміну від прози лірика по-особливому зображує світ героя: через думки й почуття. Навіть при наявності рими та ритму віршовану мову відрізняє більша емоційність. Пригадай, що таке рима та доповни слова з вірша Г.Гейне «Задзвени із глибини» (слова запиши з малої літери).

А Печалі – ...

Б Дім – ...

7. У народних казках образ вовка представлено жорстоким і брехливим сіроманцем, у міфах слов'ян він є своєрідним символом сили та швидкості. Цікавою є легенда про перетворення січовиків-запорожців у вовкулаків для того, щоб перемогти ворогів. Навіть у прислів'ях та приказках образ «сірого» не досить привабливий – «Про вовка промовка». Проте в природі поведінка цього звіра дуже схожа на людську – вони мають «свою мову», заводять родинні стосунки, розумні та витривалі. В оповіданні Е.Сетона-Томпсона «Лобо – володар Курумпо» головний герой демонструє неабиякі якості характеру та звички. Вибери з-поміж запропонованих лише ті, які стосуються характеристики Лобо (більше однієї відповіді).

А Зневажав мисливців.

Б Боявся лише вогнепальної зброї.

В Мав добру вдачу.

Г Був хитрим і непередбачуваним.

Д Був вірним другом вовчиці Бланки.

Е Їв лише ту здобич, яку вполював.

8. Уяви, що в тебе з'явилась можливість відвідати Німеччину. Літак приземлився у Франкфурті-на-Майні. Місцеві жителі з гордістю розповідали про свого земляка, відомого поета. Поміркуй, про кого йде мова.

А Е.Сетон-Томпсон.

Б Й.В.Гете.

В Д.Кітс.

9. Український поет Яків Щоголев писав вірші для дітей. Особливою популярністю користувалась поезія, в якій оспівувалась краса української природи. Природу Я. Щоголев називає цікавою книгою, з якої багато дечого можна навчитись і дорослому, і дитині.

Прочитай вірш поета та виконай завдання.

Завірюха.

*Звечоріло; ніч заходить,
місяць з хмари не виходить;*

*ані зіроньки не мріє,
тільки сніг кругом біліє.*

*Ось схопилась хуртовина,
закурилася долина,*

*і кипить мороз у полі,
на просторі та на волі.*

1. Визнач виділені курсивом художні засоби виразності тексту, завдяки яким автору вдалося створити картину зимової ночі.

А Епітет.

Б Порівняння.

- В Метафора.
2. Згадай автора поетичного твору з розділу «Людина і природа», який також розкрив нічний пейзаж. Запиши тільки його прізвище.
  3. Декількома реченнями розкрий відмінність цих двох картин природи.

ВАРІАНТ 2

1. Норвезьку письменницю й ілюстратора власних творів Лісу Айсато в 2015 році визнано однією з десяти найкращих авторів до 35 років. Свої книги про цікаві пригоди героїв та їх переживання вона пише не лише для дітей, а й для дорослих.

Серед відомих тобі авторів за прочитаними творами назви письменника, який завдяки неабиякому таланту став ілюстратором до власних оповідань.

- А Ернест Сетон-Томпсон.
- Б Й.В.Гете.
- В Д.Кітс.

2. Це фото відомого українського фотографа-пейзажиста, мандрівника-екстремала Сергія Тумасова.

Визначте, якому з відомих вам поетичних творів вона могла би слугувати репродукцією.

- А Й.В.Гете «Нічна пісня мандрівника».
- Б Генріх Гейне «Задзвени із глибини».

В Д.Кітс «Про коника і цвіркуна».

3. У Д.Кітса був складний літературний період, проте поет не втрачав сили духу навіть у найтяжчі роки. Головною підтримкою та опорою за життя стали його друзі. А слава до нього прийшла лише після смерті. Життєвий шлях Д.Кітса був дуже короткий: усього 26 років.

Пригадай зміст вірша «Про коника і цвіркуна» та визнач його головну думку:

- А Самотність людини.
- Б Вічність природи та її краси.
- В Вірність і дружба.

4. Зміна пір року пов'язана з рухом Землі навколо Сонця. Здійснюючи оберт довкола Сонця протягом року, планета по чергово повертається до нього то Південною, то Північною півкулею. Коли сонячні промені освітлюють більше Північну півкулю, тоді день там триває довше, і навпаки.

Яку пору року зображено у вірші Г. Гейне «Задзвени із глибини»?

- А Літо.
- Б Осінь.
- В Зима.
- Г Весна.

5. На фото зображено історико-культурний комплекс «Запорізька Січ. Хортиця», територія якого обнесена високою дерев'яною огорожею, що має назву «частокіл». Такий вид огорожі козаки використовували для укріплення та захисту від ворогів. У вірші Д.Кітса «Про коника і цвіркуна» теж вживається це слово: «Невтомний голосок обнизує

покоси й частоколи».

Який художній засіб виразності тексту використав автор у виділеному курсивом словосполученні?

- А Метафора.
- Б Порівняння.
- В Епітет.

6. Не кожен віршований текст можна назвати справжньою поезією. На відміну від прози лірика по-особливому зображує світ героя: через думки і почуття. Навіть при наявності рими та ритму віршовану мову відрізняє більша емоційність.

Пригадай, що таке рима та доповни слова з вірша Й.В.Гете «Нічна пісня мандрівника» (слова запиши з малої літери).

- А Вершини – ...
- Б Бору – ...
- В Супокій – ...

7. У природі вовк – тварина, яка зазвичай живе в зграї. На чолі гурту – ватажок, що керує і спрямовує діяльність усіх членів. Люди із застереженням ставляться до вовків, проте захоплюються їх розумом та командною грою. Недаремно в таких видах спорту як американський футбол та хокей спортивні клуби обрали своїм логотипом саме зображення вовків. В оповіданні Е.Сетона-Томпсона «Лобо – володар Курумпо» мисливці змушені були спрямувати сили на винищення зграї Лобо через їхню жорстокість.

Обери із запропонованих саме ті хитрощі, на які вдавались мисливці (більше однієї відповіді).

- А Розставляли капкани у формі літери «Н».
- Б Розкладали отруєне м'ясо.
- В Запрошували професійного мисливця.
- Г Заганяли зграю в прірву за допомогою вогню.
- Д Призначали велику нагороду.
- Е Кріпили капкани до колоди.

8. Уяви, що тебе запросили на літературну вечірку, присвячену поезії. Серед запрошених – однолітки, що приїхали погостювати на Україну з Англії. Вони розповідали про життя та творчість відомого українського поета Т.Г.Шевченка.

Поміркуй, про кого з видатних англійських поетів ти б підготував інформацію.

- А Д.Кітс.
- Б Г.Гейне.
- В Й.В.Гете.

9. В історію української літератури Пилип Капельгородський увійшов як талановитий поет і прозаїк, публіцист, сатирик і гуморист. У цій скромній, тихій, трохи згорбленій людині сиділа могутня сила. Куди б не кидала доля, він, як тільки мав змогу порядкувати бодай на клаптику землі, перетворював його у квітучий сад та море квітів. На неплодному піску письменник вирощував восьмикілограмову капусту, тридцятикілограмові кавуни. Свою любов до природи поет втілював і у власних віршах.

Прочитай вірш П.Капельгородського та виконай завдання.

Весна.

Та це ж весна, бо тоне сніг, —
дивись: струмок з гори побіг.
Шумить вода, ламає все.

Весна іде, тепло несе.
 Шумить, гуде веселий гай
 і гомонить: вставай, вставай!
 Розтане сніг, зима мине,
 земля кругом цвісти почне.
 Дітей малих веселий рій
 посуне з хат на луг мерщій.
 Радіє все, співає все,
 весна іде, тепло несе.

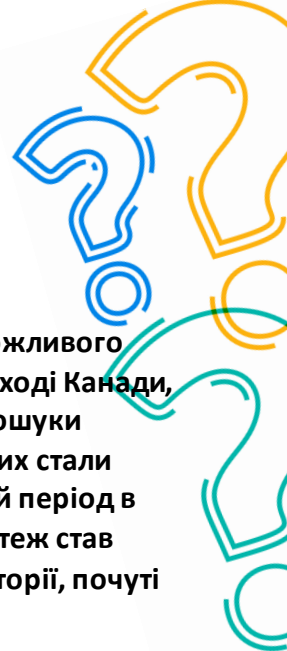
- Визнач виділені курсивом художні засоби виразності тексту, завдяки яким автору вдалося створити картину весняної пори.
 А Епітет.
 Б Порівняння.
 В Метафора.
- Згадай автора відомого тобі поетичного твору з розділу «Людина і природа», у якому весна є також центральним образом. Запиши тільки його прізвище.
- Декількома реченнями розкрий відмінність цих двох картин природи.

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	В	Б	Б	А	В	Печалі – далі, дім – ним.	А, Б, Г, Д, Е	Б	1. В 2. Гете.
Вар. 2	А	А	Б	Г	В	Вершини – лине, бору – скоро, супокій – нічний.	А, Б, В, Д, Е	А	1. В 2. Гейне

ВАРІАНТ 1

1. У лексичному словнику термін «клондайк» означає «місце або ситуація можливого збагачення». У прямому значенні – територія річки Клондайк на Північному Заході Канади, де 1896 року були відкриті родовища золота. Сотні тисяч людей кинулись на пошуки дорогоцінного металу, проте лише частина з них знайшли золото, і одиниці з них стали заможними. Більшість золотошукачів загинули від холоду, хвороб і голоду. Цей період в історії отримав назву «Золота лихоманка». Один із відомих тобі письменників теж став учасником пошуку скарбів, проте не золото стало найціннішим здобутком, а історії, почуті від простих людей з народу, лягли в основу майбутніх популярних творів.

Назви ім'я відомого письменника.

- А Марк Твен
- Б Джек Лондон
- В Джоан Роулінг

2. Останнім часом у художній літературі та кінематографі створюються твори, які продовжують сюжет відомого бестселера. Авторство таких доробків належить різним людям, проте в них зберігається система головних героїв, їх здібності та характери. Такі інновації отримали назву «Сиквел» (англ.sequel, «наслідок»). Сиквели американських письменників Елізабет Бортон, Гарріет Ламміс Сміт і Коліна Л. Ріса створені на відому повість про дівчинку-підлітка, яка навчила все містечко «гри в радість».

Назви твір та автора.

- А М.Твен «Пригоди Тома Соєра».
- Б Е.Портер «Полліанна».
- В Джоан Роулінг «Гаррі Поттер і філософський камінь».

3. «Б'ють не лежачого, а ледачого», – говорить народна мудрість. Ледачих у народі недолюбливали та часто карали. А от один з героїв розділу «Світ дитинства» вивів власний закон «... який керує вчинками людей, а саме: коли хлопчикові або дорослому забагнеться чогось, треба, щоб нелегко було цього досягти».

Хто автор цього закону?

- А Індіанець Джо.
- Б Гекльберрі Фінн.
- В Том Соєр.

4. Бородавка – це захворювання шкіри, викликаний певним видом вірусу. Їх лікуванням займаються лише спеціалісти-дерматологи. А в давнину наші предки використовували різноманітні народні методи. Саме такі способи видалення бородавок обговорюють герої Том Соєр та Гекльберрі Фінн.

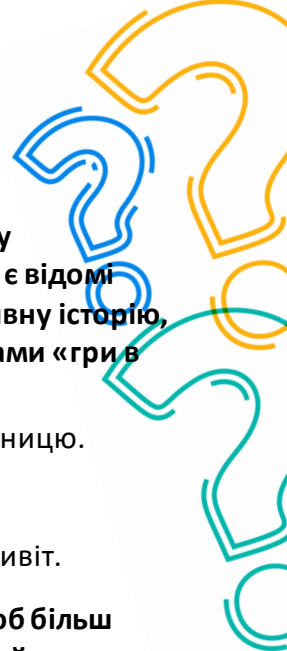
Який з перерахованих способів оберуть персонажі?

- А Гороховий стручок.
- Б Дохла кішка.
- В Гнила вода.

5. Том Соєр – бешкетник, хитрун та винахідник. Проте серед його вчинків є такий, що характеризує хлопчика як благородного та сміливого, риси якого варті наслідування.

- А Зізнання Беккі в коханні.
- Б Свідчення в суді.

В Похід уночі на кладовище.

6. Режисер художнього фільму «Полліанна» (2003) Сара Хардінг народилась у Великобританії 1981 року. Вона є ініціатором створення серіалів, героями яких є відомі детективи: місіс Марпл, Мегре, Еркюль Пуаро. Спробуй і ти розплутати детективну історію, де загубились початок і закінчення вислову, та знайди їх відповідність за умовами «гри в радість», яку так любила головна героїня повісті Елеонор Портер.

1	Тітонька Поллі не любить морозива.	А	Тітка піклується про племінницю.
2	Полліанні заборонили говорити про батька.	Б	Не звикла до гарних речей.
3	Картина впала й розбилася.	В	Бо від нього може боліти живіт.

7. Автори часто вдають до різновидів описів: природи, зовнішності героїв, щоб більш детально представити читачу самого героя та його оточення в деталях. Прочитай уважно уривки з творів М.Твена та Е.Портер.

Визнач співвідношення «цитата – вид опису»:

- «Худенька дівчинка в червоній картатій сукні, з волоссям, заплетеним у дві товсті коси. З-під солом'яного капелюшка виглядало гарне личко у ластовинні».
  - «Пишно цвіла біла акація і сповнювала повітря своїми пахощами. Кардіфська гора, що підносилася на околиці містечка, була вкрита рясною зеленню і здаля видавалася справжньою землею обітованою, де панували краса, мир і спокій».
  - «Тут стояло дбайливо застелене ліжечко, два стільці зі спинками, вмивальниця, комод без дзеркала і невеличкий столик. Ні штор на мансардних вікнах, ні картин на голих стінах. Сонце цілий день розжарювало кривлю, і в кімнатці через це було, як у грубці. Захисних сіток від комах на вікнах не було, тому вони не відчинялися».
- А Пейзаж.
Б Портрет.
В Інтер'єр.

8. «Без здоров'я нема щастя» – свідчить українське народне прислів'я. Здоровий спосіб життя – запорука успіху й довголіття. Це, насамперед, комплекс дій, який включає здорове харчування, фізичну активність та відмову від шкідливих звичок. Обов'язковою складовою є культура людини, її духовна гармонія. Головному герою повісті М.Твена «Пригоди Тома Соєра» Гекльберрі Фінну однолітки заздрають щодо його «свободи»: він не має контролю з боку дорослих, не ходить до школи, живе в діжці.

Виконай завдання

- Пригадай, які погані звички має Гек, та відповідно обери поради герою повісті щодо здорового способу життя. Поради Гекльберрі Фінну:
  - Дотримуватись режиму дня.
  - Щодня вмиватись.
  - Носити чисту білизну.
  - Не лаятись.
  - Не палити.
  - Харчуватись регулярно.
  - Ходити до школи.
- Напиши власне висловлення на тему: «Здоров'я за гроші не купиш» (до 5 речень).

ВАРІАНТ 2

1. Україна – морська держава, тому вона має систему відповідних термінів, які запозичені з різних мов та вживаються в судноплаванні. «Словник моря» наших предків за походженням переважно слов'янський, хоч уже в період становлення зазнав впливів грецької і скандинавських мов. Найбільше запозичень з голландської мови: гавань (haven), мачта (щогла) (mast), трюм (trum), шторм (storm), рейд (reede), шлюзи (sluis), камбуз (combuiss) – «корабельна кухня»), койка (кооі – «прикріплене до стіни ліжко на судні»). А от англійські матроси, вимірюючи глибину річки та пересвідчившись, що вона є достатньою для судна, вигукнули: «Марк-твен!». Саме такий псевдонім обрав собі відомий письменник, прослуживши чотири роки лоцманом на пароплаві.

Назви його справжнє ім'я.

- А Семюел Ленгхорн Клеменс.
- Б Джек Лондон
- В Джоан Роулінг

2. Сучасні шанувальники на честь популярних літературних героїв створюють онлайн-клуби, де мають змогу долучити всіх бажаючих та ознайомити їх з останніми новинами щодо виходу нової серії книги чи анонсувати прем'єру фільму за улюбленим сюжетом. Так сталося і з відомим тобі героєм серії книг Джоан Роулінг – Гаррі Поттером. Сотні тисяч фанатів об'єдналися для того, щоб зануритись у світ магії та пригод.

Пригадай, який клуб створено в Америці на честь відомого літературного персонажа Елеонор Портер?

- А Клуб Гаррі.
- Б Клуб Полліанни.
- В Клуб Джоан.

3. Останнім часом набуває популярності добра справа – влаштування в родину дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. З точки зору законодавства ця дія має назву «опіка». Опікуни дбають про здоров'я дітей, їх фізичний і психічний розвиток, несуть відповідальність за життя неповнолітніх. «Добра бажаєш – добро і роби», – свідчить українське народне прислів'я.

Продовжи твердження: «Героїню Е.Портер Поліанну, яка втратила батьків, тітка Поллі взяла під опіку...»

- А З любові до сестри.
- Б Назло іншим родичам.
- В З обов'язку.

4. Кліщі – членистоногі тварини, що відносяться до класу павукоподібних. Навесні в лісах і парках вони активізуються, їх укуси усім слід остерігатися під час відпочинку на природі, адже це загрожує людині серйозними хворобами. Герой М.Твена Гекльберрі Фінн не знав про таку небезпеку, тому залюбки обміняв кліща на...

- А Дохлу кішку.
- Б Вирваного зуба.
- В Коробочку від пістонів.

5. «Хто горя не бачив, той і щастя не знає», – твердить народна мудрість. Виявляється бути щасливим не так і просто. «Коли шукаєш привід для радощів, забуваєш про неприємне» – це правило одного з героїв розділу «Світ дитинства».

Хто автор цього висловлення?

- А Полліанна.
- Б Том Сойєр.
- В Ненсі.

6. Режисер художнього фільму «Полліанна» (2003) Сара Хардінг народилась у Великобританії 1981 року. Вона є ініціатором створення серіалів, героями яких є відомі детективи: місіс Марпл, Мегре, Еркюль Пуаро.

Спробуй і ти розплутати детективну історію, де розгубились початок і закінчення вислову, та знайти їх відповідність за умовами «гри в радість», яку так полюбляла головна героїня повісті Елеонор Портер.

1	У кімнаті немає люстра	А	Виявились непотрібними
2	Замість ляльки отримали милиці	Б	Не доведеться дивитись на ластовиння
3	У кімнаті відсутні картини	В	Гарний краєвид з вікна

7. Автори часто вдаються до різновидів описів: природи, зовнішності героїв, щоб більш детально представити читачу самого героя та його оточення в деталях.

Прочитай уважно уривки з творів М.Твена та Е.Портер. Визнач співвідношення «цитата – вид опису»:

- «У незворушному повітрі не було ані повіву; від мертвотної полудневої спеки змовк навіть пташиний щебет; природа поринула в заціпеніння, яке час від часу порушував лише далекий стукіт дятла, – але той звук тільки посилював відчуття всеосяжної німотності й цілковитої самоти».
- «Кімната була велика й похмура, з темними меблями й гобеленами, як у коридорі. Проте крізь західне вікно золотий промінь сонця ковзав по підлозі, тьмяно блискав на мосяжних ґратках каміна та нікелевій трубці телефону, що стояв на великому столі посеред кімнати».
- «Проходячи повз будинок, де мешкав Джеф Тетчер, Том побачив у садку незнайому дівчинку – чарівне голубооке створіння з двома довгими золотистими кісками, в білому платтячку та вишитих панталончиках».
А Пейзаж.
Б Портрет.
В Інтер'єр.

8. 23 червня 2018 року весь світ облетіла новина, що у тайській печері зникла ціла команда юних футболістів на чолі з тренером. Дев'ять днів тривали пошуки дітей. Раптові сильні дощі заблокували вихід з пастки. У результаті складної рятувальної операції, у якій брали участь дайвери з усього світу, у тому числі й українські, удалося звільнити «бранців» печери. Схожа історія трапилась і з головним героєм повісті М.Твена «Пригоди Тома Соїєра»: Том і Беккі заблукали в печері.

Виконай завдання.

- Пригадай, як поведився Том у печері, та обери правильні поради щодо поведінки в такій надзвичайній ситуації:
  - Не падати духом.
  - Знайти джерело питної води.
  - Економити їжу, що залишилась.
  - Сидіти тихо й чекати, допоки тебе не знайдуть.
  - За допомогою мотузки проводити пошук ймовірного виходу.
  - Подавати голосом сигнали про місцезнаходження.
  - Намагатись більше спати, щоб берегти сили.
- Напиши власне висловлення на тему: «Не знаєш броду – не лізть у воду» (до 5 речень).

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8
Вар. 1	Б	Б	В	Б	Б	1В, 2А, 3Б.	1Б, 2А, 3В.	1, 2, 3, 5, 6
Вар. 2	А	Б	В	Б	А	1Б, 2А, 3В.	1А, 2В, 3Б.	1, 2, 3, 5, 6

ВАРІАНТ 1

1. Едвард Гріг – норвезький композитор, музичний діяч, піаніст, диригент.

У 1893 році його обрали почесним доктором музики в Кембриджському університеті. А в 1989 році Гріг заснував фестиваль норвезької народної музики в Бергені, який проводиться і до сих пір. Його ім'я згадує відома поетеса Марина Цветаєва у вірші «Книжки в обкладинках червоних». Пригадай, хто з відомих композиторів, зазначених у цьому поетичному творі, у творчому доробку має дитячу оперу «Кіт у чоботях».

- А Ц.А. Кюї.
- Б Й.С.Бах.
- В П.І.Чайковський.

2. Цей музей знаходиться в місті Тампере (Фінляндія), його засновано 1987 року фінським архітектором Рейма Піетіля на честь відомих літературних героїв – хропуть, мумриків, мудриків, гемулів, мюмлів, чепуруль з капарулями та ін. Близько 40 тисяч відвідувачів на рік можуть спостерігати оригінальні ілюстрації письменниці до своїх книг, мультимедійні матеріали – усього близько 2000 експонатів. А на в ході зустрічає один із персонажів, одягнений у футболку з підписами відвідувачів.

Розглянь фото й назви автора цієї казкової історії.

- А Л.Керролл
- Б Брати Грімм (Якоб і Вільгельм)

В Туве Янсон.

3. Історія про фантастичні подорожі Л.Керролла «Аліса в Країні Див» була вигадана випадково, за проханням однієї дівчинки розповісти цікаву казку. Саме ця дівчинка й стала прототипом головної героїні книги.

Хто вона?

- А Дочка ректора коледжу.
- Б Сестра письменника.
- В Подруга дитинства.

4. Більшість авторів поетичних та прозових творів використовують псевдонім для своєї літературної діяльності. Так американський письменник Семюел Ленгхорн Клеменс став Марком Твенном (повість «Пригоди Тома Соєра»). Такою ж можливістю скористався й англійський письменник Льюїс Керролл.

Укажи його справжнє прізвище:

- А Янсон.
- Б Б.Сетон-Томпсон.
- В В.Доджсон.

5. Лакеями в давнину називали прислугу в домі господаря, які виконували дрібні доручення, зокрема приносили поштові повідомлення. У сучасному мовленні слово «лакей» уживається в значенні «підлабузник, посіпака». Продовжи твердження: «У повісті Л.Керролла «Аліса в Країні Див» лакей Карась приніс запрошення від Королеви...».

- А на бал для Чеширського Кота.

- Б на крокет для Герцогині.
- В на обід до Капелюшника.

6. «Гурту й ворог не страшний», – говорить українське народне прислів'я. Саме так учинили й герої оповідання «Капелюх чарівника». Вони, долаючи страх і напругу, вирішили за допомогою чар проекспериментувати над їхнім найзапеклішим ворогом – Мурашиним Левом. Із жахом вони спостерігали над перетвореннями, проте відступати було нікуди...

Визнач, які художні засоби виразності тексту використав автор, описуючи чари (установи відповідність).

1	Епітет	А	Панувала мертва тиша
2	Метафора	Б	Крихітний скуйовджений їжачок
3	Порівняння	В	Сторінки словника, як зів'яле листя

7. Установи відповідність «термін – визначення».

1	Основна думка художнього твору	А	Епітет
2	Один із засобів поетичного мовлення, художнє означення, що підкреслює характерну рису, визначальну якість предмета або явища	Б	Ідея
3	Невеликий прозовий твір, у якому зображено один епізод із життя героя	В	Повість.
		Г	Оповідання.

ВАРІАНТ 2

1. Роберт Шуман – видатний німецький композитор романтик, диригент, музичний критик та громадський діяч. Плануючи стати відомим віртуозним виконавцем, він винайшов спеціальний апарат, що дозволяв розвивати четвертий палець. Працюючи багато годин поспіль Роберт безнадійно пошкодив праву руку. Тоді весь свій видатний талант, енергію і темперамент Шуман спрямовує на музично-критичну діяльність. Його ім'я згадує відома поетеса Марина Цвєтаєва у вірші «Книжки в обкладинках червоних». Хто з відомих композиторів, зазначених у цьому поетичному творі, тримав у кармані глиняну жабу як талісман і щоразу перед концертом гладив їй спинку для того, щоб мати неймовірний успіх?

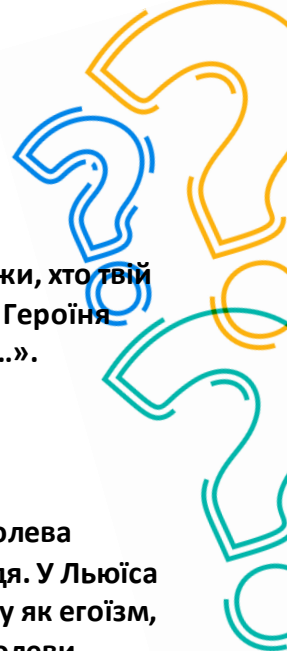
- А Едвард Гріг.
- Б Фредерік Шопен.
- В Й.С. Бах.

2. Парк «Країна Мумі-Тролів» розташований у Наанталі на Південному Заході Фінляндії недалеко від міста Турку. Саме тут діти з усього світу можуть зустрітися з героями популярних книг про Мумі-тролів – хропусями, мумриками, мудриками, гемулями, мюмлями, чепурулями з капарулями та ін. The British Independent Newspaper включила цю паркову зону в список 10 кращих дитячих тематичних парків світу 2005 року. Крім того, «Країна Мумі-Тролів» обрана Гільдією журналістів Фінляндії кращим туристичним об'єктом року.

Розглянь фото й укажи автора книги про Мумі-тролів.

- А Л.Керролл

- Б Туве Янсон.
- В Брати Грїмм (Якоб і Вільгельм)

3. Кажуть, щоб краще зрозуміти себе, треба подивитись на свого друга. «Скажи, хто твій друг, і я скажу, хто ти», – говорить народна мудрість. Продовжи твердження: «Героїня фантастичного твору «Аліса в Країна Див» найбільше боялася бути схожою на...».

- А Подругу Мейбл.
- Б Капелюшника.
- В Шаленого Зайця.

4. Образ королев у казках є завжди неоднозначним. Наприклад, Снігова королева Г.К.Андерсена – негативний персонаж, що не визнає любові, добра й милосердя. У Льюїса Керролла («Аліса в Країні Див») Королеві також притаманні такі риси характеру як егоїзм, безкомпромісність та жорстокість. Пригадай, якою була улюблена фраза Королеви.

- А «Віддати під суд».
- Б «Вигнати з королівства!».
- В Відтяти голову!».

5. «Всяке дитя матері миле», – говорить українське народне прислів'я. Саме завдяки материнській любові герой оповідання «Капелюх чарівника» Мумі-троль позбавився чар і став колишнім маленьким синочком.

Визнач, які художні засоби виразності тексту використав автор, описуючи зміни в зовнішності героя (установи відповідність).

1	Епітет	А	Очиська, мов тарілки
2	Метафора	Б	Пожмакані вуха
3	Порівняння	В	Клубок тіл, який верещав і горлав

6. Установи відповідність «термін – визначення».

1	Різке протиставлення героїв, ситуацій, характерів	А	Повість
2	Прозовий твір, більший за оповідання, у якому змальовано низку подій із життя головного героя	Б	Оповідання
3	Один із засобів поетичного мовлення, уживання слів у переносному значенні на підставі подібності ознак ображуваних предметів чи явищ	В	Метафора
		Г	Антитеза

7. Автор у своїй книзі про Мумі-тролів порушує багато актуальних питань сьогодення. За вигаданими персонажами та фантастичними подіями приховано реальний світ, де не треба боятися бути самим собою.

1. Укажи ті моральні цінності (життєві принципи), які стверджує автор у творі.
  - А Авторитет Тата в сім'ї важливий, проте не є законом для дітей.
  - Б Свобода й право дітей на свої інтереси та водночас їх відповідальність за все, що відбувається в родині.
  - В Надмірна любов Мама й турбота про всіх викликає повагу й шану.
  - Г Доброта й любов до маленьких і слабких приводить до руйнування їх самостійності.
2. Чи можна вважати родину Мумі-тролів щасливою? Поміркуй та напиши власне висловлення на тему: «У дружній родині і в холод тепло» (5-6 речень).

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7
Вар. 1	A	B	A	B	Б	1Б, 2А, 3В	1Б, 2А, 3Г
Вар. 2	A	Б	A	B	1Б, 2В, 3А	1Г, 2А, 3В.	Б

ВАРІАНТ 1

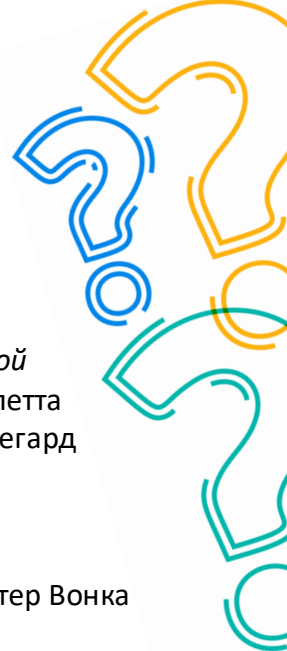
- 1. Укажіть країну, якій належить творча спадщина Туве Янсон.**
  - А Швеція
  - Б Фінляндія
  - В Іспанія
  - Г Англія
  - Д Швейцарія

- 2. Укажіть країну, в оповідках народів якої трапляються тролі.**
  - А Іспанія
  - Б Франція
  - В Німеччина
  - Г країни Скандинавії

- 3. Укажіть, що подарував Мумі-троль Мумі-татові.**
  - А чорну краватку
  - Б носову хустинку
  - В чорний капелюх
  - Г срібну каблучку
  - Д синій капелюх

- 4. Укажіть річ, яку дуже цінував Нюхмумрик.**
  - А годинник
  - Б краватка
  - В записничок
  - Г іграшка
  - Д губна гармошка

- 5. Укажіть забаву, яку виграли Хропусь і Нюхмумрик.**
  - А грати на хмаринках у гру «хто кого дожене»
  - Б стрибати з хмаринки на хмаринку
  - В штовхатися хмаринками
  - Г літати на хмаринках у гості
  - Д засмагати на хмаринці

- 6. Згадайте, на кого перетворився Мумі-троль під час гри у хованки.**
  - А на страшне чудовисько
  - Б на чудернацьке звірятко
  - В на старенького троля
  - Г на прудкононого зайчика
  - Д на грибок біля будинку

- 7. Укажіть, що допомогло Мумі-тролю набути звичайного вигляду.**
  - А його впізнала мама
  - Б він заспівав свою улюблену пісеньку
  - В проговорив заклинання
  - Г його впізнав тато
  - Д з'їв чарівну цукерку

-
8. **Продовжте твердження: «Коли Хропусі хвилюються, то вони...».**
А починають сердитися
Б міняють забарвлення
В починають плакати
Г ховаються у куток
Д утікають додому
9. **Укажіть, на кого перетворився Мурашиний Лев завдяки чарівному капелюхові.**
А на жабу
Б на kota
В на їжачка
Г на пташеня
Д на змію
10. **Згадайте, що колекціонує Гемуль.**
А цікаві історії
Б різнокольорові стрічки
В парасольки
Г рослини
Д олівці
11. **Відмітьте, кого чи що розшукує чарівник.**
А цікаву книжку
Б чарівну паличку, яку заховала його бабуса
В дорогу до палацу чарівниці
Г своїх друзів
Д Королівський Рубін
12. **Укажіть, кому присвятив Роальд Дал свій твір «Чарлі і шоколадна фабрика».**
А сину
Б доньці
В племінниці
Г сину свого товариша
Д своєму дідушеві
13. **Згадайте умови, за яких мрія Чарлі побувати на шоколадній фабриці стає реальністю.**
А Містер Вонка влаштовує щонедільні екскурсії на свою фабрику.
Б Містер Вонка відкриває свою фабрику для кількох щасливців.
В Містер Вонка запросив учнів школи на фабрику.
Г Батько Чарлі влаштувався на фабрику.
Д Чарлі потоваришував із робітниками фабрики.
14. **Укажіть, що стало перепусткою на шоколадну фабрику містера Вонкі (твір «Чарлі і шоколадна фабрика»).**
А плитка шоколаду, випущена на фабриці Вонкі
Б білет, куплений у касі
В золотий квиток
Г перепустка, підписана містером Вонкі
Д гарна успішність у школі
15. **Установіть хронологічну послідовність подій у творі «Чарлі і шоколадна фабрика».**
А Майка Тіві передають по телебаченню.

- Б Шоколадний палац в Індії.
- В День народження Чарлі.
- Г Омріяний квиток у руках Чарлі

16. Установіть відповідність між героєм та його характеристикою.

<i>Характеристика</i>		<i>Герой</i>	
1	Дев'ятирічний хлопець, «такий тілистий, ніби його надули велетенською помпою. З усього тіла витиналися тільки здоровезні обвислі складки жиру, а лице нагадувало потворну грудку тіста з маленькими смородинками очей, що зажерливо поглядали на світ»	А	Віолетта Борегард
2	«Не можу без неї жити. Жую цілісінькими днями, крім тих кількох хвилин, коли треба їсти»	Б	Містер Вонка
3	Донька заможних батьків, розбещена ними, звикла, що всі її забаганки виконуються	В	Верука Солт
4	«І що то був за дивовижний чоловік! На голові мав чорний циліндр. Одягнений був у фрак з розкішного темно-фіолетового оксамиту. Штани мав темно-зелені. Рукавички – перламутрово-сірі. А в руці мав елегантну тростинку з золотою бамбулькою»	Г	Дідунь Джо
		Д	Август Глуп

17. Установіть відповідність між героєм та його покаранням («Чарлі і шоколадна фабрика»).

<i>Покарання</i>		<i>Герой</i>	
1	Обличчя стало фіолетовим	А	Август Глуп
2	З голови до п'ят вкрилася сміттям	Б	Віолетта Борегард
3	Став худий, як соломинка	В	Майк Тіві
4	Став довгий, з метра три заввишки, і тонюсінький, мов дріт	Г	Верука Солт
		Д	Чарлі Бакет

18. Установіть відповідність між героєм та його характеристикою («Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу»).

<i>Характеристика</i>		<i>Герой</i>	
1	Шкільний приятель Пляшкера, який щовівторка навідує його. Його поява – одна із умов повернення Суботика	А	Суботик
2	Має незадоволений вигляд, весь час свариться, не любить гостей у своєму домі, тварини дратують	Б	Пан Амфібер
3	Робота не приносить йому задоволення, самотній, несміливий, сором'язливий	В	Пані Моркван
4	Життєрадісний, упевнений у собі, знаходить вихід із будь-якої ситуації, вірить, що уява та фантазія допомагають зробити життя яскравішим, цікавим	Г	Пляшкер
		Д	Вівторакус

ВАРІАНТ 2

1. Укажіть діяльність, до якої Туве Янсон ставилася як до розваги.

- А малювання
- Б музика

- В літературна діяльність
Г танці
Д співи
- 2. Укажіть рідну мову творів Туве Янсон.**
А шведська
Б фінська
В французька
Г італійська
- 3. Згадайте, у якості чого використовували подарунок Мумі-тата в родині.**
А кошика для фруктів
Б підставки для чайника
В кошика для сміття
Г сумки для книжок
Д кошика для газет
- 4. Укажіть, на що перетворилася ячна шкаралупа, пролежавши певний час у кошику.**
А на маленьких жовтеньких пташенят
Б на різнокольорову парасольку
В на білу стрічку
Г на червону квітку
Д на маленькі кругленькі хмаринки
- 5. Укажіть місце, де заховався Мумі-троль, граючись у хованки.**
А під канапою
Б на дереві
В у капелюсі
Г у шафі
Д на хмаринці
- 6. Відмітьте причину, через яку між Мумі-тролем і його друзями розпочалася бійка.**
А Вони образились на Мумі-троля.
Б Мумі-троль розкрив їхню таємницю.
В Друзі хотіли провчити задираку.
Г Друзі не впізнали Мумі-троля.
Д Мумі-троль брав їхні речі без дозволу.
- 7. Укажіть героя, на якому діти перевірили чарівні властивості капелюха.**
Мурашиний Лев
А Хропусь
Б Мумі-тато
В Гемуль
Г Чмих
- 8. Укажіть, хто чи що перетворився на воду завдяки чарівному капелюхові.**
А словник іншомовних слів
Б ячна шкаралупа
В Мумі-троль
Г годинник
Д пісок

-
9. **Згадайте, як повели себе друзі, побачивши чарівне перетворення Мурашиного Лева.**
А засумували
Б зраділи
В перелякались
Г поставились до перетворення байдуже
Д вирішили відсвяткувати
10. **Укажіть місце, де рятувались діти від спеки.**
А біля річки
Б у власному будинку
В у печері
Г у садку під парасолькою
Д біля моря у наметі
11. **Відмітьте, що колекціонує Чарівник.**
А золоті обручки
Б чарівні палички
В книги
Г рубіни
Д цікаві історії
12. **Укажіть країну, якій належить творча спадщина Роальда Дала.**
А Англія
Б США
В Німеччина
Г Франція
Д Канада
13. **Укажіть, коли Чарлі, герой твору «Чарлі і шоколадна фабрика», отримував шоколадну плитку.**
А на день народження
Б на Різдво
В на Новий рік
Г коли отримав гарну оцінку в школі
Д на вихідні
14. **Укажіть причину закриття містером Вонкою своєї шоколадної фабрики.**
А ніхто не хотів працювати на ній
Б через шпигунів
В люди перестали їсти шоколад
Г збанкрутував
Д переїхав жити в інше місто
15. **Установіть хронологічну послідовність подій у творі «Чарлі і шоколадна фабрика».**
А Десять центів і остання надія на квиток
Б Новина, яку приніс пан Бакет
В Два перші щасливчика
Г Подарунок на день народження Чарлі
16. **Установіть відповідність між героєм та його характеристикою.**
<i>Характеристика</i>	<i>Герой</i>

1	Дев'ятирічний хлопець, який нічим не цікавиться, крім фільмів про бандитів	А	Чарлі Бакет
2	«З його підборіддя стирчала акуратна чорна цапина борідка. А очі – він мав невимовно ясні. Здавалося, вони весь час іскряться й мерехтять. Власне кажучи, все його обличчя освітлював радісний сміх»	Б	Майк Тіві
3	Маленький чоловічок із довгим волоссям, із ніжно-рожевою шкірою, золотисто-каштановим волоссям, любить танці й музику, чудовий працівник	В	Дідунь Джо
4	Чемний, розумний, добрий хлопчик, ніколи не отримував бажаного, бо батьки не мали грошей	Г	Містер Вонка
		Д	Умпа - лумпа

17. Установіть відповідність між героєм та його слабкістю («Чарлі і шоколадна фабрика»).

	<i>Герой</i>		<i>Слабкість</i>
1	Август Глуп	А	Жуйка
2	Віолетта Бореґард	Б	Телевізор
3	Верука Солт	В	Розмови по телефону
4	Майк Тіві	Г	Виконання забаганок
		Д	Їжа

18. Установіть відповідність між героєм та його характеристикою («Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу»).

	<i>Характеристика</i>		<i>Герой</i>
1	Втрачає свою сварливість, проявляє гостинність, запрошує Вівторакуса на каву, може римувати	А	Вівторакус
2	Добросердечний, не тримає образи на товариша, турботливий, життєрадісний, запальний	Б	Пляшкер
3	Попри дитячу безпосередність і пустощі, він розсудливий, відповідальний, безкорисливий	В	Пані Моркван
4	Стає рішучим, упевненим у собі, здатним захистити свою гідність, змінює своє ставлення до оточуючих, учиться спілкуванню з ними	Г	Суботик
		Д	Пан Амфібер

 ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Вар. 1	Б	Г	В	Д	В	Б	А	Б	В	Г	Д	А	Б	В	1Б 2В 3Г 4А	1Д 2А 3В 4Б	1Б 2Г 3А 4В	1Д 2В 3Г 4А
Вар. 2	Б	А	В	Д	В	Г	А	Д	Б	В	Г	А	А	Б	1Б 2В 3Г 4А	1Б 2Г 3Д 4А	1Д 2А 3Г 4Б	1В 2А 3Г 4Б

Громадянська та історична освітня галузь

Завдання, які містяться в тестах, перевіряють здатність учнів до практичної діяльності та втілення набутих компетентностей (ключових і предметних) у повсякденному суспільному житті. Вони допомагають з'ясувати, наскільки учні:

- орієнтуються в історичному часі, соціально-історичному просторі;
- установлюють причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами та процесами;
- виявляють взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури;
- мислять системно й критично;
- працюють з різними джерелами інформації;
- розуміють множинність трактувань минулого й сучасного та зіставляють їх інтерпретації тощо.

Історія України

Відлік часу в історії. Де відбувається історія

ВАРІАНТ 1

1. Установи хронологічні пари – і дізнаєшся історичні поняття.

1	Рік	А	Відлік часу від особливо важливої події
2	Літочислення	Б	Список днів року з поділом на тижні й місяці
3	Календар	В	Період у житті тривалістю в 365 днів

2. Розв'яжи хронологічну задачу «Ми за мир!»

На Любецькому з'їзді князів 1097 року вперше в історії Київської Русі було ухвалено припинити міжусобні війни.

А Меморандум про виконання положень Протоколу Мінських угод щодо Мирного плану п'ятого Президента України Петра Порошенка (7 червня 2014 — 20 травня 2019рр.) та ініціатив Президента Росії Володимира Путіна був підписаний учасниками контактної групи в Мінську у 2014 році. У цьому документі обумовлено питання про припинення вогню, зупинку військ на поточній лінії зіткнення, установлення 30-кілометрової зони безпеки, відведення важкого озброєння.

Визнач, скільки років розділяє ці події (відповідь упиши лише числом).

3. Твій однокласник написав статтю на історичну тематику в шкільну газету. Але текст було пошкоджено. Відтвори його, заповнивши пропуски за №№ 1, 2, 3.

_____ 1 – це наука про минуле людства. У перекладі з грецької це слово означає «розповідь про минуле». Першим істориком вважають давньогрецького вченого _____ 2. Найвідомішим істориком України був _____ 3, автор багатотомної «Історії України – Русі».

4. Упорядкуй шкалу часу, поставивши історико-культурні епохи у відповідності до хронологічних меж.

- А. Від 1 млн. років до 9-8 ст. до н.е.
- Б. Від 9-8-ст. до н.е. до 5 ст. н.е.
- В. Від 5 до 15 ст.
- Г. Від кінця 15 ст. і 21 ст.

5. Уяви себе працівником художньої галереї: тобі потрібно підготувати виставку портретів видатних діячів історії України. Але постачальники все переплутали. Упорядкуй портрети та розташуй їх у хронологічній послідовності.

6. Володимир Великий охрестив Київську Русь у 988 році. До якої культурної епохи належить ця подія?

7. Перед тобою – числовий лабіринт. Розглянь його й виконай наступні завдання.

988	1240	1914	313
1054	2020	1648	200
2014	15	1833	2000

1. Віднайди дати, які належать до одного століття (у відповідь запиши лише число).
2. Установи відповідність між століттями й датами.

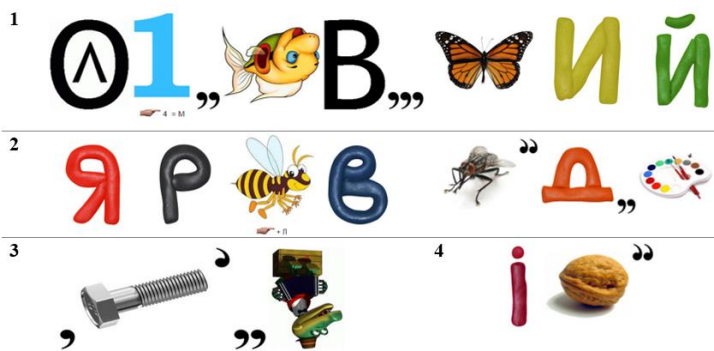
1	200 р.	А	10 ст.
2	313 р.	Б	4 ст.
3	988 р.	В	2 ст.

8. Виконай завдання, використовуючи карту «Київська держава за перших князів».

1. В українській літературі є один із видів усної народної творчості. В історії – це умовні позначки на карті, за допомогою яких її можна прочитати. Що це за слово?
2. Відгадай за допомогою ребусів імена київських князів.

3. Назви східнослов'янські племена, які проживали на території Київської держави. Згадай перших київських князів. Чим вони славилися?

ВАРІАНТ 2

1. Установи хронологічні пари – і дізнаєшся історичні поняття.

1	Дата	А	Великий проміжок часу в історії людства, що певними спільними ознаками відрізняється від інших періодів
2	Історична епоха	Б	Наука про вимірювання історичного часу
3	Хронологія	В	Календарний час події

2. Розв'яжи хронологічну задачу «У пошуках минулого».

У 1971 році археолог Борис Мозолевський під час розкопок кургану Товста Могила на Дніпропетровщині знайшов скіфську прикрасу –пектораль.

А у 2019 році в Іллінській церкві, що в Суботіві на Чигиринщині, розпочалися археологічні дослідження пустот, які зафіксував геосканер. Історики, археологи, дослідники та науковці згуртувалися навколо вивчення питання ймовірного поховання Богдана Хмельницького.

Підрахуйте, скільки років розділяє ці події

3. Твій однокласник написав статтю на історичну тематику в шкільну газету. Але текст було пошкоджено. Відтвори його, заповнивши пропуски за №№ 1, 2, 3, 4.

Досліджуючи минуле, історики дають відповідь на запитання, коли сталася та чи інша подія. Визначити точний час певної події допомагає _____ 1 – наука, що вивчає способи обчислення часу. Історики для зручності поділяють історичний час на великі відтинки – _____ 2 . В Україні, як і в більшості сучасних країн, користуються літочисленням від _____ 3 , життя якого поклало початок одній з найбільших світових релігій. Орієнтуватися в просторі історикам допомагають _____ 4 .

4. Упорядкуй шкалу часу, поставивши періоди історії України у відповідності до хронологічних меж.

- А 9 – 13 ст.
- Б 13 – 14 ст.
- В 16 – 18 ст.
- Г 19 – 20 ст.

5. Уяви себе працівником художньої галереї: тобі потрібно підготувати виставку портретів видатних діячів історії України. Але постачальники все переплутали. Упорядкуй портрети та розташуй їх у хронологічній послідовності.

6. Володимир Великий охрестив Київську Русь у 988 році. До якої культурної епохи належить ця подія?

7. Перед тобою – числовий лабіринт. Розглянь його й виконай наступні завдання:

177	988	1648	1318
24	1492	2000	515
2019	500	1805	1700

1. Віднайди дати, які належать до одного століття (у відповідь запиши лише число).

2. Установи відповідність між століттями й датами.

1	500	A	2 ст.
2	177	Б	6 ст.
3	515	В	5 ст.

8. Виконай завдання, використовуючи карту «Галицько – Волинська держава. Монгольська навала».

1. В українській літературі є один із видів усної народної творчості. В історії – це умовні позначки на карті, за допомогою яких її можна прочитати. Що це за слово?

2. Відгадай за допомогою ребусів слова, які належать до теми «Монгольська навала».

3. Що робив Данило Галицький для перемоги над монголо – татарами? Які міста збудував Данило?

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8
Вар. 1	1В 2А 3Б	917 років.	1.Історія, 2.Геродот, 3.Грушевський.	А-2 Б-4 В-1 Г-3	2 – 3 – 1	1	1) 2014, 2020. 2) 1-В, 2-Б, 3-А. (988 р. – 10 ст., 313 р. – 4 ст., 200 р. – 2 ст.)	1. Легенда. 2. Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Олег, Ігор. 3. На території Київської держави проживали такі східнослов'янські племена: поляни, деревляни, дреговичі, сіверяни, кривичі та інші. Першими князями Київської держави були Олег, Ігор, Святослав. Вони здійснювали походи на Візантійську імперію. А князь Святослав здійснив також походи на Волзьку Болгарію та Хозарський каганат.
Вар. 2	1В 2А 3Б	48 років.	1.Хронологія, 2.Епохи або Періоди, 3.Народження Ісуса Христа, 4.Історичні карти.	А – 2 Б – 4 В – 1 Г – 3	3 – 1 – 2	1	1) 1648, 1700р. 2) 1 – В, 2 – А, 3 – Б (500р. – 5 ст, 177р. – 2 ст., 515р. – 6 ст.)	1. Легенда. 2. Золота Орда, Баскак, Батий, Монголи. 3. Данило Галицький отримав ярлик на княжіння від хана Батия. Він будував фортеці, замки, оборонні укріплення; зміцнював військо. За його правління були збудовані міста Галич та Львів.

Джерела до вивчення історії

ВАРІАНТ 1

1. Знайди пару – і дізнаєшся, як називалося давнє письмо у різних народів.

1	Піктографічне письмо	А	Один знак передає один звук.
2	Ієрогліфи	Б	Знаки-малюнки
3	Абеткова писемність	В	Знаки письма, що позначають окремі звуки чи навіть цілі слова

2. Уяви, що ти історик. Тебе запросили до музею, щоб ти допоміг згрупувати історичні знахідки за видами. Обери серед них речові пам'ятки.

3. Тобі доручили виступити перед учнями 2 класу з цікавою розповіддю. Ти вирішив скласти тези до виступу. У твоєму виступі зустрічаються такі слова: речові джерела, розкоп, лабораторії, експонати, музеї. Роботу яких дослідників характеризують дані слова?

4. Уяви, що ти потрапив на екскурсію до краєзнавчого музею. Тебе зацікавив даний історичний експонат.

1. Яка його назва?
2. Минулому якого народу належить це історичне джерело?

5. За наведеними картинками, фото й описом упізнай українського вченого.

«Восени 1897 року археолог-любитель _____, поблизу села Трипілья знайшов культурні артефакти, які ми тепер добре знаємо під назвою «Трипільська культура» (у відповідь запиши тільки прізвище).

6. До якого різновиду історичних джерел належать дані пам'ятки?

1. Знаряддя праці, залишки речей, прикраси.
2. Історичні пісні та думи, міфи, легенди, загадки.

7. Вітри історії переплутали літери у важливих словах.

1. Упорядкуй літери в словах.
2. Визнач, яке слово зайве.

1 сокетнап

2 зейум

3 лонгіхороя

4 харголео

8. Уяви, що ти здійснив подорож і відвідав ряд музеїв. У твоїй інтернет- історії зібралася колекція фото. З'єднай їх з картками-видами історичних джерел.

1

2

3

4

5

6

9. Найціннішим надбанням усної народної творчості козацької доби були історичні пісні та думи. Прочитай уривок такої історичної пісні та виконай завдання.

Цар турецький к ньому присилає,
Байду к собі підмовляє:
"Ой ти, Байдо та славнесенький,
Будь мені лицар та вірнесенький,
Візьми в мене царівночку,
Будеш паном на всю Країночку!"
"Твоя, царю, віра проклятая,
Твоя царівночка поганая!"
Ой крикнув цар на свої гайдуки:
"Візьміть Байду добре в руки,
Візьміть Байду, ізв'яжіте,
На гак ребром зачепіте!"
Ой висить Байда та й не день, не два,
Не одну нічку та й не годиночку;
Ой висить Байда та й гадає,
Та на свого цюру споглядає...

1. Під яким ім'ям ще відомий Байда? (у відповідь запиши тільки прізвище).
2. Ким він був?
3. З якими ворогами він вів боротьбу?

4. Що називають «мудрістю народу»?
5. До якого виду історичних джерел належать історичні пісні та думи?

ВАРІАНТ 2

1. Знайди пару – і дізнаєшся, якими були матеріали для письма в різних народів.

1	Стародавній Єгипет	А	Береста або пергамент
2	Предки – українці	Б	Папір
3	Стародавній Китай	В	Папірус

2. Уяви, що ти історик. Тебе запросили до музею, щоб ти допоміг згрупувати історичні знахідки за видами. Обери серед них писемні пам'ятки.

3. Тобі доручили виступити перед однокласниками з цікавою розповіддю. Ти вирішив скласти тези до виступу. У твоєму виступі зустрічаються такі слова: писемні джерела, архіви, діафільми, Центральний державний історичний архів України. Роботу яких дослідників характеризують дані слова?

4. Уяви, що ти потрапив на екскурсію до краєзнавчого музею. Тебе зацікавив даний історичний експонат.

1. До якого різновиду історичних джерел належить даний експонат?
2. Минулому якого народу належить це історичне джерело?

5. За наведеними картинками, фото й описом упізнай українського вченого.

«Видатний археолог і поет _____, якому 50 років тому судилося зробити сенсаційне відкриття – явити світові дивовижну скіфську пектораль, відразу ж названу знахідкою віку» (у відповідь запиши тільки прізвище).

6. До якого різновиду історичних джерел належать дані пам'ятки?

1. Мемуари, книги, алфавіт, берестяні грамоти.
2. Монети, зброя, одяг, знаряддя праці.
7. Вітри історії переплутали літери у важливих словах.
  1. Упорядкуй літери в словах.
  2. Визнач, яке слово зайве.

1 гієфілор

2 іхвар

3 тлісятот

4 мауреим

8. Уяви, що ти здійснив подорож і відвідав ряд музеїв. У твоїй інтернет-історії зібралася колекція фото. З'єднай їх з картками-видами історичних джерел.

1

2

3

4

5

6

9. Найціннішим надбанням усної народної творчості козацької доби були історичні пісні та думи. Прочитай уривок думи та виконай завдання.

Ой полем киліємським,
 То шляхом битим гординським,
 Ой там гуляв козак Голота,
 Не боїться ні огня, ні меча, ні третього болота...
 То козак Голота добре козацький звичай знає,—
 Ой на татарина скрива поглядає,
 Каже: "Татарине, татарине!
 Навіщо ж ти важиш:
 Чи на мою ясененькую зброю,
 Чи на мого коня вороного,
 Чи на мене, козака молодого?"
 "Я,— каже,— важу на твою ясененькую зброю,
 А ще лучче на твого коня вороного,
 А ще лучче на тебе, козака молодого.
 Я тебе хочу живцем у руки взяти,
 В город Килію за продати,
 Перед великими панами-башами вихваляти
 І много червоних не лічачи набрати,
 Дорогії сукна не мірячи пощитати".
 То козак Голота добре звичай козацький знає.
 Ой на татарина скрива поглядає.

"Ой, – каже, – татарине, ой сідий же ти, бородатий!
 Либонь же ти на розум небагатий:
 Ще ти козака у руки не взяв,
 А вже за його й гроші пощитав.
 А ще ж ти між козаками не бував,
 Козацької каші не їдав
 І козацьких звичаїв не знаєш".

1. Хто є головним героєм цієї думи? (у відповідь запиши тільки прізвище).
2. З якими ворогами він вів боротьбу?
3. Що називають «мудрістю народу»?
4. До якого виду історичних джерел належать думи?

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	1 Б 2 В 3 А	1 3 5	археологи	1) пектораль 2) скіфи	Хвойка	1) речові 2) усні	1) 1 – експонат, 2 – музей, 3 – хронологія, 4 – археолог 2) 3	А – 2, 3, 4 Б – 1, 5, 6	1) Вишневецький 2) гетьман 3) турки 4) фольклор 5) усні.
Вар. 2	1 В 2 А 3 Б	1 3 5	архівісти	1) речові 2) трипільці	Мозолевський	1) писемні 2) речові	1) 1 – ієрогліф, 2 – архів, 3 – століття, 4 – мемуари 2) 3	1) 2,3 2) 1, 5, 6	1) Голота 2) татари 3) фольклор 4) усні

Історія України в пам'ятках

ВАРІАНТ 1

1. Подивись уважно на ілюстрації та з'ясуй, на яких із них зображені пам'ятки історії, а на яких – пам'ятники.

2. Установи пари – і дізнаєшся історичні поняття.

1	Пам'ятки історії	А	Погруддя
2	Тріумфальні арки	Б	Визначні місця, пов'язані з важливими історичними подіями, з життям і діяльністю відомих осіб, культурою та побутом народів
3	Бюст	В	Створені на честь переможних воєнних походів

3. Якій історичній події України присвячені фотографії?

4. У 2014 році Україна приєдналася до європейської традиції вшанування 8 та 9 травня як днів пам'яті й примирення.

1. Що є символом пам'яті й примирення?
2. Порахуй, скільки років минуло від закінчення Другої світової війни до цієї події

5. З'ясуй, про кого йде мова в наведеному ланцюжку слів.

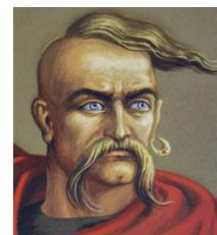
1. Князь _____, Дорогочин, монголи, корона.
2. Знайди його портрет.

А

Б

В

6. Обери прислів'я, приказки та вислови, у яких відтворені особливості козацького життя.

- А. Козак не боїться ні тучі, ні грому.
- Б. Лучче смерть на полі, ніж життя в неволі.
- В. Брехні бережіться, і п'янства, блуду, бо в цьому душа помирає і тіло.
- Г. Коли старанно пошукаєш у книгах мудрості, то матимеш велику користь для душі.
- Д. А що козакові треба: степу, хліба й неба!
- Е. Хто хоче горя зажити, нехай іде в солдати служити.
- Є. Дома лев, а на війні тхір.
- Ж. Три пани, два отамани, а один підданий.

7.

Чомусь селом блукають діти,
 Чомусь так схожі на граків...
 Куди їм голод свій подіти,
 Як жити далі без батьків?
 Ніхто їм вже не допоможе
 Хоча б на мить забути жах -
 Той голод, що гризе, і смокче,
 І перетворює на прах...
 (Наталка Купрієнко-Тривайло «Чомусь...»)

1. Якій історичній події України присвячений вірш та зображений пам'ятник?
2. Розв'яжи хронологічну задачу «Пам'ятаємо».
 У серпні 1932 року під приводом того, що розкуркулені селяни та "інші антисоціальні елементи" розкрадають вантажі з товарних поїздів та колгоспне і кооперативне майно, Сталін запропонував новий репресивний закон про охорону державного майна, так званий «Закон про 5 колосків».
 Підрахуй, скільки років минуло від сьогодні до цієї події
3. Уяви, що ти екскурсивод краєзнавчого музею. Що б ти розповів слухачам під час своєї екскурсії про ці події?

8. **Вибери серед запропонованих подій ті, які належать до періоду правління князя Ярослава.**

А Створив першу збірку законів "Руська правда"	Б Християнство стало офіційною релігією Русі	В Воював з монголами
Г Запровадив "шлюбну дипломатію"		Д Збудував Софійський собор

Як Ярослава називали в народі?
 Який пам'ятник архітектури, збудований за часів Ярослава Мудрого, до сьогодні є окрасою Києва?

9. **До тебе в гості завітав твій друг зі Словаччини. Йому цікаво довідатися про твою країну.** Запропонуй своєму гостю екскурсію до _____ (упізнай місто за фото).

Чому присвячена зображена архітектурна пам'ятка?
 Укажи назву війни, під час якої відбувалася ця подія
 Чи належить запропоноване нижче фото до згаданої події?

- А Так
- Б Ні

ВАРІАНТ 2

1. Подивись уважно на ілюстрації і з'ясуй, на яких із них зображені пам'ятки історії, а на яких – пам'ятники.

А

Б

В

Г

2. Установи пари – і дізнаєшся історичні поняття.

1	Пам'ятник	А	Постать у повний зріст
2	Статуя	Б	Величний пам'ятник, присвячений людям, які загинули на фронтах Другої світової війни
3	Обеліск	В	Споруда для вшанування пам'яті про людей та події

3. Якій історичній події України присвячені фотографії?

4. 22 січня 2019 року Україна святкувала 100-річчя проголошення Акту злуки УНР і ЗУНР в єдину незалежну державу.

1. Під якою назвою згадується ця подія сьогодні?
2. Порахуй, у якому році було проголошено Акт злуки.

5. З'ясуй, про кого йде мова в наведеному ланцюжку слів.

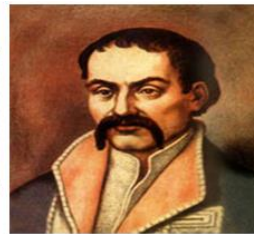
1. Князь _____, Золоті ворота, Софійський собор, «Руська Правда».
2. Знайди його портрет.

А

Б

В

6. Обери прислів'я, приказки та вислови, у яких відтворені особливості козацького життя.

- А. Добро діючи, не надійтеся ні на що добре.
- Б. Хоч і спина гола, аби своя воля.
- В. Мертвий сорому не має.
- Г. Солдата не шинель, а кров гріє.
- Д. Щирий козак ззаду не нападає.
- Е. У козака життя коротке, а слава вічна.
- Є. Січ – мати, а Великий Луг – батько.
- Ж. Хоробрість після бою нічого не варта.

7.

Зворушує мелодія скорботи.
В уяві 33-ій постає.
Незримий відчуваю дотик
Трагедії, що всі думки снує.
Щаслива, бо не бачила я лиха,
Не бачила, як просто на очах
Від голоду вмирає тихо – тихо
Дитя мале у мами на руках.
(Н. Погребняк «Пам'ять серця»)

1. Якій історичній події України присвячені вірш та зображена монета?

2. Розв'яжи хронологічну задачу «Пам'ятаємо».

2006 року Верховна Рада офіційно визнала подію 1932-33 років геноцидом українського народу. Публічне заперечення її вважається протиправним, але покарання за такі дії не передбачене.

Підрахуй, скільки років розділяє ці події (за основу візьми 1932 рік)

3. Уяви, що ти екскурсивод краєзнавчого музею. Що б ти розповів слухачам під час своєї екскурсії про ці події?

8. Вибери серед запропонованих подій ті, які належать до періоду Богдана Хмельницького.

А Збудував
Десятинну церкву

Б Очолив
Національно -
визвольну війну
українського народу

В Заснував місто
Львів

Г Михайло
Микешин спорудив
йому пам'ятник

Д Його родовим
маєтком було село
Суботів на
Чигиринщині

Яку посаду він обіймав у козацькому війську?

Яке місто було резиденцією Богдана Хмельницького в період Гетьманщини?

9. **До тебе в гості завітав твій друг з Польщі. Йому цікаво довідатися про твою країну.**
Запропонуй своєму гостю екскурсію до _____ (упізнай місто за фото).

Назви зображену архітектурну пам'ятку.

За часів якого князя вона була збудована?

Чи належить запропонована нижче архітектурна пам'ятка до згаданого періоду?

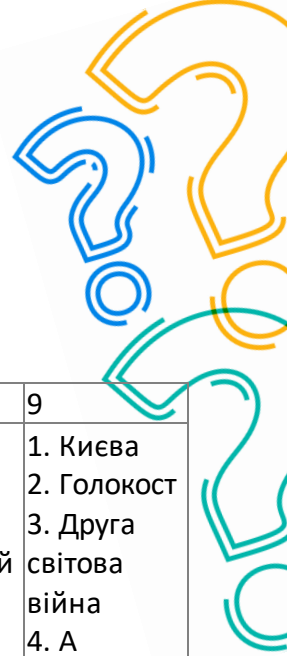

А Так

Б Ні

ВІДПОВІДІ

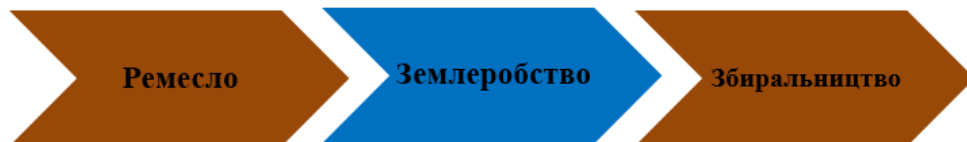
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	1 – А, Г. 2 – Б, В.	1 Б 2В 3А	Друга світова війна	1. червоний мак 2. 69 років	Данило Галицький Б	А Б Д Ж	1. Голодомор 2. 89	1. А, Г, Д 2. Мудрий 3. Софійський собор (Свята Софія)	1. Києва 2. Голокост 3. Друга світова війна 4. А
Вар. 2	1– Б, В. 2– А, Г.	1В 2А 3Б	Українська революція	1. День Соборності 2. 1919	Ярослав Мудрий А	Б Д Е Є	1. Голодомор 2. 74	1.Б, Г, Д 2. Гетьман 3. Чигирин	1. Київ 2. Софійський собор (Свята Софія) 3. Ярослав Мудрий 4. Б

ВАРІАНТ 1

1. Розв'яжи хронологічну задачу.

У 1574 р. Іван Федоров надрукував у Львові перші книги «Апостол» і «Буквар». Скільки років минуло від цієї події?

2. Перевір правильність заповнення шкали часу. Виправ помилки.

3. Прочитай текст. Заповни пропуски за №№ 1, 2.

Українські вчені здійснили низку наукових відкриттів. Так, _____ 1 першим сконструював пристрій для рентгену, за допомогою якого можна було визначити ушкодження кісток. Ілля Мечников описав клітинний імунітет і фагоцитоз, за що отримав _____ 2 премію.

4. У відповідні історичні особи та їх праці.

1	Михайло Грушевський	А	«Літопис .....»
2	Самійло Величко	Б	«Повість минулих літ»
3	Нестор Літописець	В	«Історія України – Руси»

Кого з них називають «козацьким» літописцем?

5. Уяви, що тобі трапилися пошкоджені давні рукописи, де вцілили тільки окремі слова. Вислови припущення, про що йшлося в тексті.

Петро Могила, об'єднання лаврської та братської шкіл, 1632 р.

6. Упізнай найважливіші відкриття людства.

Відгадай загадку про винаходи людства. Що стоїть лише тоді, коли біжить, а як стане – падає. Обери два найважливіших, на твою думку, відкриття людства серед поданих зображень. Свою відповідь обгрунтуй.

7. До вас потрапили розповіді людей, які в різні часи заселяли українські землі.

1. Вам необхідно встановити місцезнаходження подій.

«...Мене завжди приваблювали пам'ятки далекого минулого, і тому я присвятив своє життя археології. Одне з найбільших відкриттів мені пощастило зробити 1893 року під час розкопок понад Дніпром на Київщині».

2. Кому належать ці слова?

8. Упізнай відому історичну особу часів Київської Русі.

Мудрий, відомий
Навчає, розповідає, увіковічує
Написав "Повість минулих літ"
Київський літописець

9. 2018 рік став важливим роком для українців: було створено єдину помісну церкву в Україні (нову Православну Автокефальну Церкву).

Володимир Великий

Ярослав Мудрий

1. Згадай, хто із зображених історичних діячів та в якому році запровадив християнство на Русі як державну релігію.
2. Дай назву поняттю. Світова релігія, особливістю якої є віра в Ісуса Христа, як втілення й прояв Бога.
3. Чому запровадження християнства сприяло зміцненню держави.

ВАРІАНТ 2

1. Розв'яжи хронологічну задачу.

Університет Святого Володимира в Києві було відкрито в 1834 році, а Чернівецький університет – у 1875 році. Скільки років пройшло між цими подіями.

2. Перевір правильність заповнення шкали часу. Виправ помилки.

3. Прочитай текст. Заповни пропуски за №№ 1, 2.

Особливу роль в освіті відігравали _____ 1 школи. Діти там вивчали «_____ 2 вільних наук», а також слов'янську, грецьку мови.

4. Увідповідни сучасні особи та їх досягнення.

1	Оксана Баюл	А	Перший космонавт незалежної України
2	Леонід Каденюк	Б	Герой Небесної Сотні
3	Сергій Нігоян	В	Олімпійський чемпіон

Хто з цих осіб пов'язаний з подіями Революції Гідності?

5. Уяви, що тобі трапилися пошкоджені давні рукописи, де вцілили тільки окремі слова.
Вислови припущення, про що йшлося в тексті.

1805 р., Харків, Василь Каразін

6. Упізнай найважливіші відкриття людства

Відгадай загадку про винаходи людства. Він відшукає шлях будь-де. Уміщається в кишені. А за собою нас веде.

Обери два найважливіших, на твою думку, відкриття людства серед поданих зображень. Свою відповідь обгрунтуй.

7. До вас потрапили розповіді людей, які в різні часи заселяли українські землі.

1. Вам необхідно встановити місцезнаходження подій (назву кургану).

«...У цьому величому кургані ми, скіфські воїни, поховали свого царя. Місце його поховання ми спорудили в пониззі Борисфена, на правому березі ріки. Царя в його останню подорож ми спорядили в найкращий одяг і поклали йому на груди ознаку царської влади – золоту пектораль, на якій були зображені сюжети з життя й побуту нашого народу».

2. Хто присвятив своє життя вивченню пам'яток скіфів?

8. Упізнай відому історичну особу – князя Київської Русі.

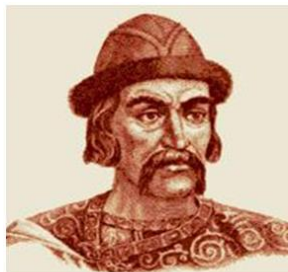
Хоробрий, відчайдушний

Князює, підкорює, управляє

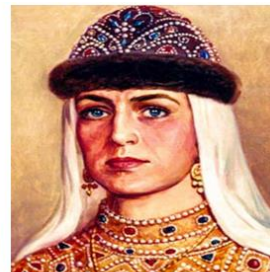
"Запорожець на престолі" (М. Грушевський)

9. 2018 рік став важливим роком для українців: було створено єдину помісну церкву в Україні (нову Православну Автокефальну Церкву).

Ярослав Мудрий

Княгиня Ольга

1. Згадай, хто із зображених історичних діячів був першою людиною, яка прийняла християнство на Русі.

2. Дай назву визначеному поняттю. Один із напрямів єдинобожжя. Поряд з ісламом та буддизмом входить до числа трьох світових релігій.

3. Чому літописець вважав княгиню Ольгу «передвісником християнської землі»?

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	447	312	1. Пулюй 2. Нобелівська	1) А 3 Б 1 В 2 2) Б	Киево – Могилянський колегіум	1) 1 – телефон, 2 – комп'ютер, 3 – прядка, 4 – компас 2) Велосипед 3) Компас.	1. Трипілля 2. Хвойка	Нестор	1. Володимир Великий 2. Християнство
Вар. 2	41	321	1. братські 2. сім	1) А 3 Б 1 В 2 2) В	Харківський університет	1) 1 – трамвай, 2 – компас, 3 – автомобіль, 4 – колесо 2) компас 3) Колесо.	1. Товста Могила 2. Мозолевський	Святослав	1. Ольга 2. Християнство

У контексті провадження Нової української школи актуальним є розвиток логічного й творчого мислення учнів. Тому авторами розроблено такі завдання з математики, які сприяють формуванню математичної компетентності та інших ключових компетентностей для успішної діяльності здобувачів освіти, а також зростанню творчого потенціалу учнів та розвитку їх математичних здібностей.

Математика

Натуральні числа. Додавання і віднімання натуральних чисел

ВАРІАНТ 1

1. Вибери номер швидкого потягу:

1.	Дніпро-Київ	№79	22.25-06.59
2.	Дніпро-Київ	№104	23.56-07.18

2. Укажи числа, які є в тексті задачі: у Чорному морі за останнє століття кількість дельфінів зменшилася з 1 млн до 90 тис. На скільки дельфінів стало менше в Чорному морі?

- А 100000000
- Б 1000000
- В 910000
- Г 90000
- Д 9000

3. Всесвітньо відома різдвяна мелодія українського композитора Миколи Леонтовича «Щедрик» прозвучала в 9 закордонних художніх фільмах і 5 телесеріалах. А також її використали в 7 рекламних роликах. У скільки разів частіше вона звучала у фільмах, ніж у рекламі?

- А У 2 рази.
- Б У 3 рази.
- В У 5 разів.
- Г У 7 разів.

4. Петро Калнишевський, кошовий отаман, пробув у неволі 25 років, і за наказом царя Олександра I у 1801 році його помилували. Помер Петро Калнишевський у 1803 році на 113 році життя.

У якому році він народився? У якому році його заарештували?

	Відповідь
Народився	
Заарештували	

5. У «Малому Кобзарі» для дітей Тараса Шевченка 64 сторінки. Якщо рахувати з початку книги, то поезія «Мені тринадцятий минало...» є вісімнадцятою, а якщо з кінця – чотирнадцятою. Скільки поезій містить збірник?

- А 32
- Б 31
- В 30

6. Іван Франко – відомий український поет та письменник, автор збірки казок «Коли ще звірі говорили». Щоб дізнатись, скільки років було малому Івану Франку, коли він пішов до школи й через скільки днів навчився читати, розв'яжи наступні приклади, вибравши зручний спосіб:

Приклад	Відповідь
1. $(684 + 319 + 316) - 1313 = \dots$	
2. $(284 + 835 + 716) - 1825 = \dots$	

7. У пошуках Кая Ворон привів Герду в палац до принца й принцеси, проте Кая там не було. Дівчинка розповіла їм свою історію і попросила в них карету, щоб вирушити далі на пошуки Кая. Принц і принцеса погодилися, але за умови, що Герда визначить вагу карети в кілограмах. Допоможи Герді отримати карету. Для цього потрібно спростити вираз і обчислити його значення.

Відповідь	
x	

$$19x - 12x + 33x - 2304 : 12, \text{ якщо } x = 82.$$

8. Розв'язавши рівняння, ти дізнаєшся, скільки років свого життя видатний поет Т.Г.Шевченко був кріпаком.

$$(61 - x) + 14 = 51$$

Відповідь	
x	

9. Батьки вирішили зробити сюрприз мені на день народження і подарунок поклали до сейфу. Щоб його відкрити необхідно було знати пароль, який отримаю, виконавши наступні завдання:

Завдання 1.

Обрахувати кошти, які витрачає наша родина щомісяця на стільниковий зв'язок: тато – 180 грн, мама – 150 грн, я – 75 грн.

Чек збережи!

Чек №1	
Сума	

Завдання 2.

Яку суму коштів витратимо на «Солодкий стіл», якщо печиво коштує – 76 грн, цукерки – 152 грн, чай – 42 грн, кава – 70 грн, торт – 283 грн? Чек збережи!

Чек №2	
Сума	

Завдання 3.

Порахувати витрати на катання на льодовій гірці, якщо прокат санчат – 150 грн за годину, а ми плануємо пробути там 2 години.

Чек збережи!

Чек №3	
Сума	

Завдання 4.

Тепер потрібно вписати загальну суму з кожного чека. Отримані суми необхідно розмістити у порядку зростання. Це і є пароль до сейфа.

ВАРІАНТ №2

1. Вибери час початку приготування страви, якщо необхідно встигнути до 11:15

Різати овочі	15 хв
Маринувати м'ясо	2 год
Смажити шашлик	40 хв

- А. 8.25
- Б. 8.20

2. Запиши цифрами числа, які є в тексті задачі: площа Чорного моря 422 тис. км², а площа Азовського моря 39 тис. км². На скільки км² площа Чорного моря більша від площі Азовського моря?

- А 39000
- Б 4220000
- В 390000
- Г 422000
- Д 383000

3. У вірші відомого українського поета Тараса Григоровича Шевченка «Садок вишневий коло хати» 1 строфа складається з 5 рядків. Скільки рядків у всьому вірші, якщо в ньому 3 такі строфи?

- А 13
- Б 14
- В 15
- Г 16

4. Андрусівське перемир'я відбулося в 1667 році. Через 20 років після Андрусівського перемир'я гетьманом Лівобережної України обрали Івана Мазепу. На цій посаді він перебував 22 роки. У якому році обрали Івана Мазепу гетьманом? У якому році він залишив посаду?

	Відповідь
Обрали	
Залишив	

5. У «Малому Кобзарі» для дітей Тараса Шевченка 64 сторінки. Якщо рахувати з початку книги, то поезія «Мені тринадцятий минало...» є вісімнадцятою, а якщо з кінця – то чотирнадцятою. Скільки цифр знадобилося для нумерування всіх сторінок «Малого Кобзаря»?

- А 118
- Б 119
- В 120
- Г 121

6. Петро Калнишевський, кошовий отаман, перебував у неволі 25 років, а за наказом царя Олександра I у 1801 році його помилували. Помер Петро Калнишевський у 1803 році на 113 році життя. У якому році народився отаман? У якому році його заарештували?

	Відповідь
--	-----------

Народився	
Заарештували	

7. 2 квітня в м. Оденсі на острові Фюн народився Ганс Крістіан Андерсен, який є автором казок «Гидке Каченя», «Снігова Королева» та ін. Спрости вираз, обчисли його значення, і ти дізнаєшся, у якому році народився знаменитий казкар.

Відповідь	
x	

$$17x+11x-8x-1725 : 23, \text{ якщо } x = 94$$

8. Розв'язавши рівняння, ти дізнаєшся, скільки років свого життя видатний поет Т.Г.Шевченко був на засланні.

Відповідь	
x	

$$24 + (y + 47) = 81$$

9. Марійка захотіла пограти в ігри на комп'ютері, але він не ввімкнувся. Висвітився напис: «Введи пароль». Марійка заметушилася й побачила записку від мами: «Якщо ти читаєш цю записку, значить, не можеш увімкнути комп'ютер. Я можу тобі допомогти. Але для цього ти маєш виконати мої завдання.

Допоможи Марійці віднайти пароль, розв'язавши задачі:

Завдання 1.

Піди до аптеки, що знаходиться біля нашого будинку, й купи бабусі ліки: пігулки «Корвалмент» за 75 грн, сироп проти кашлю, який на 15 грн 90 к дорожчий за пігулки, краплі для носа, що на 5 грн 80 к дешевші від вартості сиропу проти кашлю. Чек збережи!

Чек №1	
Сума	

Завдання 2.

Піди до магазину й купи 2 пакети молока по 20 грн 50 к, батон нарізний за 15 грн, масло «Селянське» за 42 грн 75 к, пакет сметани за 25 грн 75 к, 300 г твердого сиру по 18 грн 50 к за 100 г. Чек збережи!

Чек №2	
Сума	

Завдання 3.

Здай речі в хімчистку. Вартість послуг така:

1. Куртка пухова – 370 грн; 2. Сукня вечірня – 545 грн; 3. Костюм чоловічий – 307 грн. Чек збережи!

Чек №3	
Сума	

Завдання 4.

Випиши загальну суму з кожного чека, розмісти ці суми в порядку зростання. Вітаю! Це пароль розблокування комп'ютера.

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	Б	Б, В, Г	А	1690 р.; 1776 р.	Б	6, 10	3088 кг	24 роки	300405623
Вар. 2	Б	А, Г, Д	В	1687 р.; 1709 р.	Б	1690, 1776	1805	10 років	1802511222

Множення і ділення натуральних чисел

ВАРІАНТ 1

1. Яку властивість множення зображено на малюнку?

$$\left(\text{chef} \cdot \text{bowl 1} \right) \cdot \text{bowl 2} = \text{chef} \cdot \left(\text{bowl 1} \cdot \text{bowl 2} \right)$$

- А Сполучна
Б Роподільна
2. Назар і Марк – друзі з дитинства, й обидва люблять відпочивати взимку в Буковелі, який славиться гірськолижним курортом. Цього року за проживання одній особі доведеться заплатити 4600 грн за 5 днів.

Скільки коштувало проживання для кожного з хлопців, якщо вони відпочивали тиждень?

- А 5520
Б 5550
В 5800
Г 6440
Д 6540
3. У супермаркеті «Фора» триває рекламна акція: заплативши за дві шоколадки, покупець отримує три шоколадки (тобто одну шоколадку в подарунок). Вартість однієї плитки шоколаду – 30 грн. Яку найбільшу кількість шоколадок можна отримати на 100 грн?
- А 3
Б 4
В 5
Г 6

4. Заробітна плата мами 6000 грн на місяць, а татова – 7800 грн. Сім'я складається з 5 осіб. Скільки грошей в середньому припадає в місяць на кожного члена сім'ї?

	Відповідь
На кожного	

Відомо, що прожитковий мінімум в Україні у 2021 році становить 2481 грн. Чи достатньо грошей для проживання цієї родини?

- А Так
Б Ні
5. Тетянка купила місячний проїзний квиток на автобус. За місяць вона зробила 45 поїздок. Скільки гривень вона заощадила, якщо проїзний квиток коштує 175 грн, а разова поїздка – 5 гривень?

- A 30
- Б 40
- В 50
- Г 60

6. Щоб перемогти ворога, козаки підготували по 34 ядра для 9 гармат та по 42 ядра для 8 гармат. Після битви біля 7 гармат залишилось по 6 ядер, а біля 10 – по 7. Скільки ядер було витрачено під час битви?

- A 330
- Б 450
- В 530
- Г 65

7. Дитина 7-11 років повинна за добу обов'язково вживати продукти тваринного походження. Визнач, яку кількість молока, м'яса та сиру протягом доби дитина повинна вживати, якщо сиру вона вживає в 5 разів менше, ніж м'яса, а м'яса – у 3 рази менше, ніж молока. Добова норма продуктів тваринного походження становить 420 г.

	Відповідь
Молоко	
М'ясо	
Сир	

8. Людині потрібно 960 л кисню на добу, стільки ж його виділяє 5 дорослих дерев. Скільки дорослих дерев має рости в селі, якщо мешкають у ньому 874 особи? Скільки кисню виділяють за добу всі ці дерева?

	Відповідь
Дерев	
Кисню	

9. В одній родині пошкоджено водопровідний кран. За 1 с з нього капає дві краплі води, а за 12 хв набігає повна склянка.

1. Скільки води втрачається за добу?
  2. А за місяць, у якому 30 днів?
- (вважай, що місткість 5 склянок води становить 1 л).

	Відповідь
За добу	
За місяць	

ВАРІАНТ 2

1. Яку властивість множення зображено на малюнку?

$$\begin{aligned}
 & \text{Chef} \cdot (\text{Bowl1} + \text{Bowl2}) = \\
 & = \text{Chef} \cdot \text{Bowl1} + \text{Chef} \cdot \text{Bowl2}
 \end{aligned}$$

- А Сполучна
- Б Роподільна

2. Марійка зібралась до магазину. Дівчинка взяла список, який приготувала мама, і 120 грн. Вибравши продукти, дівчинка вирішила ще купити шоколадку за 28 грн. Список: хліб – 1 шт. (12 грн); булки – 3 шт. (9 грн); молоко – 1 л (18 грн); масло – 1 п. (31 грн); гречана крупа – 1 кг (24 грн).

Яку суму дівчинка повинна доплатити з кишенькових грошей, щоб розрахуватися в магазині?

- А 10
- Б 12
- В 16
- Г 20
- Д 24

3. Іринка відправила sms-привітання з 8 Березня своїм 26 подругам. Перед відправкою повідомлень у Ірини на рахунку було 50 грн. Скільки грошей залишилося на рахунку дівчинки, якщо вартість одного sms-повідомлення 1 грн 20 коп?

- А 16 грн 80 коп.
- Б 18 грн 80 коп.
- В 19 грн 80 коп.
- Г 20 грн 80 коп.

4. У місті Черкаси двокімнатну квартиру винаймають дві сім'ї. Одна з них складається з 4 осіб, а інша – з 3. Як ці сім'ї повинні розподілити абонентну плату за воду, яка складає 840 грн на місяць, якщо вони в однаковій мірі користуються водою?

	Відповідь
Перша	
Друга	

5. Вартість піврічної передплати на журнал складає 450 грн, а вартість одного номера журналу в роздріб – 21 грн. За півроку Ганна купила 25 номерів журналу. На скільки гривень менше вона б витратила, якби передплатила журнал на пошті?

- А 60
- Б 65
- В 70
- Г 75

6. Із Донецька до Києва А.Солов'яненко, всесвітньо відомий український співак, вирушив потягом, який був у дорозі 13 годин і рухався зі швидкістю 58 км/год. Із Києва до Мілана

він летів літаком 3 години зі швидкістю 575 км/год. Яка відстань між оперними театрами Донецька та Мілану?

- А 2479
- Б 2483
- В 2579
- Г 2584

7. Ліси – це зелені легені нашої планети, що наповнюють атмосферу киснем. Чотири дорослих дерева за добу віддають в атмосферу стільки кисню, що його вистачає для дихання однієї людини. Тривалість життя сосни в три рази більша за тривалість акації і на 100 років більша за тривалість життя берези. Скільки років живе кожне дерево, якщо разом вони живуть 950 років?

	Відповідь
Сосна	
Акація	
Береза	

8. Лісосмуга з 400 молодих тополь на листках за літо затримує 340 кг пилу, а така ж лісосмуга в'язу – у 6 разів більше. Скільки пилу затримує лісосмуга в'язів із 400 дерев? Скільки пилу затримує одне дерево?

	Відповідь
400 дерев	
1 дерево	

9. Щотижня кожна родина викидає не менше двох відер сміття.

2. Скільки сміття в кілограмах назбирає родина за рік, якщо в році 52 тижні, а у відрі 10 кг?
3. Скільки сміття викинуть жителі, якщо там проживає близько 3700 сімей?

	Відповідь
1 родина	
3700 сімей	

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	А	Г	Б	2760, А. Так	В	В	20 г, 100 г, 300 г.	4370 дерев, 839040 л кисню.	24 л, 720 л
Вар. 2	Б	Г	Б	480 грн, 360 грн	Г	А	150 років, 450 років, 350 років.	2040 кг, 850 г.	1040 кг, 3848000 кг

ВАРІАНТ 1

1. Годинник показує 9 годину. Котра година буде на годиннику, якщо хвилинна стрілка повернеться на 180 градусів? На який кут при цьому повернеться годинна стрілка?
  - А 9 годин 30 хвилин; повернеться на кут у 15°
  - Б 9 годин 20 хвилин; повернеться на кут у 25°
2. Скільки потрібно метрів дроту, щоб підприємець зміг виготовити каркас теплиці у формі прямокутного паралелепіпеда з розмірами 5 м X 6 м X 8 м (витрати на з'єднання не враховувати)?
  - А 56 м
  - Б 66 м
  - В 76 м
  - Г 86 м
  - Д 96 м
3. Якщо кожен із 4 мільйонів школярів посадить і виростить по 2 дерева, то яка площа України прикраситься садами? На одне дерево потрібна ділянка довжиною 6 м і шириною 8 м.
  - А 384000м^2
  - Б 3840000м^2
  - В 38400000м^2
  - Г 384000000м^2
4. Батько отримав у спадок земельну ділянку квадратної форми площею 4 ари й вирішив обгородити її парканом, попередньо встановивши стовпчики через кожні 2 метри. Визнач, скільки стовпчиків треба придбати батькові? ($1\text{а} = 100\text{ м}^2$)
  - А 32
  - Б 40
  - В 42
  - Г 50
5. Обчисли, скільки потрібно картоплі, щоб посадити її на шкільній ділянці, довжина якої 30 м, ширина 20 м, якщо на 1а в середньому йде 40 кг картоплі. ($1\text{а} = 100\text{ м}^2$)
  - А 140 кг
  - Б 200 кг
  - В 240 кг
  - Г 300 кг
6. Згідно із санітарними нормами України, у класній кімнаті на одного учня має припадати 6 м^3 повітря. Клас має розміри 6 м X 8 м X 5 м. З'ясуй, чи можуть у цьому приміщенні знаходитись 40 учнів, не порушуючи санітарних норм.
  - А Ні
  - Б Так
7. Обчисли, скільки кубічних метрів повітря очистять за добу від автомобільних вихлопних газів 25 каштанів, посаджених уздовж дороги, якщо одне дерево очищає зону довжиною 10 м, шириною 12 м, висотою 10 м.
  - А 300 м^3

- Б 3000 м³
- В 30000 м³
- Г 300000 м³

8. 2 січня 1649 року гетьман Війська Запорозького Богдан Хмельницький після переможного для нього року під церковні передзвони й гарматні постріли в'їхав до Києва через Золоті ворота. Картину «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва 1649 року» художник Микола Івасюк творив два десятиліття, закінчив у 1912 році.

Завдання: знайди площу в дм² картини-«велетня» М. І. Івасюка «В'їзд Богдана Хмельницького до Києва», якщо ширина цього полотна 400 см, а довжина на 178 см більша, ніж ширина.

- А 2312 дм²
- Б 2412 дм²
- В 2512 дм²
- Г 2612 дм²

9. На уроці трудового навчання дівчата одержали завдання пошити трикутну косинку, розміри якої 50 см X 50 см X 75 см. Марійка виконала завдання точно. У Даринки кожна сторона косинки вийшла на 1 см коротшою, а в Оксанки – на 5 см довшою. Дівчата вирішили оздобити свої косинки мереживом.

Скільки сантиметрів мережива потрібно купити кожній дівчинці, щоб обшити свою косинку (припусками на зшивання знехтувати)?

	Відповідь
Марійка	
Даринка	
Оксанка	

ВАРІАНТ 2

1. Годинник показує 10 годину. Який час буде показувати годинник, якщо хвилинна стрілка повернеться на 180 градусів? На який кут при цьому повернеться годинна стрілка?

- А 11 годин 00 хвилин; повернеться на кут у 15⁰
- Б 10 годин 30 хвилин; повернеться на кут у 15⁰

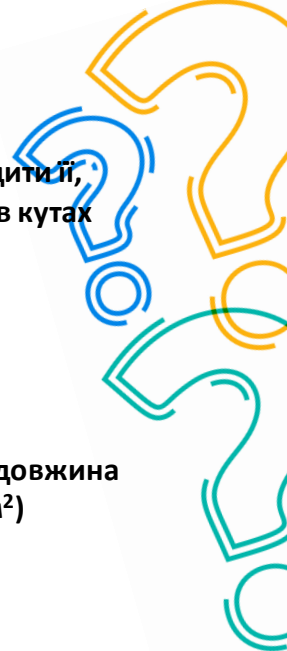
2. Скільки треба метрів дроту, щоб підприємець зміг виготовити каркас теплиці у формі прямокутного паралелепіпеда з розмірами 4 м X 5 м X 7 м (витрати на з'єднання не враховувати)?

- А 46 м
- Б 54 м
- В 56 м
- Г 64 м
- Д 74 м

3. Довжина підлоги у ванній кімнаті 5 м, ширина – 4 м. Скільки потрібно прямокутних плиток зі сторонами 20 см і 25 см, щоб вистелити ними всю підлогу?

- А 300
- Б 350
- В 400
- Г 450

-
4. Батько отримав у спадок земельну ділянку квадратної форми. Щоб огородити її, потрібно вздовж кожної сторони встановити по 8 стовпів, причому по одному в кутах ділянки. Скільки всього знадобиться стовпів?
- А 28
Б 30
В 36
Г 38
5. Обчисліть, скільки потрібно картоплі, щоб посадити її на шкільній ділянці, довжина якої 40 м, ширина 10 м, якщо на 1а в середньому йде 40 кг картоплі. (1а = 100 м²)
- А 120 кг
Б 140 кг
В 160 кг
Г 180 кг
6. Згідно із санітарними нормами України, у класній кімнаті на одного учня має припадати 6 м³ повітря. Клас має розміри 5 м X 10 м X 4 м. Чи можуть у цьому приміщенні знаходитись 40 учнів, не порушуючи санітарних норм?
- А Ні
Б Так
7. За день серце людини перекачує 10000 л крові. За скільки днів насос такої потужності зміг би наповнити басейн довжиною 20 м, шириною 10 м, глибиною 2 м? (1 м³ = 1000 л)?
- А 30
Б 40
В 50
Г 60
8. Наші далекі предки опанували культурне землеробство, виплавку та обробку металів, унікальне гончарне ремесло, будівництво житла в складній кліматичній зоні. Мова йде про трипільську культуру, яка існувала в IV-III тис. до н.е. Трипільці вирощували більше 10 злакових культур. Допоможи трипільцям в обрахунку.
- Чи вистачить 5 т гороху, щоб засіяти ним поле, що має форму прямокутника зі сторонами 500 м і 400 м, якщо на 1 га землі треба висіяти 260 кг гороху?
- А Так
Б Ні
9. На уроці трудового навчання дівчата отримали завдання пошити трикутну косинку, розміри якої 50 см X 50 см X 75 см. Марійка виконала завдання точно. У Даринки кожна сторона косинки вийшла на 2 см коротшою, а в Оксанки – на 4 см довшою. Дівчата вирішили оздобити свої косинки мереживом.
- Скільки сантиметрів мережива потрібно купити кожній дівчинці, щоб обшити свою косинку (припусками на зшивання знехтувати)?

	Відповідь
Марійка	
Даринка	
Оксанка	

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	А	В	Г	Б	В	Б	В	А	Марійці – 175 м, Даринці – 172 м, Оксані – 190 м
Вар. 2	Б	Г	В	А	В	А	Б	Б	Марійці – 175 м, Даринці – 169 м, Оксані – 187 м

ВАРІАНТ 1

1. Щоб приготувати вінегрет, потрібно взяти 4 морквини, 5 картоплин, 1 цибулину, 2 столові буряки, 3 огірки. Визначте в дробах місткість кожного з інгредієнтів салату, узявши за одиницю ємність миски.

А $\frac{4}{15}; \frac{5}{15}; \frac{1}{15}; \frac{2}{15}; \frac{3}{15}$.

Б $\frac{4}{15}; \frac{6}{15}; \frac{1}{15}; \frac{2}{15}; \frac{3}{15}$.

2. Ялина живе в лісі до 400 років, а в міських умовах – лише $\frac{2}{5}$ цього часу. Скільки років може прожити ялина в місті?

А 140 років

Б 145 років

В 150 років

Г 155 років

Д 160 років

3. На одному човні вміщувалося 70 козаків, що становило $\frac{7}{6}$ від усієї кількості козаків, які працювали над спорядженням корабля. Скільки козаків споряджували чайку?

А 46

Б 54

В 60

Г 64

4. На день народження Оленці подарували два однакових смартфони за ціною 6400 грн кожен. Один з них відпродали подрузі Оленки за $\frac{4}{5}$ ціни. Яку суму грошей зекономила сім'я подружки?

А 1260 грн.

Б 1280 грн.

В 1290 грн.

Г 1300 грн.

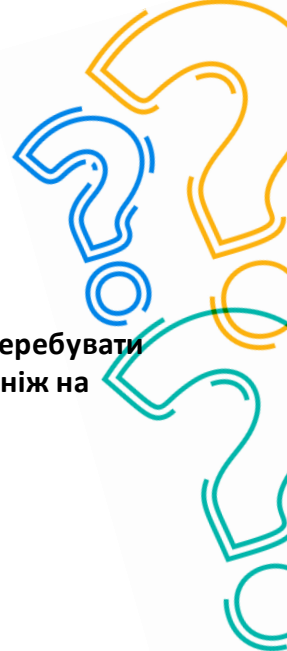
5. Білий ведмідь важить 800 кг. Маса бурого ведмедя становить $\frac{3}{8}$, панди $\frac{1}{5}$, а найменшого малайського «ведмедя-собаки» $\frac{2}{25}$ маси білого ведмедя. Скільки важить кожний із ведмедів?

	Відповідь
Бурий	
Панда	
«Ведмідь-собака»	

6. Для вирощування кімнатної пальми приготували суміш із $3\frac{3}{10}$ кг дернової землі, $2\frac{2}{10}$ кг листяної землі і $1\frac{8}{10}$ кг піску. Визнач масу одержаної суміші.

А $7\frac{1}{10}$ кг

Б $7\frac{2}{10}$ кг

- В $7\frac{3}{10}$ кг
Г $7\frac{4}{10}$ кг

7. Середньостатистичний учень повинен витратити $\frac{1}{3}$ доби на сон, у школі перебувати $\frac{1}{4}$ доби. На виконання домашньої роботи в нього йде у два рази менше часу, ніж на перебування в школі. Скільки в учня залишається вільного часу?

- А годин
Б годин
В годин
Г годин

8. За добу організм людини виділяє $\frac{6}{10}$ л шлункового соку, слини – на $\frac{2}{10}$ л більше, ніж шлункового соку, жовчі – на $\frac{1}{10}$ л більше, ніж слини, кишкового соку – на $\frac{2}{10}$ л більше, ніж жовчі. Скільки літрів кишкового соку за добу виділяє організм людини?

- А $1\frac{1}{10}$ л
Б $1\frac{2}{10}$ л
В $1\frac{3}{10}$ л
Г $1\frac{4}{10}$ л

9. Проти турецької армії та 60000 кримської орди, яка становила $\frac{2}{5}$ від війська турецького, виступили 40000 козаків, об'єднаних з польською армією, яка складалася із $\frac{3}{4}$ від кількості козаків.

- Скільки було ворожого війська?
- У скільки разів українсько-польське військо було менше за вороже?

	Відповідь
1.	
2.	

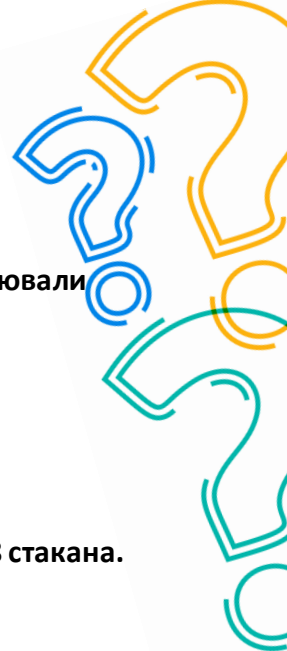
ВАРІАНТ 2

1. Щоб приготувати вінегрет потрібно взяти 5 морквини, 6 картоплин, 2 цибулини, 3 столові буряки, 4 огірки. Визначте в дробах місткість кожного з інгредієнтів салату, узявши за одиницю ємність миски.

- А $\frac{5}{20}$; $\frac{6}{20}$; $\frac{1}{20}$; $\frac{3}{20}$; $\frac{4}{20}$
Б $\frac{5}{20}$; $\frac{6}{20}$; $\frac{2}{20}$; $\frac{3}{20}$; $\frac{4}{20}$

2. У нашому містечку на початок зими налічувалося близько 6500 синичок. Узимку від голоду й холоду гине $\frac{9}{10}$ усіх синичок. Яка кількість птахів виживає?

- А 620 синичок
Б 630 синичок
В 640 синичок

- Г 650 синичок
- Д 660 синичок

3. Гетьман Сагайдачний мав у своєму війську 17500 козаків, $\frac{2}{500}$ з яких утворювали екіпаж одного корабля-чайки. Скільки козаків було на чайці?

- А 70 козаків
- Б 75 козаків
- В 80 козаків
- Г 85 козаків

4. Склянка гранатового соку в кафе коштує 48 грн. Тобі налили приблизно $\frac{5}{8}$ стакану. Скільки тобі потрібно заплатити?

- А 26 грн.
- Б 30 грн.
- В 38 грн.
- Г 46 грн.

5. У морські походи козаки ходили навесні, влітку та восени. Навесні в похід ходило $\frac{3}{7}$ усіх козаків, улітку $-\frac{3}{5}$ усіх козаків, а восени $-\frac{4}{5}$ козаків, які ходили у похід навесні. Скільки козаків ходило у морський похід навесні, скільки влітку, скільки восени, якщо всього було 17500 козаків?

	Відповідь
Навесні	
Улітку	
Восени	

6. Із 423 кг заготовленої картоплі родина витратила протягом грудня $81\frac{4}{9}$ кг, протягом січня $-89\frac{5}{9}$ кг, а протягом лютого $-78\frac{5}{9}$ кг. Скільки кілограмів картоплі залишилося?

- А $173\frac{2}{9}$ кг
- Б $173\frac{3}{9}$ кг
- В $173\frac{4}{9}$ кг
- Г $173\frac{5}{9}$ кг

7. У понеділок Олеся витратила на ранкову гімнастику $\frac{1}{4}$ години, у вівторок – на 7 хвилин більше, а в середу $-\frac{2}{6}$ години. Скільки хвилин витратила на ранкову гімнастику Олеся у вівторок і середу разом?

- А 42 хв
- Б 43 хв
- В 44 хв
- Г 46 хв

8. У корови маса нирок $1\frac{3}{10}$ кг, що на $\frac{2}{10}$ кг менша маси селезінки, маса серця на $1\frac{8}{10}$ кг більша від маси селезінки. Чому дорівнює маса легенів корови, якщо їх маса на $2\frac{2}{10}$ кг більша від маси серця?

- А $5\frac{1}{10}$ кг
- Б $5\frac{2}{10}$ кг
- В $5\frac{3}{10}$ кг
- Г $5\frac{5}{10}$ кг

9. В Україні щорічно утворюється більше 35 000 000 тон твердих відходів. Із них: $\frac{2}{5}$ частини складає папір, $\frac{1}{20}$ – текстиль, $\frac{2}{50}$ – металобрухт, $\frac{3}{100}$ – деревина, а решта – харчові відходи.

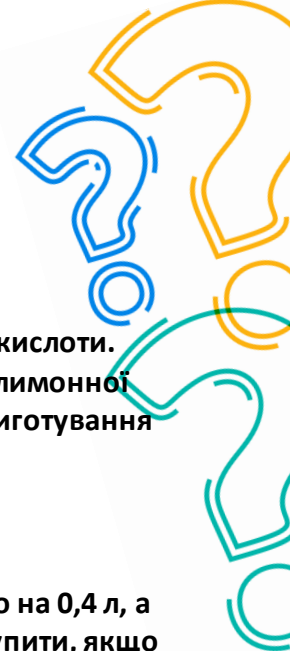
1. Скільки тон відходів деревини в Україні утворюється щорічно?
2. Скільки тон харчових відходів в Україні утворюється щорічно?

	Відповідь
1.	
2.	

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	А	Д	В	Б	300 кг, 160 кг, 64 кг.	В	Г	А	1. 210000 2. У 3 рази менше.
Вар. 2	Б	Г	А	Б	7500, 10500, 6000.	В	А	Г	1. 1050000 т. – деревина. 2. 16800000 т. – харчові відходи.

ВАРІАНТ 1

1. Для приготування маринованих огірків на 1 л води потрібно 12г лимонної кислоти. Господиня готує дві трилітрові банки маринаду. У магазині продаються пачки лимонної кислоти по 10г. Яке найменше число пачок достатньо купити господині для приготування маринаду?

- А 6 пачок.
- Б 8 пачок.

2. Катя вирішила приготувати для своїх 7 подруг желе. 1 пакетик розраховано на 0,4 л, а склянки для желе по 0,25л. Скільки пакетиків желе 3 різних видів необхідно купити, якщо Катя бажає пригостити кожному подругу і себе також кожним видом желе?

- А 12 пакетиків
- Б 13 пакетиків
- В 14 пакетиків
- Г 15 пакетиків
- Д 16 пакетиків

3. Протягом 2018 року у Прилуцькому районі самовільно було знищено лісових насаджень на суму 288,81 тис. грн. А в 2011 році протягом січня було знищено насаджень на суму 23,2 тис. грн. Який загальний збиток від вирубки зелених насаджень?

- А 310,01 тис. грн.
- Б 311,02 тис. грн.
- В 312,01 тис. грн.
- Г 322,03 тис. грн.

4. Добовий раціон дорослої людини повинен містити $\frac{3}{20}$ частини білків, $\frac{3}{10}$ жирів, $\frac{11}{20}$ вуглеводнів. Вирази ці складові десятковими дробами.

	Відповідь
Білки	
Жири	
Вуглеводи	

5. Дорослій людині на добу необхідно 1,435 кг продуктів. З них: хлібо-булочних виробів – 0,16 кг, крупів – 0,12 кг, риби – 0,1 кг, жирів – 0,05 кг, овочів – 0,82 кг, а також певну кількість цукру та м'яса.

- 1. Скільки овочів та риби потрібно людині на добу?
- 2. Скільки цукру та м'яса потрібно людині на добу?

	Відповідь
1.	
2.	

6. Обчисливши приклад зручним способом вираз, ти дізнаєшся, у якому році Б. Хмельницький розпочав переговори з російським царем Олексієм Михайловичем.

$$372,58+481,39+278,42+518,61 =$$

- А У 1650 році
- Б У 1651 році

В У 1654 році

Г У 1656 році

7. Річка Дніпро має довжину 2,285 тис. км, Дністер – 1,362 тис. км, Південний Буг – 0,857 тис. км, Десна – 1,126 тис. км. Округли ці числа до десятих.

	Відповідь
Дніпро	
Дністер	
Південний Буг	
Десна	

8. Місто Маріуполь скидає неочищених стічних вод – 253,83 млн. м³, а Дніпропетровськ – 188,2 млн. м³. Запоріжжя скидає неочищених вод – 65 млн. м³, а Київ – 29 млн. м³.

1. Скільки шкідливих речовин викидають у воду всі перераховані міста разом?
2. На скільки млн м³ Маріуполь викидає більше шкідливих речовин, ніж Дніпропетровськ?

	Відповідь
1.	
2.	

9. Послідовно виконавши ці завдання, ти дізнаєшся, у якому році відбулася генеральна битва між російською й шведською арміями за участю козацького війська на чолі з І. Скоропадським.

1. Вибери з першого рядка найбільше число а.
2. Вибери з другого рядка найменше число.
3. Вибери з третього рядка ні найменше, ні найбільше число с.
4. Знайди значення виразу $a - b - c$.

a	2869,44	2869,04	2868,54
b	271,4	271,14	271,23
c	890	889	889,3

	Відповідь
1.	
2.	
3.	
4.	

ВАРІАНТ 2

1. Для приготування маринуваних огірків на 1 л води потрібно 12 г лимонної кислоти. Господиня готує три трилітрові банки маринаду. У магазині продаються пачки лимонної кислоти по 10 г. Яке найменше число пачок досить купити господині для приготування маринаду?

- А 11 пачок.
- Б 10 пачок.

2. Хворому прописано курс ліків, які потрібно пити по 0,5 г три рази на день протягом трьох днів. В одній упаковці міститься 10 таблеток по 0,5 г. Яку найменшу кількість упаковок вистачить на весь курс?

- А 1 упаковка
- Б 2 упаковки
- В 3 упаковки
- Г 4 упаковки

Д 5 упаковок

3. У 100 г повітря, що вдихається, міститься 20,94 г кисню, а в 100 г повітря, що видихається, – 16,26 г кисню. На скільки грамів кисню в 100 г повітря, що видихається, менше, ніж у 100 г повітря, що вдихається?

- А 4,62 г
- Б 4,64 г
- В 4,68 г
- Г 4,76 г

4. Оленка допомагала мамі у випіканні хліба. За рецептом, крім води, у хлібопічку треба покласти 600 г борошна, 20 г вершкового масла, 25 г сухого молока, 7 г солі, 20 г цукру, 7 г сухих дріжджів. Скільки грамів продуктів Оленка мала витратити на приготування хліба?

- А 0,579 кг
- Б 0,679 кг
- В 0,683 кг
- Г 0,698 кг

5. Дорослій людині на добу необхідно 1,435 кг продуктів. З них: хлібо-булочних виробів – 0,16 кг, крупів – 0,12 кг, риби – 0,1 кг, жирів – 0,05 кг, овочів – 0,82 кг, а також певну кількість цукру та м'яса, причому м'яса на 0,115 кг більше, ніж цукру.

1. Скільки цукру потрібно людині на добу?
2. Скільки м'яса потрібно людині на добу?

	Відповідь
1.	
2.	

6. Обчисливши приклад зручним способом, ти дізнаєшся, у якому році підписано договір у Переяславі про входження України до Росії. У березні цього ж року були підписані березневі статті Б. Хмельницького.

$$292,47+654,26+361,53+345,74 =$$

- А У 1650 році
- Б У 1651 році
- В У 1654 році
- Г У 1656 році

7. Річка Дніпро має довжину 2,285 тис. км, Дністер – 1,362 тис. км, Південний Буг – 0,857 тис. км, Десна – 1,126 тис. км. Округли ці числа до сотих.

	Відповідь
Дніпро	
Дністер	
Південний Буг	
Десна	

8. Гори Алецька, Боревка та Говерла знаходяться в українських Карпатах. Гора Алецька має висоту 1,512 км, гора Боревка – 1,695 км, а гора Говерла – 2,061 км.

1. На скільки гора Говерла вища за гори Алецьку ?
2. Знайди загальну висоту гір.

	Відповідь
--	-----------

1.	
2.	

9. Послідовно виконавши ці завдання, ти дізнаєшся, у якому році відбувся завершальний етап Хотинської війни, що став перемогою об'єднаних сил Речі Посполитої та українського козацтва. Величезний внесок у знищенні османської армії під Хотиним зробили запорізькі козаки на чолі з гетьманом П.Сагайдачним.

1. Вибери з першого рядка найбільше число а.

a	2422,06	2421,99	2422,86
---	---------	---------	---------

2. Вибери з другого рядка найменше число b.

b	325,6	325,16	325,36
---	-------	--------	--------

3. Вибери з третього рядка ні найменше, ні найбільше число с.

c	476,7	476	477
---	-------	-----	-----

4. Знайди значення виразу $a - b - c$.

	Відповідь
1.	
2.	
3.	
4.	

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	Б	Г	В	0,15; 0,3; 0,55.	1. 0,92 кг овочів та риби 2. 0,185 кг м'яса та цукру	Б	2,3 тис. км; 1,4 тис. км; 0,9 тис. км; 1,1 тис. км;	536,03 млн..м ³ ; 65,63 млн..м ³ .	1. 2869,44 2. 271,14 3. 889,3 4. 1709 рік
Вар. 2	А	А	В	Б	1. 0,035 кг цукру, 2. 0,15 кг м'яса.	В	2,29 тис. км; 1,36 тис. км; 0,86 тис. км; 1,13 тис. км.	1. 0,549 км 2. 5,268 км	1. 2422,86 2. 325,16 3. 476,7 4. 1621 рік

Множення і ділення десяткових дробів

ВАРІАНТ 1

1. Якщо водопровідний кран погано закритий і з нього за 1 секунду витікає одна краплина води, то за добу витікає 6,2 кг води. Скільки кілограмів води витече за тиждень?
А 42,4 кг
Б 43,4 кг
2. 1 м³ неочищених стічних вод забруднює в середньому 50 м³ чистої води. Скільки води щодоби оберігатиметься від забруднення, якщо протягом цього часу споруди очищатимуть 1,2 тис. м³ води?
А 50 тис. м³
Б 55 тис. м³
В 60 тис. м³
Г 65 тис. м³
Д 70 тис. м³
3. Людині, щоб не захворіти, треба вживати щодня $\frac{1}{5}$ голівки часнику. Скільки штук цілого часнику необхідно людині на місяць, якщо у місяці 31 день?
А 5
Б 6
В 7
Г 8
4. Випалюючи щодня по одній цигарці, людина за місяць скорочує своє життя на 7,5 годин. Тож на скільки хвилин скорочує життя людини одна цигарка за день? (узяти в середньому 1 місяць = 30днів)
А на 12 хв.
Б на 15 хв.
В на 18 хв.
Г на 25 хв.
5. Дмитрик півроку відкладав гривні з кишенькових грошей, які батьки йому давали на особисті витрати. За цей час він назбирав 1355 грн і вирішив обміняти їх на долари. Скільки доларів отримає Дмитрик? (зазначений курс для обміну 27,10)
А 50 \$.
Б 52 \$.
В 53 \$.
Г 55 \$.
6. 1 га зелених насаджень убирає за добу 0,28 т вуглекислого газу, виділяючи при цьому 0,22 т кисню. Скільки вуглекислого газу вбирають зелені насадження ботанічного саду площею 20 га та виділяють кисню?
А 5,2 т. і 3,6 т.
Б 5,4 т. і 3,8 т.
В 5,6 т. і 4,2 т.
Г 5,6 т. і 4,4 т.

7. Одна цигарка містить до 2,1 мг нікотину, отрути більш сильної, аніж стрихнін. Під час куріння $\frac{2}{3}$ нікотину з димом потрапляє у повітря. З'ясуйте, скільки нікотину опиниться у повітрі кімнати, в якій курці випалили 10 цигарок?

- А 12 мг
- Б 13 мг
- В 14 мг
- Г 15 мг

8. За нормою на кожного учня в класі повинно припадати не менше як 4,5 м³ повітря. Скільки учнів можна розмістити в класі, довжина якого 8,4 м, ширина менша від довжини в 1,4 рази, а висота в 1,5 рази менша від ширини.

- А 41
- Б 42
- В 43
- Г 44

9. Найбільша піраміда – це піраміда Хеопса, яку було споруджено у 28 ст. до н. е. зодчим Хемуїном. Ще в давнину вона вважалася кам'яною математичною загадкою. Її чотири грані орієнтовані за чотирма сторонами світу, а висота становить одну мільярдну частину відстані від Землі до Сонця. Від основи до вершини ця кам'яна гора має приблизно 137,3м, а сторона її квадратної основи приблизно 240,4м.

1. Знайди відстань, яку треба пройти людині, щоб обійти піраміду.
2. Знайди площу основи (квадрата) піраміди в гектарах (відповідь округлити до сотих).

	Відповідь
1.	
2.	

ВАРІАНТ 2

1. Якщо водопровідний кран погано закритий і з нього за 1 секунду витікає одна краплина води, то за добу витікає 6,2 кг води. Скільки кілограмів води витече за 6 днів?

- А 37,2 кг.
- Б 38,4 кг

2. 1 м³ неочищених стічних вод забруднює в середньому 50 м³ чистої води. Скільки води щодоби оберігатиметься від забруднення, якщо протягом цього часу споруди очищатимуть 1,4 тис. м³ води?

- А 50 тис. м³
- Б 55 тис. м³
- В 60 тис. м³
- Г 65 тис. м³
- Д 70 тис. м³

3. Учені дослідили, що організм людини містить у собі $\frac{7}{15}$ кисню від загальної ваги.

Скільки кисню є в організмі людини, вага якої 63 кг.

- А 28,4 кг
- Б 29,4 кг

- В 29,6 кг
- Г 29,8 кг

4. 1 га лісу виділяє стільки кисню, скільки його потрібно для дихання 220 чоловік. Скільки чоловік може забезпечити киснем уманський парк «Софіївка», якщо його площа становить 179,2 га?

- А 39284
- Б 39324
- В 39424
- Г 39464

5. Лежачи спокійно, людина вдихає 15 л кисню за 1 годину, коли читає книжку мовчки – в 1,16 разів більше, а коли читає книжку вголос – в 1,48 разів більше, ніж лежачи спокійно. Яка потреба людині в кисні, коли читає книжку мовчки? Яка потреба людині в кисні, коли читає книжку вголос?

- А 17,4 л; 22,2 л.
- Б 17,6 л; 24,2 л
- В 17,8 л; 22,4 л
- Г 17,8 л; 22,6 л

6. Дітям 10 річного віку на кожен кілограм своєї маси необхідно вживати щодня 2,6 г білків, 2,3 г жирів, 10,4 г вуглеводів. Обчисли, скільки повинен кожен з вас вживати жирів, білків, вуглеводів, узявши для розрахунку свою вагу (вага учня 40 кг.).

- А 102 г білків, 92 г жирів, 418 г вуглеводів.
- Б 104 г білків, 90 г жирів, 414 г вуглеводів.
- В 106 г білків, 94 г жирів, 416 г вуглеводів.
- Г 104 г білків, 92 г жирів, 416 г вуглеводів.

7. Сиваш, або Гниле Море – система дрібних мілководних заток на західному березі Азовського моря. Загальні запаси солей Сивашу – близько 200 млн. тон. Із 20 кг води озера Сиваш можна видобути 0,5 кг солі. Скільки потрібно взяти цієї води, щоб видобути 1 т солі?

- А 35 т.
- Б 40 т.
- В 45 т.
- Г 50 т.

8. Під час опалювального сезону в середньому за добу сім'я спалює 2 оберемки дров розміром 60x10x50см. Скільки кубометрів дров необхідно заготовити на опалювальний сезон тривалістю 180 днів?

- А 9,8 м³
- Б 10,2 м³
- В 10,6 м³
- Г 10,8 м³

9. Найбільша піраміда – це піраміда Хеопса, яку було споруджено у 28 ст. до н. е. зодчим Хемуїном. Ще в давнину вона вважалася кам'яною математичною загадкою.

Її чотири грані орієнтовані за чотирма сторонами світу, а висота становить одну мільярдну частину відстані від Землі до Сонця. Від основи до вершини ця кам'яна гора має приблизно 137,3м, а сторона її квадратної основи становить приблизно 240,4м.

1. Висота одного поверху будинку 2,8м. Із скількох поверховим будинком можна порівняти висоту цієї піраміди ?
2. Піраміда складається з 2 млн. 300 тис. кубічних блоків вапняку. Кожен блок важить в основному 2,5 т. Яка вага цієї піраміди?

	Відповідь
1.	
2.	

ВІДПОВІДІ

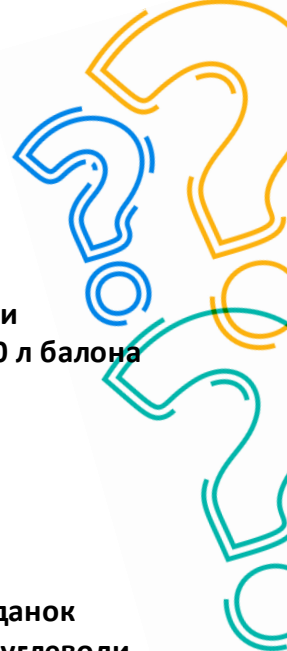
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	Б	В	В	Б	А	Г	В	Г	1. 961,6 м 2. 577,92 га
Вар. 2	А	Д	Б	В	А	Г	Б	Г	1. 50 2. 5 750 000

Середнє арифметичне. Відсотки

ВАРІАНТ 1

1. На уроці фізкультури учні 5-А класу здавали нормативи. Олег підтягнувся на перекладині 10 разів, Вадим – 8 разів, Дмитро – 6 разів, Артем – 12 разів. Скільки разів у середньому підтягнувся один хлопець?
А 8 разів
Б 9 разів
2. Підприємець за перший місяць одержав прибуток 14 000 грн, за другий місяць – 19 000 грн, за третій – 11 000 грн, а за четвертий – 12 000 грн. Який середній прибуток магазину за місяць?
А 11000 грн.
Б 12000 грн.
В 13000 грн.
Г 14000 грн.
Д 15000 грн.
3. Добовий раціон дорослої людини повинен містити $\frac{3}{20}$ частини білків, $\frac{3}{10}$ жирів, $\frac{11}{20}$ вуглеводнів. Вирази ці складові у відсотках.
А 15%, 30%, 50%
Б 15%, 30%, 55%
В 10%, 30%, 55%
Г 15%, 35%, 55%
4. Запаси води на нашій планеті становлять 1800 млн км³. На світовий океан припадає 98 %. Прісна вода становить 2 %, із них тільки 1 % перебуває в рідкому стані. Скільки прісної води є на землі?
А 32 млн км³
Б 34 млн км³
В 36 млн км³
Г 38 млн км³
5. У магазині “Ельдорадо” оголошено про 20% знижки на електротовари. Скільки коштуватиме холодильник, якщо його ціна 15650 грн?
А 12020 грн.
Б 12520 грн.
В 13500 грн.
Г 14020 грн.
6. Ганна Іванівна взяла в банку „Аваль” гроші в сумі 2000 грн під 16% річних. Зроби розрахунок, яку суму сплатить Ганна Іванівна банку через 2 роки.
А 2040 грн.
Б 2260 грн.
В 2320 грн.
Г 2640 грн.
7. Громадянин поклав гроші в банк на депозит терміном на рік. Банк сплатив 18% річних, що склало 540 грн. Яка сума була покладена в банк?
А 3000 грн.

- Б 3050 грн.
- В 3500 грн.
- Г 3650 грн.

8. Для приготування їжі на одній конфорці за 10 днів витрачають 8 м³ газу при інтенсивному вогні, а при включеній духовці 130%. На скільки днів вистачить 40 л балона газу, якщо сім'я щодня користуватиметься духовою шафою?

- А 31
- Б 32
- В 33
- Г 34

9. Із позиції здорового харчування 25% від добового об'єму їжі становить сніданок (вуглеводи, клітковина, жири), 35% – обід (вуглеводи та білки), 25% – вечеря (вуглеводи, білки і жири). Дорослій людині на добу необхідно вживати 1,435 кг продуктів. З них: хлібобулочних виробів – 0,16 кг, крупів – 0,12 кг, риби – 0,1 кг, жирів – 0,05 кг, овочів – 0,82 кг, а також певну кількість цукру та м'яса, причому м'яса на 0,115 кг більше, ніж цукру.

1. Скільки продуктів потрібно людині на сніданок і вечерю?
2. Скільки м'яса потрібно людині на добу?
3. Скільки їжі людина повинна з'їсти на сніданок?

	Відповідь
1.	
2.	
3.	

ВАРІАНТ 2

1. На уроці фізкультури учні 5-А класу здавали нормативи. Олег підтягнувся на перекладині 12 разів, Вадим – 6 разів, Дмитро – 8 разів, Артем – 10 разів. Скільки разів у середньому підтягнувся один хлопець?

- А 9 разів
- Б 10 разів

2. Підприємець за перший місяць одержав прибуток у 15 000 грн, за другий місяць – у 18 000 грн, за третій – у 12 000 грн, а за четвертий – у 11 000 грн. Який середній прибуток магазину за місяць?

- А 11000 грн.
- Б 12000 грн.
- В 13000 грн.
- Г 14000 грн.
- Д 15000 грн.

3. Дводобовий раціон дорослої людини повинен містити 6/20 частини білків, 6/10 жирів, 22/20 вуглеводів. Вирази ці складові у відсотках.

- А 35%, 60%, 120%
- Б 30%, 60%, 110%
- В 40%, 70%, 110%
- Г 30%, 65%, 120%

4. Запаси води на нашій планеті становлять 1800 млн км³. На світовий океан припадає 98 %. Прісна вода становить 2 %, з них тільки 1 % вона перебуває в рідкому стані. Скільки води перебуває в рідкому стані?

- А 12 млн км³
- Б 14 млн км³
- В 16 млн км³
- Г 18 млн км³

5. У магазині “Ельдорадо” оголошено про 20% знижки на електротовари. Скільки коштуватиме пилосос, якщо його ціна 7200 грн?

- А 5640 грн.
- Б 5720 грн.
- В 5760 грн.
- Г 5860 грн.

6. Твої батьки планують покласти 10000 грн. на депозит до «Приватбанку». Зроби розрахунок, яку суму родина отримає через два роки, якщо в банку депозит на рік становить 16%.

- А 13456 грн.
- Б 13556 грн.
- В 13656 грн.
- Г 14456 грн.

7. Страховий унесок під час страхування майна від нещасного випадку склав 8 % від страхової суми. На яку суму застраховано майно, якщо було внесено 4000 грн?

- А 50000 грн.
- Б 50500 грн.
- В 55000 грн.
- Г 56500 грн.

8. Минулого тижня чорний хліб коштував 15 грн, учора ціна піднялась на 5%, а сьогодні ще на 3%. Розрахуй, скільки грошей мама заплатить за дві чорні хлібини.

- А 31,08 грн.
- Б 32,04 грн.
- В 32,45 грн.
- Г 33,08 грн.

9. Із позиції здорового харчування 25% від добового об'єму їжі становить сніданок (вуглеводи, клітковина, жири), 35% – обід (вуглеводи та білки), 25% – вечеря (вуглеводи, білки і жири).

Дорослій людині на добу необхідно 1,435 кг продуктів. З них: хлібобулочних виробів – 0,16 кг, крупів – 0,12 кг, риби – 0,1 кг, жирів – 0,05 кг, овочів – 0,82 кг, а також певну кількість цукру та м'яса, причому м'яса на 0,115 кг більше, ніж цукру.

1. Скільки цукру потрібно людині на добу?
2. Скільки грам їжі людина повинна з'їсти на обід?
3. Скільки грам їжі людина повинна з'їсти на вечерю?

ВІДПОВІДІ

№	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вар. 1	Б	Г	Б	В	Б	Г	А	А	1. 0,7175 2. 0,15 3. 0,35875
Вар. 2	А	Г	Б	Г	В	А	А	В	1. 0,035 2. 0,50225 3. 0,35875

Використані джерела

1. Америка фото. URL: <https://travel247.ru/country/america>
2. Білорусь фото. URL: <https://svitppt.com.ua/geografiya/respublika-bilorus.html>
3. Білорусь. Подорож до Мінська. URL: <https://brodiahy.org.ua/world-as-we-see/bilorus-podorozh-do-minsku.html>
4. Богдан Хмельницький. Енциклопедія про Батьківщину. URL: <http://ukrainopedia.wikia.com/wiki/>
5. Велика Британія фото. URL: <https://krugozirtour.com.ua/country/velyka-brytaniya/>
6. Власов В.С. Вступ до історії. Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2018. 208 с.
7. Володимир Великий фото. URL: <https://www.museumsun.org/person/13/>
8. Галицько – Волинська держава. Монгольська навала карта. URL: https://naurok.com.ua/uploads/files/141207/161757/174387_images/21.jpg
9. Джамала фото. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:ESC2016_winner%27s_press_conference_04.jpg
10. Казахстан фото. URL: https://www.inform.kz/ru/chego-dobilsya-kazahstan-za-gody-nezavisimosti_a3594601
11. Канада фото. URL: <https://minfin.com.ua/2018/07/19/34353103/>
12. Китай фото. URL: <https://ekd.me/2018/01/kitaj-vvel-dolgosrochnye-vizy-srokom-do-10-let-dlya-zarubezhnykh-talantov/>
13. Княгиня Ольга: інформація, біографія, особисте життя. URL: <http://stuki-druki.com/authors/Olga-knyaginya.php>
14. Кузьма Скрибін. Біографія музиканта. URL: <https://korrespondent.net/showbiz/music/3474107-poslednyi-kontsert-kuzmy-skriabyna-byohrafiya-muzykanta>
15. Леся Українка фото. URL: <https://24smi.org/celebrity/12406-lesia-ukrainka.html>
16. Молдова фото. URL: <https://businessvisit.com.ua/vizy/posolstva/respubliki-moldova-v-ukraine/>
17. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів : навчальнометодичний посібник / за ред. А. Л. Черній ; відп за вип. В. М. Салтишева. Рівне : РОІППО, 2022. 168 с.
18. Польща. 20 цікавих фактів про Польщу. URL: <https://andreolli.com.ua/dovidnyk-mandrivnyka/tsikavi-fakty-pro-polshhu.html>
19. Росія фото. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Moscow_July_2011-4a.jpg
20. Румунія фото. URL: https://stv.detector.media/dosvid/movnyky_svitu/yak_ulashtovane_suspilne_movlennya_rumunii/
21. Словаччина – перлина на Дунаї. URL: <http://poehalisnami.cv.ua/slovakia-pearl-donau/>
22. Угорщина фото. URL: <https://www.kleopatra.ua/country/ugorshchyna>
23. Франція. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F>
24. Щупак І. Я. Вступ до історії : підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти / І. Я. Щупак, І. О. Піскарьова, О. В. Бурлака. Київ. : УОБЦ «Оріон», 2018. 192 с. : іл.

